

REFERAT |SØG| Tjenesteutvalget (2012-2019) d. 15-01-2014

Møtedato Onsdag d. 15. januar 2014 kl. 09:00

Møtested Søgne

Indholdsfortegnelse

- Forside Tjenesteutvalget 15.01.2014.....	3
- Saksliste Tjenesteutvalget 15.01.2014.....	5
PS 114 Godkjenning av protokoll etter møtet 27.11.2013.....	7
PS 214 Referatsaker januar 2014.....	20
PS 314 Revidering av retningslinjer for kulturmidler og forslag til retningslinjer for tildeling av inv	22
PS 414 Eventuelt januar 2014.....	29
RS 214 Endelig rapport fra systemrevisjon med Søgne og Songdalen barneverntjeneste 20133566..	31
RS 314 Rapport til Prosjektleder, Sanseshage trinn II 2013 2011887.....	41
RS 414 Innvilget søknad om tilskudd til rekruttering av psykologer i de kommunale helse- og omsc	45
RS 514 God rusforebygging 2013 - Et temamagasin om kommuner og rusarbeid (Helsedirektoratet	54
RS 614 Rapport fra studietur til Stavanger 2009873.....	83
RS 714 Møte i samarbeidsutvalget 2012296.....	86
RS 814 Møte i skolemiljøutvalget 11. 12. 2013 20111366.....	90
RS 914 Ekstern skolevurdering Nygård skole - rapport 20133711.....	94
RS 1014 ORIENTERING OM PLAN FOR DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN I SØGNE 201	117
Z Forslag til møteprotokoll etter møtet i Tjenesteutvalget 15.1.2014.....	158

Punkt 1: - Forside Tjenesteutvalget 15.01.2014

SØGNE KOMMUNE

Møteinnkalling

Utvalg: Tjenesteutvalget
Møtested: Søgne rådhus, Kommunestyresalen
Dato: 15.1.2014
Tid: 09:00

Forfall meldes til utvalgssekretær Bror Skrede, bror.skrede@sogne.kommune.no eller 476 04 499, som sørger for innkalling av varamenn. Varamenn møter kun ved spesiell innkalling.

Innkalling er sendt til:

Navn	Funksjon	Representerer
Christian Eikeland	Leder	FRP
Helge Rinden	Medlem	FRP
Oscar Lohne	Medlem	H
Anne Caroline Bakken	Medlem	H
Grethe Jakobsen Alver	Medlem	H
Benedicte Andresen	Medlem	H
Janette Kleivset	Medlem	KRF
Jørund Try	Nestleder	SP
Anniken Gray	Medlem	AP
Aslaug Bakke	Medlem	AP
Per Kjær	Medlem	SV

RS 1/14 er unntatt offentlighet, og sendes derfor ut til representantene i papirversjon.

Program:

- 09.00: Behandling av RS 1/14 Tilsyn Søgne og Songdalen barnevernstjeneste. Leder av barnevernstjenesten informerer.
- 09.15: Informasjon og drøfting av SFO ordning og leksehjelp 1.-4.trinn ved barneskolerektorene
- 10.30: Behandling av saker
Fungerende rektor på Nygård skole informerer om ekstern skolevurdering.
Enhetsleder for kultur er til stede ved behandling av sak om kulturmidler og investeringsmidler.
- 11.30: Lunsj
- 12.00: Evt. fortsatt behandling av saker.

Søgne 8.1.2014

Christian Eikeland (sign.)
Leder

Bror Olav Andreas Skrede (sign.)
Utvalgssekretær

Punkt 2: - Saksliste Tjenesteutvalget 15.01.2014

Saksnr	Innhold	U.off.
PS 1/14	Godkjenning av protokoll etter møtet 27.11.2013	
PS 2/14	Referatsaker januar 2014	
RS 1/14	Tilsyn - Søgne og Songdalen barneverntjeneste	X
RS 2/14	Endelig rapport fra systemrevisjon med Søgne og Songdalen barneverntjeneste	
RS 3/14	Rapport til Prosjektleder, Sanseshage trinn II 2013	
RS 4/14	Innvilget søknad om tilskudd til rekruttering av psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene	
RS 5/14	God rusforebygging 2013 - Et temamagasin om kommuner og rusarbeid (Helsedirektoratet)	
RS 6/14	Rapport fra studietur til Stavanger	
RS 7/14	Møte i samarbeidsutvalget	
RS 8/14	Møte i skolemiljøutvalget 11. 12. 2013	
RS 9/14	Ekstern skolevurdering Nygård skole - rapport	
RS 10/14	ORIENTERING OM PLAN FOR DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN I SØGNE 2013-2014	
PS 3/14	Revidering av retningslinjer for kulturmidler og forslag til retningslinjer for tildeling av investeringsmidler	
PS 4/14	Eventuelt januar 2014	

Punkt 3: PS 114 Godkjenning av protokoll etter møtet 27.11.2013

Saksframlegg

Godkjenning av protokoll etter møtet 27.11.2013

Rådmannens forslag til vedtak:

Tjenesteutvalget godkjenner protokoll etter møtet 27.11.2013.

Vedlegg

- 1 Forslag til protokoll etter møte i tjenesteutvalget 27.11.2013

Møteprotokoll

Utvalg: Tjenestevalget
Møtested: Kommunestyresalen, Søgne rådhus
Dato: 27.11.2013
Tid: 09:00

Faste medlemmer som møtte:

Navn	Funksjon	Reprenter
Christian Eikeland	Leder	FRP
Helge Rinden	Medlem	FRP
Oscar Lohne	Medlem	H
Anne Caroline Bakken	Medlem	H
Grethe Jakobsen Alver	Medlem	H
Janette Kleivset	Medlem	KRF
Jørund Try	Nestleder	SP
Anniken Gray	Medlem	AP
Aslaug Bakke	Medlem	AP
Per Kjær	Medlem	SV

Forfall faste medlemmer:

Navn	Funksjon	Reprenter
Benedicte Andresen	MEDL	H

Varamedlemmer som møtte:

Navn	Møtte for	Reprenter
Vibecke Andersen	Benedicte Andresen	H

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Kim Høyer Holum	Rådmann
Liv Landaas	Kommunalsjef oppvekstsektoren
Gustav Skretting	Kommunalsjef pleie- og omsorgsektoren
Ståle Øverland	Økonomisjef
Bror Skrede	Rådgiver/utvalgssekretær

Av elleve medlemmer møtte elleve. Vibecke Andersen, H, møtte for Benedicte Andresen, H. Oscar Lohne forlot møtet 11.00 uten å bli erstattet av vararepresentant.

Program:

09.00: Behandling av økonomiplan og budsjett
10.30: Behandling av oppsatte saker
11.30: Lunsj
12.00: Fortsatt behandling av oppsatte saker

Underskrift:

Vi bekrefter med våre underskrifter at protokollen er ført i samsvar med det som ble bestemt i møtet.

Christian Eikeland
Leder

Bror Olav Andreas Skrede
Utvalgssekretær

Saksnr	Innhold
PS 62/13	Godkjenning av protokoll etter møtet i Tjenesteutvalget 13.11.2013
PS 63/13	Årsbudsjett 2014 - Økonomiplan 2014-2017, Søgne kommune (oppdatert)
PS 64/13	Referatsaker desembermøtet 2013
RS 67/13	Foreløpig rapport - tilsyn med tjenestetilbudet for rusmiddelavhengige i Søgne kommune
RS 68/13	Informasjonsbrev 2
RS 69/13	Referat fra møte 7. november 2013 - Fylkesmannens kommunebesøk i Søgne
RS 70/13	Referat fra møte i Samarbeidsutvalget (SU) Nygård skole og kompetansesenter 16.10.2013
RS 71/13	Referat fra samarbeidsutvalget 25.10.13
RS 72/13	Referat fra skolemiljøutvalget 25.10.13
PS 65/13	Handlingsplan for fysioterapitjenesten i Søgne kommune
PS 66/13	Skytebaneanlegg i Årdalen
PS 67/1	Rullering av idrettens handlingsprogram 2014 - 2017
PS 68/13	Eventuelt desembermøtet 2013

PS 62/13 Godkjenning av protokoll etter møtet i Tjenesteutvalget 13.11.2013

Rådmannens forslag til vedtak:

Tjenesteutvalget godkjenner protokoll etter møtet 13.11.2013.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 27.11.2013

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Ingen merknader.

Vedtak:

Tjenesteutvalget godkjenner protokoll etter møtet 13.11.2013.

PS 63/13 Rådmannens forslag til økonomiplan 2014-2017 og årsbudsjett 2014 (oppdatert)

Rådmannens forslag til vedtak (erstatte forslag i opprinnelig saksframlegg):

- 1. Kommunestyret vedtar økonomiplan for 2014-2017. Driftsrammer og investeringsbudsjett for 2014 i økonomiplanen 2014-2017 er kommunens årsbudsjett for 2014.**
- 2. Kommunestyret vedtar å skrive ut eiendomsskatt i hele Søgne kommune i 2014, med 2 promille av takstgrunnlaget på hver eiendom med reduksjonsfaktor på 15% og 600 000 kroner i bunnfradrag.**
- 3. Stortinget fastsatte maksimalsatser for formues- og inntektsskatt skal legges til grunn for innkreving av skatt i budsjettåret 2014.**
- 4. Rådmannens forslag til budsjett for Søgne kommune for 2014 vedtas med de disponeringer og premisser som går fram av merknadene. Kommunestyret vedtar at fordelingen til enhetene skal skje med netto driftsrammer. Rådmannen gis fullmakt til å overføre budsjettbeløp mellom enhetene i saker som ikke er av prinsipiell betydning, og som ikke er i strid med intensjonene i kommunestyrets budsjettvedtak.**
- 5. Kommunestyret vedtar å oppta lån til investeringer ihht. tabell i saksfremstillingen. Totalt låneopptak i budsjettet for 2014 utgjør 24 309 000 kroner. I tillegg til ovennevnte lån opptas lån i Husbanken til startlån for videre utlån med 20 000 000 kroner.**

Saksprotokoll i Administrasjonsutvalget - 26.11.2013

Behandling:

Administrasjonsutvalget ønsker kun å ta saken til orientering. Dette på bakgrunn av at det foreligger et alternativ til rådmannens forslag til budsjett 2014 som pt ikke er formelt fremmet.

Administrasjonsutvalget forventer at budsjettet blir drøftet med de tillitsvalgte og behandles i aktuelle utvalg. I forbindelse med denne saken settes det opp et ekstraordinært møte i administrasjonsutvalget 03.12.2013 kl 13:00.

Innstilling:

Administrasjonsutvalget tar saken til orientering. Administrasjonsutvalget ønsker kun å ta saken til orientering. Dette på bakgrunn av at det foreligger et alternativ til rådmannens forslag til budsjett 2014 som pt ikke er formelt fremmet.

Administrasjonsutvalget forventer at budsjettet blir drøftet med de tillitsvalgte og behandles i aktuelle utvalg. I forbindelse med denne saken settes det opp et ekstraordinært møte i administrasjonsutvalget 03.12.2013 kl 13:00.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 27.11.2013

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til innstilling.

Oscar Lohne, H, fratrådte møtet før votering.

Helge Rinden, FrP, fremmet alternativt forslag på vegne av H, FrP og KrF:

«Kommunestyret vedtar Rådmannens forslag til budsjett 2014 og økonomiplan 2014-2017 med følgende endringer og føringer:

Endringer til budsjett 2014, drift:

1. Eiendomsskatt

Bunnfradraget ved utregning av eiendomsskatt økes med kr 100.000 til kr. 700.000

Kostnad: kr 800.000,-

2. Følgende kuttforslag i rådmannens forslag reverseres:

a).	Reduksjon Smia	kr 300.000
b).	Reduksjon kontantstøtte	kr 500.000
c).	Økte gebyrer, Arealenheten	kr 500.000
d).	Innstramming psykisk helse og hab.	kr 200.000
e).	Redusert bemanningsnorm, Søgne omsorgssenter	kr 1.100.000
f).	Tilskudd Agder Folkehøyskole	kr 10.000
g).	Reduksjon menigheten og andre trossamfunn	kr 50.000

Ny Stortingsprop. til statsbudsjett kr 1.400.000

3. Følgende rammer styrkes ihht. Rådmannens forslag:

a).	Øremerkede tiltak, rusplanen	kr.200.000
b).	Enhet for helse	
	- Reduserte ventelister, driftstilskudd fysioterapeut (50 %)	kr 190.000
	- Psykologtilbud i skolen	kr 120.000
c).	Felles skole, utredning av skolestruktur	kr 30.000

SUM: Kr.5.400.000

4. Forslag til inndekning, endringer ihht. Rådmannens forslag

a).	Redusert budsjett, brøyting	kr 150.000
b).	Effektivisering i administrasjon (sentraladministrasjonen, adm.avdelingen og teknisk)	kr 2.000.000
c).	Redusert avdrag	kr 1.000.000
d).	Redusert overføring til investeringer	kr 1.350.000
e).	Økt utbytte fra Agder Energi	kr. 900.000

SUM: kr.5.400.000

5. Verbalforslag til driftsbudsjettet

- a). Servicegruppen videreutvikles i tettere samarbeid med NAV.

- b). Rådmannen bes å ta en gjennomgang av institusjonstjenesten med tanke på økt effektivisering uten at kvaliteten på tjenesten reduseres. Sak fremlegges for politisk behandling i 2014.
- c). Rådmannen bes om å fortsette med kommunal kontantstøtte frem til en eventuell statlig gjeninnføring av kontantstøtte for 2 åringer.

6. Endringer til investeringsbudsjettet i økonomiplanen

Investeringsbudsjettet reduseres totalt med kr 14 000 000.

a). Totale investeringer til Mesta-tomten fordeles slik:

Reduksjon i 2014: 1.000.000

Reduksjon i 2015: 15.000.000

Totale investeringer i Mesta-tomten blir med endringene totalt kr. 14 000 000.

b). Rehabilitering kommunale bygg:

Økes med kr.2.000.000.

7. Følgende utredes i 2014

Kommunestyret ber om en utredning av konsekvenser og muligheter for følgende endring av skolestrukturen i Søgne:

- Utbygging av ny ungdomsskole på Tangvall med 500-550 elevplasser.
- Flytte Lunde skole til Tinnjønn, reversere vedtatt utbygging på Lunde skole på 90 millioner.
- Utvidelse av dagens Tinnjønn skole for å ta imot økt kapasitet.
- Eventuelt salg av dagens skoletomt på Masta (Lunde skole).
- Alternativt å beholde Lunde skole som 1-4 skole, og Tinnjønn som 5-7 skole.

Redusert investeringsramme reduserer nødvendige låneopptak for bygging av ny skole på Tangvall.

8. Økonomiplanen

I økonomiplanen for år 2015, 2016 og 2017 reduseres overføringer til investeringer dersom tiltak gjort i budsjett 2014 får økonomiske endringer de påfølgende år i forhold til balanse.»

Aslaug Bakke, Ap, fremmet alternativt forslag: «Budsjett og økonomiplan tas til orientering i Tjenesteutvalget da det felles budsjettforslaget fra H, FrP og KrF ikke er behandlet i gruppene.»

Christian Eikeland, FrP, fremmet alternativt forslag: «Tjenesteutvalget tar rådmannens forslag til orientering.»

Aslaug Bakke, Ap, trakk sitt forslag.

Votering:

Fellesforslaget sendes videre uten realitetsbehandling.

Rådmannens forslag ble satt opp mot forslaget fra Eikeland: Eikelands forslag enstemmig vedtatt.

Innstilling:

Tjenesteutvalget tar rådmannens forslag til orientering.

PS 64/13 Referatsaker desembermøtet 2013

Rådmannens forslag til vedtak:

Tjenesteutvalget tar referatsakene til orientering.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 27.11.2013

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Ingen merknader.

Vedtak:

Tjenesteutvalget tar referatsakene til orientering.

RS 67/13 Forløpig rapport - tilsyn med tjenestetilbudet for rusmiddelavhengige i Søgne kommune 2013/2282

RS 68/13 Informasjonsbrev 2 2013/2645

RS 69/13 Referat fra møte 7. november 2013 - Fylkesmannens kommunebesøk i Søgne 2007/1412

RS 70/13 Referat fra møte i Samarbeidsutvalget (SU) Nygård skole og kompetansesenter 16.10.2013 2005/221

RS 71/13 Referat fra samarbeidsutvalget 25.10.13 2005/2681

RS 72/13 Referat fra skolemiljøutvalget 25.10.13 2013/3094

PS 65/13 Handlingsplan for fysioterapitjenesten i Søgne kommune

Rådmannens forslag til vedtak:

Tjenesteutvalget er enig i at det utarbeides en handlingsplan for fysioterapitjenesten i Søgne kommune. Det oppnevnes en arbeidsgruppe bestående av:

Enhetsleder helse/kommuneoverlege
Avdelingsleder Andrea Brøvig
Kommunefysioterapeut Britt Nomedal
Fysioterapeut Erik Andresen, Friskliv AS
Fysioterapeut Ivar Stedjan, Søgne Fysikalske Institutt

Mandat for gruppen fremgår av saksutredningen.

Tjenesteutvalget er referansegruppe dersom arbeidsgruppen ser at det er behov for det under arbeidets gang.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 27.11.2013

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Rådmannens forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Tjenesteutvalget er enig i at det utarbeides en handlingsplan for fysioterapitjenesten i Søgne kommune. Det oppnevnes en arbeidsgruppe bestående av:

Enhetsleder helse/kommuneoverlege
Avdelingsleder Andrea Brøvig
Kommunefysioterapeut Britt Nomedal
Fysioterapeut Erik Andresen, Friskliv AS
Fysioterapeut Ivar Stedjan, Søgne Fysikalske Institutt

Mandat for gruppen fremgår av saksutredningen.

Tjenesteutvalget er referansegruppe dersom arbeidsgruppen ser at det er behov for det under arbeidets gang.

PS 66/13 SKYTEBANEANLEGG I ÅRDALEN

Rådmannens forslag til vedtak:

Regulering av området er ikke ferdig behandlet pga uavklart trasevalg E39, og må avklares før man går videre. Muligheten for et samarbeid med andre skytterlag/andre baner bør vurderes nærmere.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 27.11.2013

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Helge Rinden, FrP, fremmet forslag:

- «1. Tjenesteutvalget anbefaler at reguleringsplan for Årdalen fortsetter.
2. Dersom Årdalsplanen stopper opp, skal andre områder vurderes, for eksempel Kjosetjønn.»

Aslaug Bakke, Ap, fremmet første del av rådmannens forslag som alternativt forslag: «Regulering av området er ikke ferdig behandlet pga uavklart trasevalg E39, og må avklares før man går videre.»

Votering:

Rindens forslag falt med to (Eikeland og Rinden, FrP) mot åtte stemmer (Bakke og Gray, Ap, Try, Sp, Kjær, SV, Kleivset, KrF og Bakken, Alver og Andersen, H).

Bakkes forslag ble satt opp mot rådmannens forslag. Rådmannens forslag ble vedtatt med seks (Try, Sp, Kjær, SV, Kleivset, KrF og Bakken, Alver og Andersen, H) mot fire stemmer (Eikeland og Rinden, FrP, og Bakke og Gray, Ap).

Vedtak:

Regulering av området er ikke ferdig behandlet pga uavklart trasevalg E39, og må avklares før man går videre. Muligheten for et samarbeid med andre skytterlag/andre baner bør vurderes nærmere.

PS 67/13 RULLERING AV IDRETTENS HANDLINGSPROGRAM 2014 - 2017

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 27.11.2013

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til innstilling.

Christian Eikeland, FrP, fremmet alternativt forslag til rådmannens punkt 1.: «Tjenesteutvalget innstiller til kommunestyret: Kommunestyret tar forslag til handlingsprogram for idrettsanlegg 2015 - 2017 til orientering og vil vurdere handlingsprogrammet opp mot fremtidige økonomiplanbehandlinger.»

Votering:

Rådmannens punkt 1. ble satt opp mot forslaget til Eikeland. Rådmannens forslag ble vedtatt med sju (Bakke og Gray, Ap, Try, Sp, Kjær, SV, og Bakken, Alver og Andersen, H) mot tre stemmer (Eikeland og Rinden, FrP og Kleivset, KrF).

Rådmannens punkt 2. og 3. enstemmig vedtatt.

Innstilling:

1.

Kommunestyret slutter seg til forslaget til handlingsprogram for idrettsanlegg i Søgne for perioden 2014-2017 og vil følge dette opp i kommende økonomiplanbehandlinger.

2.

Kommunestyret yter følgende tilskudd for 2014:

Kunstgress 7-er bane Tinntjønn kr 139.000

Orienteringskart Berge kr 20.000

Ballbinge Tånevik kr 300.000.

3.

Søgne kommune ber om at fylkeskommunen utbetaler spillemidler til Søgne for 2014 i denne prioriterte rekkefølgen:

Ordinære anlegg:

I. Søgne kommune: Kunstgress 7-er bane, Tinntjønn

II. Søgne kommune: Tursti, Kapelløya

III. Søgne og Songdalen orienteringsklubb: O-kart, Berge.

Nærmiljøanlegg:

I. Søgne vestbygd vel: Ballbinge, Tånevik.

PS 68/13 Eventuelt desembermøtet 2013

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 27.11.2013

Behandling:

Anne Caroline Bakken, H, inviterer interesserte til Mot-møte på Tinn tjønn skole 5.12.2013 kl. 13.30.

Per Kjær, SV, ønsker med info om Servicegruppa.

Punkt 4: PS 214 Referatsaker januar 2014

Saksframlegg

Referatsaker januar 2014

Rådmannens forslag til vedtak:

Tjenesteutvalget tar referatsakene til orientering.

Punkt 5: PS 314 Revidering av retningslinjer for kulturmidler og forslag til retningslinjer for tildeling av investeringsmidler

Saksframlegg

Revidering av retningslinjer for kulturmidler og forslag til retningslinjer for tildeling av investeringsmidler

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
3/14	Tjenesteutvalget	15.01.2014
	Formannskapet	22.01.2014
	Kommunestyret	30.01.2014

Rådmannens forslag til vedtak:

Rådmannen støtter forslaget til retningslinjer for tildeling av kulturmidler og investeringsmidler.

Bakgrunn for saken:

Dagens retningslinjer for tildeling av kulturmidler er på enkelte punkter utdatert og/eller uvirksom. Samtidig kan de også oppfattes som noe omstendelig og unødvendig byråkratiske. Istedenfor å flikke på dagens retningslinjer har vi valgt å se på dette med nye øyne.

Samtidig har det vært behov for å sørge for en god behandling på enkelte typer søknader som normalt sett har falt mellom to stoler. Dette gjelder f.eks søknader på vedlikehold/utbedring av samfunnshus/grendehus med en allmenn funksjon. Derfor har vi laget et forslag til retningslinjer for tildeling av investeringsmidler.

Saksutredning:

Når det gjelder retningslinjer for kulturmidler har vi hatt flere grundige runder med vurderinger, samt sett på hvordan en rekke andre kommuner gjør dette. Revisjonen av retningslinjene vil bli fulgt opp med et elektronisk søknadsskjema slik at også den biten blir oppdatert og bedre tilgjengelig.

Forslaget til retningslinjer for tildeling av investeringsmidler har fått navnet "Retningslinjer for tildeling av støtte til realisering og vedlikehold av kulturarenaer og anlegg i Søgne kommune". De siste årene har det blitt tildelt kr.500.000,- årlig i forbindelse med rulleringen av idrettsplanen. Dette beløpet er i Søgne kommunes investeringsbudsjett benevnt som "idrettsplan/ kulturtiltak". Det er derfor naturlig og ryddig at andre investeringsbehov innen kulturområde også vurderes i denne sammenheng.

Rådmannens merknader:

Ingen merknader

Retningslinjer for tildeling kulturmidler i Søgne kommune

1. Innledning og formål

Det er Søgne kommunes målsetting å være en allsidig og levende kulturkommune. Gjennom kulturmidlene ønsker vi å stimulere og bidra til varierte kulturtilbud og opplevelser som kan aktivisere mennesker i alle aldre, og med ulike interesser og forutsetninger.

Formålet er å fremme et aktivt, allsidig og kvalitetsmessig kulturliv.

2. Målgrupper

Kulturmidler er rettet mot åpne frivillige organisasjoner, institusjoner, grupper og enkeltpersoner som driver kulturarbeid i vid forstand til beste for lokalsamfunnet. Organisasjoner som mottar tilskudd må være demokratisk oppbygd med valgt styre, og mulighet for alle å bli medlem.

Som hovedregel gis ikke støtte til organisasjoner, arrangementer og aktiviteter utenom kommunen.

3. Hva prioriteres

- Barne- og ungdomsarbeid.
- Tiltak som er i tråd med målsettinger i gjeldende kulturplan.
- Aktiviteter/tilbud/arrangement som er utadrettet og til glede for andre i Søgne.
- Aktiviteter/tilbud/arrangement som ikke er:
 - kommersielle.
 - rent forkynnende eller som tjener en bestemt politisk hensikt.
 - En del av lands- og fylkesorganisasjoner, yrkes/nærings-organisasjoner eller organisasjoner med kun et humanitært formål.

4. Tilskuddsordningene

- a. Driftstilskudd.
- b. Prosjekts- og arrangementstilskudd
- c. Utstyrstilskudd

a. Driftstilskudd

Tilskudd til ordinære driftsutgifter som f.eks strøm, porto, kontormateriell, leie og utgifter til instruktør.

b. Prosjekts- og arrangementstilskudd

1. Prosjekttilskudd: Dette kan f.eks være festivaler, turneringer, medieutgivelser, utviklingsprosjekter, lederopplæring, flerkulturelt mangfold og kulturminnevern tiltak.

2. Arrangementstilskudd: Omfatter alle typer kulturarrangement som bekjentgjøres og er åpne for alle.

For prosjekts- og arrangementstilskudd gjelder at gitt tilskudd som regel utbetales etter at tiltaket er gjennomført og regnskap innlevert.

c. Utstyrstilskudd

Tilskudd til innkjøp og/eller oppgradering av nødvendig utstyr.

5. Søknadsfrist, kunngjøring og veiledning

Søknadsfrist er 1.mars. Søknader som kommer etter fristen blir ikke behandlet.

Utlysning blir kunngjort.

Søknadsskjemaet er elektronisk, og finnes på kommunens hjemmeside:

www.sogne.kommune.no

Nærmere beskrivelse: Gå inn på "Tjenester"/"Kultur, idrett og fritid"/"Skjema".

Trenger du hjelp til å fylle ut søknadsskjemaet eller har spørsmål knyttet til søknadsprosessen, vennligst ta kontakt med saksbehandler i Enhet for kultur på tlf: 38 05 43 06.

6. Saksbehandling og utbetaling

Kommunestyret fastsetter hvert år i årsbudsjettet hvor mye som skal settes av til kulturmidler. Enhet for kultur er delegert av Tjenesteutvalget til å fordele kulturmidlene etter søknad. Saksbehandlingen er vanligvis en måned, og utbetaling skjer kort tid etter at fordelingen har funnet sted. Alle som søker blir underrettet.

Tilskuddet kan bli trukket tilbake hvis søker bryter forutsetningene for tilskuddet. Misbruk av tilskudd som er gitt kan føre til at søker mister rettighetene til tilskudd for ett eller flere år.

7. Klageadgang

Det er anledning til å klage på vedtak om tildeling av kulturmidler. En begrunnet skriftlig klage skal stiles til Klagenemda i Søgne kommune via Enhet for kultur. Klagen må være Enhet for kultur i hende innen tre uker etter melding om tilskudd er mottatt.

Retningslinjer for tildeling av støtte til realisering og vedlikehold av kulturarenaer og anlegg i Søgne kommune.

1. Innledning og formål

Det er Søgne kommunes målsetting å være en allsidig og proaktiv kommune når det gjelder tilrettelegging for og utvikling av kulturarenaer og anlegg. Dette gjelder både eksisterende arenaer/anlegg og ønsket om nye arenaer og anlegg.

Formålet med ordningen er å fremme et aktivt, allsidig og kvalitetsmessig kulturliv.

Kulturstrategien for Søgne ligger til grunn for den kulturpolitikken og de føringer som er gjeldende.

2. Definisjoner

Med kulturarenaer og anlegg mener vi i hovedsak to typer:

1. Anlegg og arenaer for idrett og fysisk aktivitet.
2. Anlegg og arenaer for annen utfoldelse og aktivitet.

Anlegg og arenaer for idrett og fysisk aktivitet:

Søgne kommune legger til grunn Kulturdepartementets definisjoner, og som gir mulighet for delfinansiering gjennom spillemiddelordningen. Anlegg deles opp i to hovedtyper:

1. Ordinære anlegg.
2. Nærmiljøanlegg.

Med ordinære anlegg menes anlegg for organisert idrett og fysisk aktivitet. Det ytes ikke tilskudd av spillemidlene til drift, leie, erverv av grunn eller dekning av gjeld.

Med nærmiljøanlegg menes anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Med nærmiljøanlegg menes kun utendørsanlegg.

For øvrig er det mange bestemmelser knyttet til begge anleggstyper. Se «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2013».

Anlegg og arenaer for annen utfoldelse og aktivitet:

Det kan ytes kommunalt tilskudd til investeringstiltak for bygninger og faste installasjoner som brukes av allmennheten og/eller kommer allmennheten til gode. Dette kan f.eks være forsamlingshus, samfunnshus, grendehus, klubblokaler o.l.

Vi forutsetter:

- At man fortrinnsvis benytter ordningen for idrett og fysisk aktivitet hvis det aktuelle lokalet/huset/arenaen har mottatt spillemidler tidligere.
- At anlegget/arenaen det søkes om er åpent og tilgjengelig for alle.
- At det søkes om midler til nødvendig vedlikehold/utbedring.

Man kan oppnå et tilskudd på maks 15% av utgiftene til investeringstiltaket, og oppad begrenset til kr.25.000,-

3. Søknadsfrist, kunngjøring og veiledning

Søknadsfrist for begge ordningene er 15.september hvert år.

Søknader som kommer inn etter fristen blir først behandlet neste år.

Utlysning blir kunngjort.

Søknadsskjemaer:**1. Anlegg og arenaer for idrett og fysisk aktivitet:**

Gjelder egne regler og skjemaer som saksbehandler i Søgne kommune veileder på.

Informasjonsmøte som blir kunngjort. Vennligst ta kontakt med saksbehandler på for informasjon.

2. Anlegg og arenaer for annen utfoldelse og aktivitet: Det skrives egen kortfattet søknad som skal inneholde følgende opplysninger:

- Søkers adresse
- Søkers eierskap
- Aktivitetsnivå og medlemstall (om man har medlemmer).
- Hva det søkes om og hvorfor
- Søknadssum

Veiledning: Det kan være behov for omfattende veiledning når det gjelder anlegg og arenaer for idrett og fysisk aktivitet. Saksbehandler i Søgne kommune veileder i søknadsprosessen.

Punkt 6: PS 414 Eventuelt januar 2014

Søgne kommune

Arkiv: 033
Saksmappe: 2012/200 -464/2014
Saksbehandler: Bror Skrede
Dato: 6.1.2014

Saksframlegg

Eventuelt januar 2014

Punkt 7: RS 214 Endelig rapport fra systemrevisjon med Søgne og Songdalen barneverntjeneste 20133566

Fylkesmannen i Vest-Agder

Endelig rapport fra tilsyn med kommunens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem

ved

Søgne og Songdalen barneverntjeneste

Virksomhetens adresse: Postboks 53, 4645 Nodeland
Tidsrom for tilsynet: 2. april 2013 – 13. september 2013
Kontaktperson i virksomheten: Liv Turid Naglestad

Sammendrag

Denne rapporten beskriver de avvik og merknader som ble påpekt innen de reviderte områdene. Systemrevisjonen omfattet følgende områder:

- Oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet
- Barnets medvirkning
- Råd og veiledning til fosterforeldrene

Det ble gitt 2 avvik under tilsynet:

- Songdalen kommune sikrer ikke systematisk oppfølging og kontroll av fosterhjemmene
- Songdalen kommune sikrer ikke at foreldrene blir tilstrekkelig ivaretatt ved endring av vedtak

Dato: 13.9.2013

Torhild Tallaksen
Torhild Tallaksen
revisjonsleder

Siri Løvbukten
Siri Løvbukten
revisor

Innhold

Sammendrag.....	s. 1
1. Innledning.....	s. 3
2. Beskrivelse av virksomheten.....	s. 3
3. Gjennomføring.....	s. 4
4. Hva tilsynet omfattet.....	s. 4
5. Funn.....	s.5
6. Vurdering av virksomhetens styringssystem.....	s. 5
7. Regelverk.....	s. 6
8. Dokumentunderlag.....	s. 6
9. Deltakere ved tilsynet.....	s. 7

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter systemrevisjon ved Søgne og Songdalen barneverntjeneste i perioden 2. april 2013 – 13. september 2013. Revisjonen inngår som en del av Fylkesmannens planlagte tilsynsvirksomhet i inneværende år

Fylkesmannen er gitt myndighet til å føre tilsyn med den kommunale barneverntjenesten etter lov om barneverntjenester § 2-3 fjerde ledd.

Formålet med systemrevisjonen er å vurdere om virksomheten ivaretar ulike krav i lovgivningen gjennom sin internkontroll. Revisjonen omfattet undersøkelse om:

- hvilke tiltak virksomheten har for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av lovgivningen innenfor de tema tilsynet omfatter
- tiltakene følges opp i praksis og om nødvendig korrigeres
- tiltakene er tilstrekkelige for å sikre at lovgivningen overholdes

En systemrevisjon gjennomføres ved granskning av dokumenter, ved intervjuer og andre undersøkelser.

Rapporten omhandler avvik og merknader som er avdekket under revisjonen og gir derfor ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor de områder tilsynet omfattet.

- **Avvik** er mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift
- **Merknad** er forhold som ikke er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten finner grunn til å påpeke mulighet for forbedring

2. Beskrivelse av virksomheten - spesielle forhold

Tjenesten er organisert etter enhetsmodellen med rådmann, assisterende rådmann, 2 kommunalsjefer, rådmannens stab og 13 selvstendige enheter, hvorav barnevern er en av disse.

Dette er en interkommunal barneverntjeneste bestående av kommunene Søgne og Songdalen. Songdalen kommune har 5900 innbyggere og Søgne kommune har 10855 innbyggere. Barneverntjenesten har til sammen 13,40 stillinger. Barneverntjenesten består av barnevernleder og nestleder. Nestleder er ansvarlig for mottak av meldinger. Saksbehandlere er fordelt i to grupper hvor en gruppe

arbeider med undersøkelser og tiltak og en gruppe med barn plassert i fosterhjem.

3. Gjennomføring

Systemrevisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Revisjonsvarsel ble utsendt 2.april 2013. Oversikt over dokumenter virksomheten har oversendt i forbindelse med tilsynet er gitt i kapitlet Dokumentunderlag.

Åpningsmøte ble avholdt 18.juni 2013.

Intervjuer

6 personer ble intervjuet.

Oversikt over dokumentasjon som ble gjennomgått under revisjonsbesøket er gitt i kapitlet Dokumentunderlag.

Det ble gjennomgått 20 mapper den 27. mai 2013.

Sluttmøte ble avholdt den 19.juni 2013.

4. Hva tilsynet omfattet

Tema for tilsynet var:

- Oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet
- Barnets medvirkning
- Råd og veiledning til fosterforeldrene

Formålet med tilsynet er å undersøke om kommunen gjennom sine styringstiltak sikrer at deres oppfølging og kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet utføres i tråd med myndighetskrav.

Tilsynet var avgrenset til å gjelde tidsrommet fra barnet er flyttet inn og så lenge det bor i fosterhjemmet. Arbeid med flytting eller tilbakeføring til hjemmet er ikke en del av tilsynet. Tilsynet er avgrenset til å gjelde barn under 18 år. Ettervern inngår ikke i tilsynet.

Tilsynsfører i fosterhjemmet og statlige familiehjem er ikke en del av tilsynet.

5. Funn

Avvik 1

Songdalen kommune sikrer ikke systematisk oppfølging og kontroll av fosterhjemmet.

Avvik fra følgende myndighetskrav:

Lov om barneverntjenester § 4-22

Forskrift om fosterhjem § 6 jf. internkontrollforskriften § 4

Avviket bygger på følgende:

- Kommunen har ikke skriftlige rutiner, sjekklister eller lignende for hvordan følge opp og gjennomføre et fosterhjemsbesøk. Dette ble bekreftet gjennom dokumentasjon og intervjuer.
- Fosterhjemsavtalen blir ikke gjennomgått årlig. Dette ble bekreftet gjennom intervjuer.
- Kommunen har ikke skriftlige rutiner for avviksrapportering.

Avvik 2

Songdalen kommune sikrer ikke at foreldre blir tilstrekkelig ivaretatt ved endring av vedtak.

Avvik fra følgende myndighetskrav:

Lov om barneverntjenester § 7-10 annet ledd, jf interkontrollforskriften § 4

Avviket bygger på følgende:

- Når foreldre krever en endring i et tidligere vedtak har ikke kommunen en omforent oppfatning av når fristen for å behandle kravet begynner å løpe. Dette ble bekreftet gjennom intervjuer.
- Kommunen sørger ikke for at alle ansatte har kunnskap om de krav som stilles i loven til oppfølging av foreldre, når det kreves endring i et tidligere vedtak.

6. Vurdering av virksomhetens styringssystem

Lov om barneverntjenester § 2-1 annet ledd, sier at kommunen skal ha internkontroll for å sikre at oppgavene utføres i samsvar med lov eller i medhold av lov. Kravet til internkontroll innebærer at kommunens ledelse har ansvar for

å sikre etterlevelse av barnevernlovgivningen gjennom systematisk styring og kontinuerlig forbedring.

Kommunen har ikke etablert et system for avviksrapportering.

Barneverntjenesten, tjenestesjef og rådmann har kontorer i samme lokaler og mye av informasjonen mellom nivåene skjer muntlig.

Kommunen opplyser at de i løpet av året vil innføre kvalitetsloven. Når denne er på plass vil kommunen også få på plass avviksregistrering som er et nyttig verktøy i arbeidet med internkontroll.

7. Regelverk

Lov 1992-07-17 nr. 100: Lov om barneverntjenester

Lov 1967-02-10 – Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker

Forskrift 2005-12-14 – Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester

Forskrift 2003-12-18 – Forskrift om fosterhjem

8. Dokumentunderlag

Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og andre forhold av betydning som ble oversendt under forberedelsen av revisjonen:

- Organisasjonskart
- Delegasjonsreglement
- Årsrapport fra Songdalen kommune 2012
- Ekstra rapport sendt Søgne kommune
- Rapportering på målstyring og kvalitetssikring for barnevernet – 2012
- Detaljert oversikt over ansatte i barneverntjenesten
- Rutinehåndbok for barneverntjenesten
- Liste over barn plassert utenfor hjemmet

Dokumentasjon som ble gjennomgått før revisjonsbesøket:

- Gjennomgang av 20 mapper av barn plassert i fosterhjem.

Korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen:

- Varsel om tilsyn datert 2.4.2013
- Mottak av dokumenter datert 21.5.2013
- Telefon fra tjenesten vedr. spørsmål om oversendelse 16.5.2013
- Telefon til tjenesten vedr. spørsmål om organisasjonen 24.5.2013
- Dagsorden datert 24.5.2013

9. Deltakere ved tilsynet

I tabellen under er det gitt en oversikt over deltakerne på åpningsmøte og sluttmøte, og over hvilke personer som ble intervjuet.

Navn	Funksjon / stilling	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Liv Turid Naglestad	Barnevernleder	X	X	X
May Britt Pedersen	Nestleder	X	X	X
Ann Svendsen	Saksbehandler	X	X	X
Anita Skomedal	Saksbehandler	X	X	
Brede Skaalerud	Tjenestesjef	X	X	X
Nina S. Mersland	Saksbehandler	X	X	X
Vidar Skaaland	Rådmann			X

Fra tilsynsmyndighetene deltok:

Siri Løvbukten, revisor

Wenche Becker Eriksen, revisor

Torhild Tallaksen, revisjonsleder

Fylkesmannen i Vest-Agder

Samfunnsavdelingen

Saksbehandler: Torhild Tallaksen
Tlf.: 38 17 62 39

Deres ref.:
Vår ref.: 2013/1715

Vår dato: 13.09.2013
Arkivkode: 620

Søgne og Songdalen barneverntjeneste
v/rådmann
Postboks 53
4685 NODELAND

17/9-13 F40 & 58 13/560
BARN | LTN

Endelig rapport fra systemrevisjon med Søgne og Songdalen barneverntjeneste

Vedlagt følger endelig rapport fra tilsyn med Songdalen kommune, barneverntjenesten sitt arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Rapporten inneholder de avvik som ble avdekket under tilsynet.

Fylkesmannen ber om en skriftlig tilbakemelding innen 15. oktober der kommunen redegjør for de tiltak som vil bli gjennomført for å rette opp avviket.

Med hilsen

Yngve Årøy(e.f.)
Fung.avdelingsdirektør

Torhild Tallaksen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.

Kopi til:
Statens helsetilsyn Postboks 8128 Dep 0032 Oslo

Fra: Liv Landaas[Liv.Landaas@sogne.kommune.no] Dato: 25.11.2013 14:32:23 Til: Postmottak
Tittel: VS: Endelig rapport fra systemrevisjon med Søgne og Songdalen barneverntjeneste
Hei. Kan dere lage en mappe på denne? Tilsyn barnevernstjenesten 2013.

Mvh

Liv Landaas
Kommunalsjef oppvekst
Søgne kommune
Tlf 92484011

Fra: Astrid Brunvatne [mailto:Astrid.Brunvatne@songdalen.kommune.no]
Sendt: 25. november 2013 08:05
Til: Liv Landaas
Kopi: Brede Skaalerud
Emne: Endelig rapport fra systemrevisjon med Søgne og Songdalen barneverntjeneste

Se vedlagte saksdokumenter:

Med hilsen
Songdalen kommune
Astrid D Brunvatne
arkivleder

Punkt 8: RS 314 Rapport til Prosjektleder, Sansehage trinn II 2013 2011887

Finn Georg Birkeland

Deres ref:

Vår ref:

2011/887 -41779/2013

Saksbehandler:

Anne Christin Høyem

Arkivkode:

D30

Dato:

31.12.2013

Rapport til Prosjektleder, Sansehagen, Søgne omsorgsenter, trinn II 2013

Bakgrunn for prosjektet

Søgne omsorgsenter med 43 sykehjemsplasser var ferdig i 2005. Utearealene var ikke særskilt egnet for sykehjemspasienter. Det har vært et ønske over lengre tid å etablere en Sansehage for demente og somatisk syke sykehjemspasienter ved Søgne omsorgsenter. I 2011 ble det etablert et samarbeid mellom Hagelaget i Søgne kommune ved Ellisif L. Omdal, Demensforeningen i Søgne ved Lajla Elefskaas og Enhet for Institusjonstjenester. Det var bevilget kr 50 000,- fra Søgne kommune til formålet. Det ble etablert en prosjektgruppe, organisert dugnader og flere frivillige bidro både med tid og økonomiske midler. Det ble også tildelt midler til Sansehagen fra Nasjonalforeningen for Folkehelsen, Ekstrastiftelsen, Helse- og rehabilitering.

Lajla Elefskaas, som i kraft av å være kontaktperson for Demensforeningen i Søgne, var søker til midlene fra Ekstrastiftelsen. Hun hadde oppgitt Hagelaget ved Ellisif L. Omdal som prosjektleder. Prosjektet ble tildelt midler og beløpet var på kr 85 000,-.

Da prosjektleder Ellisif L. Omdal flyttet til annen kommune ble det avtalt at Helselaget ved Finn Georg Birkeland skulle overta arbeidet og videreføre ledelsen av prosjektet.

Gjennomføringen

Store deler av sansehagen ble etablert på vestsiden av Søgne omsorgsenter og det var ønskelig også å inkludere areal på sydsiden. Ellisif Lund Omdal tok kontakt med Stine Nordhagen i Nasjonalforeningen i mars 2012. Det ble da klart at midlene fra Ekstrastiftelsen også kunne brukes på sydsiden av bygget. Dette ble ansett som å være del av samme prosjekt.

Kvarstein Gartneri og Anne Brattås Steen laget skisser og prisoverslag for gjennomføringen.

Følgende frivillige var bidragsytere til gjennomføringen av Sansehagen:

Søgne Hagelag

Søgne Helselag

Demensforeningen i Søgne

Søgne og Greipstad Sparebank

Søgne Lions

Repstad Anlegg

Pårørendeforeningen til Omsorgsenteret

Forbrukersamvirke Sør BA

Meglerhuset Sædberg

Søgne Elektriske

Tildeling av midler fra Søgne kommunes kulturmidler til prosjektet
Barnas Hageselskap Søgne
Hellvik hus XL-bygg, Søgne
Søgne Frivilligsentral
Pårørende til beboere ved Søgne omsorgsenter
Terapi avdelingen ved Søgne omsorgsenter
Ansatte ved langtids- og demens avdelingen ved Søgne omsorgsenter

Resultatet

Det er nå etablert en flott Sanseshage ved Søgne omsorgsenter. Beboerne, pårørende og ansatte kan sammen ha stor glede av denne. Det holdes dugnader vår og høst og ved behov. Det er etablert en dugnadsgruppe for Sanseshagen bestående av frivillige, pårørende og avdelingens ansatte.

Oppsummering / konklusjon

Det vedlegges bilder fra Sanseshagen med en stor takk til Ekstrastiftelsen for all støtte til prosjekt: Sanseshage Søgne omsorgsenter.

Del av Sanseshagen vest for Søgne omsorgsenter

Del av Sanseshagen syd for Søgne omsorgsenter

Med hilsen
Anne Christin Høyem
enhetsleder

Punkt 9: RS 414 Innvilget søknad om tilskudd til rekruttering av psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene 20133824

SØGNE KOMMUNE
v/Frank Andersen
Postboks 1051
4682 SØGNE

Deres ref.:
Vår ref.: 13/10854-2
Saksbehandler: Camilla Hjelle
Dato: 13.12.2013

Innvilger rekrutteringstilskudd for 1. driftsår til Psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene over statsbudsjettet kapittel 0764.60 for 2013

Helsedirektoratet viser til søknad på tilskudd 09.12.2013 under tilskuddsordningen Psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene . Rekrutteringstilskudd.

1. INNVILGELSE AV TILSKUDD

Helsedirektoratet innvilger tilskudd på **510 000** kroner til Psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene over kapittel 764 og post 60 på statsbudsjettet for 2013. Tilskuddet gis for 1. driftsår til en 100 % psykologstilling. Inkludert i beløpet er **10 000** kroner som er øremerket utgifter i forbindelse med psykologens deltakelse i nettverkssamlinger og andre aktiviteter i regi av Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA).

Utbetalingen gjøres samlet.

Dere bes om å fylle ut og signere vedlagte aksept av vilkår og returnere dette til Helsedirektoratet så snart som mulig og senest innen **16. desember**.

Tilskuddet er innvilget ut fra tilskuddsordningens regelverk med særlig vekt på tildelingskriterier, søknadens budsjett, forventet måloppnåelse og framdriftsplan.

2. VILKÅR FOR TILSKUDET

Mål, føringer og vilkår

- Formålet med tilskuddsordningen er å styrke psykologkompetansen i de kommunale helse- og omsorgstjenestene gjennom økt rekruttering av psykologer.
- Psykologene skal bidra til å styrke det samlede kommunale arbeidet på psykisk helse- og rusfeltet. I dette ligger forebygging, tidlig oppdagelse og intervensjon samt behandling av psykiske helseproblemer og/eller rusmiddelproblemer.

Helsedirektoratet - Divisjon primærhelsetjenester

Avdeling psykisk helse og rus
Camilla Hjelle, tlf.: 24163422

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

- Ordningen skal bidra til at mennesker som er i ferd med å utvikle, eller som har utviklet psykiske helseproblemer og/eller rusmiddelproblemer får et godt kommunalt tilbud. Ordningen omfatter tilbud til både barn og unge, voksne og eldre. Dette gjelder enkeltindivider, familier, pårørende, grupper og lokalmiljø.
- Psykologstillingene utformes slik at deres bidrag omfatter hele spennet fra befolkningsrettet til individrettet arbeid. Tilbudet skal være lett tilgjengelig, herunder gratis og uten henvisning. Tverrfaglig samarbeid, veiledning og gjensidig kompetanseutvikling står sentralt i psykologenes arbeid.
- Helsedirektoratet har lagt til rette for nettverkssamlinger for psykologene også i 2013 og 2014. Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid er gitt i oppdrag å bistå direktoratet i dette arbeidet.

Se for øvrig kriterier for måloppnåelse under pkt. 3.

Forutsetningen for å motta tilskuddet er at dere aksepterer vilkårene i dette brevet, inkludert vedlagte standardvilkår. Mangelfull rapportering eller måloppnåelse kan føre til at Helsedirektoratet krever tilskuddet tilbakebetalt. Feil bruk og mislighold forfølges rettslig.

Tilskuddet skal dekke utgifter til

- lønn
- utgifter til deltakelse i nettverkssamlinger

Tilskuddet skal ikke dekke utgifter til

- innkjøp av utstyr eller investeringer
- drift
- konsulenttenester

Tilskuddet kan ikke omdisponeres til andre formål uten skriftlig godkjenning fra Helsedirektoratet.

Rapportering for tidligere år

Vi har mottatt og godkjent rapportering for tidligere år.

Aksept av vilkår

Tilskuddet utbetales når Helsedirektoratet mottar utfylt og signert aksept av vilkår (vedlagt).

Begrenset varighet

Tilskuddet er innvilget for dette året (se mer informasjon i standardvilkårene).

3. RAPPORTERINGSKRAV

Rapporteringsfrist

Dere skal rapportere til Helsedirektoratet senest innen 1. april neste år. For prosjekter/aktiviteter/drift som går over flere år, skal dere rapportere hvert år dere mottar tilskudd.

Rapportering på måloppnåelse

Rapporteringen skal beskrive hvordan og i hvilken grad målene for tilskuddet er oppnådd. Dette gjør dere ved å rapportere på kriteriene for måloppnåelse som er:

- Er psykologstillingen tydelig forankret i kommunens helse- og omsorgstjeneste?
- Ytes tilbudet gratis og uten henvisning?
- I hvilken grad omfattes tiltak rettet mot lokalmiljø, grupper, pårørende, familier og individ av psykologens arbeidsinstruks? Hvilke målgrupper er ivaretatt i tiltaket?
- I hvilken grad er psykologens arbeidsoppgaver omfattet av:
 - deltakelse i arbeidet med kommunens oversikt over helsetilstanden og øvrig folkehelsearbeid
 - forebyggende arbeid, tidlig identifisering og intervensjon, samt behandling og rehabilitering av både lettere, moderate og alvorlige psykiske problemer og/eller rusmiddelproblemer.
 - tidlig oppdagelse, oppfølging og annet arbeid rettet mot barn og unge utsatt for omsorgssvikt, vold og / eller overgrep, samt samarbeid med barnevernet.
 - tverrfaglig samarbeid for å forebygge frafall i skolen gjennom Oppfølgingsprosjektet i Ny GIV?
 - veiledning til aktuelle personellgrupper og/ eller andre tjenester i kommunen?
- Inngår psykologen i tverrfaglig samarbeid (for eksempel med fastleger) i kommunen? Konkretiser hvilke tverrfaglige oppgaver og samarbeidsarenaer som omfattes.
- Inngår psykologen i samarbeid med spesialisthelsetjenesten, herunder psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling?
- Deltar psykologen i psykologfaglig nettverk?
- Er brukermedvirkning på systemnivå og samarbeid med brukerorganisasjoner for utforming av tjenesten ivaretatt?
- Er måling av brukertilfredshet på individnivå ivaretatt? I så fall hvordan?
- Er psykologtilbudet synliggjort gjennom informasjon internt i kommuneorganisasjonen og ut mot befolkningen?

Regnskapsrapportering

Det skal føres regnskap for tilskuddet, skilt fra det øvrige regnskapet for eksempel med en prosjektkode. Regnskapet skal kun vise hvilke utgifter som er dekket av tilskuddet.

Rapporteringsmalen inneholder ferdig definerte utgiftskategorier som regnskapstallene skal føres inn i. I tillegg skal det legges ved regnskapsutskrift direkte fra økonomisystemet som viser hvilke artskonti utgiftene er fordelt på. Utskriften kan vise utgifter aggregert per art og trenger ikke å vise de enkelte bilagene.

Revisorkontroll

Regnskapet skal revideres av registrert eller statsautorisert revisor i samsvar med Den norske revisorforenings standard [ISA 805 "Særlige hensyn ved revisjon av](#)

[enkelstående regnskapsoppstillinger og spesifikke elementer, kontoer eller poster i en regnskapsoppstilling](#)".

Tilskuddsmottaker må gi revisor en kopi av dette brevet før revisorkontroll. Avhengig av mottakerens organisasjonstype og tilskuddets størrelse, bortfaller i noen tilfeller krav om revisorbekreftelse på regnskap. Se mer informasjon i standardvilkårene.

Rapporteringsmal

Lenke til elektronisk rapporteringsskjema i Altinn finner dere på nettsidene våre www.helsedirektoratet.no/tilskudd. Det er en fordel å ha en rolle for virksomheten i Altinn, når du skal søke om tilskudd eller rapportere på tilskudd. Les mer om dette på nettsidene våre.

4. KLAGERETT

Dere kan ikke klage på avgjørelsen om tilskudd og vilkår. Se mer informasjon i standardvilkårene.

5. ANNET

Søknadsfrist for neste års tilskudd

Kunngjøring med søknadsfrist publiseres under www.helsedirektoratet.no/tilskudd. På nettsidene våre kan dere abonnere på kunngjøringer.

All korrespondanse skal sendes til postmottak@helsedir.no eller vår postadresse, og merkes med vår referanse 13/10854.

Vi ønsker dere lykke til med arbeidet og ser fram til å høre om resultatene.

Vennlig hilsen

Anette Mjelde e.f.
avdelingsdirektør

Camilla Hjelle
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

STANDARDVILKÅR FOR TILSKUDD FRA HELSEDIREKTORATET

Standardvilkårene er i samsvar med lover og regler, herunder Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Manglende aksept av vilkår

Hvis vedlagte aksept av vilkår ikke fylles ut og sendes inn innen 3 måneder kan innvilgelsen av tilskuddet trekkes tilbake etter en puring.

Gi beskjed om endringer

Helsedirektoratet må ha skriftlig beskjed så fort som mulig om endringer i mottakers adresse, kontonummer og kontaktperson. Mottakere uten faste ansatte må informere om ny leder og/eller økonomiansvarlig/kasserer.

Tilskudd som ikke skal brukes

Hvis dere ikke trenger hele tilskuddet til prosjektet/aktiviteten/driften, må ubrukt tilskudd tilbakebetales umiddelbart til Helsedirektoratets kontonummer 7694 05 12162, merket med kapittel, post og vår referanse 13/10854. Helsedirektoratet skal informeres om tilbakebetaling med e-post til tilskudd@helsedir.no merket med vår referanse 13/10854.

Ubrukt tilskudd som ønskes overført

Tilskuddet er innvilget for dette året. Hvis dere ikke bruker opp hele tilskuddet, kan dere søke om overføring til neste år.

- 1) *Hvis dere skal søke om nytt tilskudd for å videreføre arbeidet:*
Tilskudd som dere ikke bruker, kan overføres og inkluderes i neste års tildeling. Dette krever en ny fullstendig søknad. Søknadsbeløpet må inkludere både ubrukt tilskudd og nytt tilskudd.
- 2) *Hvis nytt tilskudd ikke er aktuelt:*
Tilskudd som dere ikke bruker kan også overføres til neste år, selv om det ikke er aktuelt med nytt tilskudd. Dette krever en kortfattet søknad pr brev eller e-post. Saksbehandler vurderer behov for ytterligere opplysninger eller en helt ny søknad, før overføring kan behandles. Tilskudd kan maksimalt overføres ett år når nytt tilskudd ikke er aktuelt.

Klage

Det står i tilskuddsbrevet om det er klagerett eller ikke på avgjørelsen. Dette følger av forvaltningsloven § 28. Eventuell klage skal sendes til Helsedirektoratet. Klagefristen er normalt tre uker. Helsedirektoratet vurderer om det er grunnlag for å endre vedtaket. Hvis vi ikke endrer vedtaket, sendes klagen til departementet (normalt Helse- og omsorgsdepartementet) for endelig avgjørelse.

Inntekter

Regnskap som sendes til Helsedirektoratet, må omfatte alle inntekter som relaterer seg til prosjektet/aktiviteten/driften det er gitt tilskudd til. Unntaket er momskompensasjon for frivillige som omtales under. Inntekter knyttet til arbeidet eller de utgiftene som er ført, skal også føres opp i regnskapet. Eksempler kan være sykelønnsrefusjoner, inntekter på salg av utstyr, varer eller tjenester.

Tilskuddsordninger hvor det ikke er krav til regnskapsrapportering, kan se bort fra dette.

Momskompensasjon

En eventuell momskompensasjon for frivillige fra Lotteri- og stiftelsestilsynet skal holdes utenom regnskapstallet som innrapporteres for prosjektet/aktiviteten/driften. Dette er en egen tilskuddsordning. Alternativt skal momskompensasjonen merkes tydelig, slik at et eventuelt overskudd som skyldes momskompensasjon ikke trekkes fra fremtidige tilskudd eller kreves tilbakebetalt. Tilskuddsordninger hvor det ikke er krav til regnskapsrapportering, kan se bort fra dette.

Bortfall av krav til revisorkontroll

Krav til revisorbekreftelse gjelder ikke for:

- tilskuddsbeløp mindre enn kr 100 000
- tilskudd til statlige virksomheter og forvaltningsorgan underlagt Riksrevisjonens regnskapsrevisjon
- tilskudd til helseforetak, såfremt prosjektrengskapet inngår i foretakets reviderte totalregnskap
- mindre aksjeselskaper som oppfyller skatteetatens vilkår for å kunne unntas revisjonsplikt og som har registrert dette i Regnskapsregisteret

For tilskudd hvor forbruket er lavere enn 100 000 for et år, kan tilskuddsmottaker velge å slå revisorkontrollen sammen for to etterfølgende år om gangen.

Generelle vilkår

Eventuelle investeringer og utstyr som kjøpes inn, regnes som Helsedirektoratets eiendom. Anskaffes det utstyr ut over det som er forutsatt i tilskuddsbrevet, eller ut over det som betraktes som rimelig, kan Helsedirektoratet kreve at mottaker tilbakebetaler verdien når prosjektet/aktiviteten/driften er avsluttet.

Utgifter til reise-, kost- og nattillegg må ikke overstige satsene i Statens reiseregulativ, jf. Statens personalhåndbok.

Tilsyn eller kontroller

Rapporter/resultat fra relevante offentlige tilsyn eller kontroller skal sendes inn fortløpende til Helsedirektoratet.

Kontroll av tilskuddsmottakere og dokumentasjon

Helsedirektoratet krever at regnskapsdata og dokumentasjon av opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller rapporteringen, skal oppbevares for kontroll i minimum fem år etter tilskuddet ble mottatt.

Helsedirektoratets forbeholder seg retten til å kontrollere at tilskuddet brukes etter forutsetningene, og skal ha adgang til å undersøke alle dokumenter og steder som vi måtte kreve, hos tilskuddsmottaker og deres samarbeidspartnere. Har Helsedirektoratet delegert ansvaret for tilskuddsforvaltningen til Fylkesmannen eller Fylkeskommunen, tar vi også forbehold om deres rett til kontroll.

Riksrevisjonen har adgang til å kontrollere om tilskudd brukes etter forutsetningene, hjemlet i Lov om Riksrevisjonen § 12, 2. ledd.

AKSEPT AV VILKÅR

Aksept av vilkår skal fylles ut umiddelbart og sendes i retur til:

Helsedirektoratet
Postboks 7000 St. Olavs plass
0130 Oslo

Eller i skannet versjon til
postmottak@helsedir.no

Vår ref: 13/10854-2

SØGNE KOMMUNE
Postboks 1051
4682 SØGNE
Org.nr.: 964967091

Kontonummer
IBAN-nummer (dersom bank er utenfor Norge)
BIC/Swift-kode (dersom bank er utenfor Norge)
Kontoens valuta (dersom bank er utenfor Norge)
Kontaktperson, telefonnummer og e-postadresse for økonomiansvarlig
Utbetalingen til mottaker bes merket med (maks. 15 tegn)

Aksept av vilkår:

- SØGNE KOMMUNE aksepterer vilkårene for tilskuddet i tilskuddsbrev Innvilger rekrutteringstilskudd for 1. driftsår til Psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene over statsbudsjettet kapittel 0764.60 for 2013 av 13.12.2013.
- SØGNE KOMMUNE bekrefter at dette skjemaet gir riktige opplysninger om konto eid av tilskuddsmottaker, og at Helsedirektoratet varsles ved endringer.

Sted, dato og signatur

Bekreftelsen skal undertegnes av styreleder eller den som har signaturmyndighet (prokura). For kommuner og fylkeskommuner skal bekreftelsen undertegnes av rådmannen eller den som har fått delegert myndighet.

Fra: Camilla Hjelle[Camilla.Hjelle@helsedir.no]

Dato: 16.12.2013 12:27:04

Til: Frank Andersen

Kopi: Postmottak

Tittel: innvilget søknad om tilskudd til rekruttering av psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene

He Frank,

Vedlagt ligger brev om innvilget søknad om tilskudd til rekruttering av psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Vi ber dere om å lese igjennom tilskuddsbrevet og returnere aksept av vilkår så snart som mulig. Dersom dere rekker det i løpet av dagen, vil dere få utbetalt midlene på årets budsjett. Hvis ikke, vil dere få utbetalt tilskuddsmidlene på neste års budsjett, i mars 2014.

Med vennlig hilsen

Camilla Hjelle
Rådgiver/ psykolog
avdeling Psykisk helse og rus
Helsedirektoratet
Tlf: 24163422

Punkt 10: RS 514 God rusforebygging 2013 - Et temamagasin om kommuner og rusarbeid (Helsedirektoratet) 2012200

GOD RUSFOREBYGGING **2013** Et temamagasin om kommuner og rusarbeid

**RUSFOREBYGGENDE ARBEID – EN DEL AV
FOLKEHELSEARBEIDET** s 04

VEILEDER til støtte og hjelp s 08

**Kommunene og
alkoholpolitikken**
s 05

Tidlig intervensjon i oppvekstsektoren:
Fra uro til handling s 18

GOD RUSFOREBYGGING

ET MAGASIN FOR KOMMUNENE TIL INSPIRASJON FOR ET GODT RUSFOREBYGGENDE ARBEID.

INNHold

SIDE **04** **RUSFOREBYGGENDE ARBEID**
- en del av folkehelsearbeidet

SIDE **05** Kommunene og **alkoholpolitikken**

SIDE **08** **VEILEDER** til støtte og hjelp

SIDE **12** **Ansvarlig** alkoholhåndtering

SIDE **13** Åpenbart **påvirket**

SIDE **14** Hjelp til **rusmiddelforebygging** i skolen

SIDE **16** **Ungdata**

SIDE **18** Tidlig intervensjon i oppvekstsektoren: **Fra uro til handling**

SIDE **20** **Redusere sosial ulikskap.** Forebygging av fråvere og fråfall i skulen

SIDE **22** Et kompetanse- og holdningsløft på
HAUGALANDET

SIDE **25** **«Tidlig samtale»** for gode levevaner i svangerskapet

SIDE **26** **Økt fokus** i kommunene på de risikoutsatte barna
etter programinnsatsen **Barn i Rusfamilier**

Velkommen til God rusforebygging!

Den nye folkehelseloven har gitt oss et viktig fundament for å styrke et systematisk folkehelsearbeid i politikk- og samfunnsutvikling, og i planarbeid ut fra regionale og lokale utfordringer og behov. Rusforebygging er et av flere viktige elementer i dette arbeidet.

Foto: Helsedirektoratet

Vi håper magasinet vil være til inspirasjon og nytte i arbeidet med å utvikle og gjennomføre gode forebyggende tiltak i kommunene.

God lesning!

Knut-Inge Klepp
divisjonsdirektør i Helsedirektoratet,
divisjon folkehelse

For åttende gang sendes magasinet *God rusforebygging* ut til alle landets kommuner. I årets utgave står satsingsområdene «ansvarlig alkoholhåndtering» og «tidlig intervensjon» i særlig fokus. En av Helsedirektoratets oppgaver er å bistå kommunene i arbeidet med rusmiddel-forebyggende tiltak. Vi håper dette magasinet vil være til hjelp i det lokale rusforebyggende arbeidet.

De syv regionale kompetansesentrene for rusmiddelsspørsmål er viktige støttespillere og rådgivere i det rusforebyggende arbeidet i kommunene. I årets magasin kan du lese om hvordan enkelte av kompetansesentrene bidrar lokalt, og om folkehelseloven i et rusmiddelforebyggende perspektiv. Du kan lese om Bærum kommune og hvor godt den nye veilederen i salgs- og skjenkekontroll fungerer i praksis. Videre forteller vi om hvordan kommuner i Hordaland sammen med Kompetansesenter rus - vest Bergen, jobber for å forebygge skoleskulk. Vi har også møtt ansatte i kommuner i Vestfold som jobber med ulike tilnæringer knyttet til risikoutsatte barn som vokser opp i familier med rusmiddelproblemer. Kommunene tilbys hjelp og veiledning av blant andre KoRus - Sør, Borgestadklinikken.

Ungdata er et kvalitetssikret system for gjennomføring av lokale spørreskjema-undersøkelser blant elever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Gjennom kartlegging av den lokale oppvekstsituasjonen er Ungdata godt egnet som grunnlag for kommunalt plan- og utviklingsarbeid knyttet til folkehelse og forebyggende arbeid overfor ungdom. Les mer om dette i magasinet.

Vi presenterer også det nye støttematerialet for skolens rusmiddelforebyggende arbeid som er utviklet av KoRus - Nord. Materialet er utviklet på oppdrag fra Helsedirektoratet, og i samarbeid med Utdanningsdirektoratet.

18. november lanserte helseminister Bent Høie Helsedirektoratets kampanje «Åpenbart påvirket». Den er nærmere omtalt i magasinet. Dette og mer til kan du lese om i årets utgave av *God rusforebygging*.

Rusforebyggende arbeid - en del av folkehelsearbeidet

Med den nye folkehelseloven etableres et viktig fundament for å styrke et systematisk folkehelsearbeid i politikk- og samfunnsutvikling, og i planarbeid ut fra regionale og lokale utfordringer og behov. Rusforebygging er et av flere viktige elementer i dette arbeidet.

Folkehelseloven skal medvirke til en samfunnsutvikling som styrker folkehelsen og utjevner sosiale forskjeller i helse og levekår. Hver enkelt kommune skal ha oversikt over helseutfordringer og påvirkningsfaktorer i kommunen, og dette skal danne grunnlag for strategier, mål og tiltak forankret i plansystemet etter plan- og bygningsloven. Gjennom den nye folkehelseloven legges et grunnlag for bedre samordning av folkehelsearbeid på tvers av sektorer og mellom kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter.

Folkehelsen påvirkes av faktorer på mange nivåer i overlappende årsakskjeder, fra grunnleggende faktorer som økonomi, utdanning og oppvekstvilkår, via risikofaktorer som arbeids- og bomiljø, til mer umiddelbare påvirkningsfaktorer som levevaner, deriblant bruk av alkohol og andre rusmidler, og bruk av helsetjenester.

Det rusmiddelforebyggende arbeidet er en naturlig og integrert del av folkehelsearbeidet, og må ha et tydelig folkehelseperspektiv.

Alkohol er ifølge Verdens helseorganisasjon (WHO) en av de viktigste risikofaktorene for sykdom og tidlig død i industrialiserte land. Både alkoholbruk og bruk av andre rusmidler medfører en rekke skader og problemer, både for enkeltindivider, tredjepersoner og samfunnet for øvrig.

For å redusere helseskader og sosiale skader som følge av alkoholbruk, er det viktig å arbeide for å redusere det generelle forbruket av alkohol i befolkningen. Redusert totalkonsum i befolkningen reduserer helseulempesom følge av alkoholkonsum på befolkningsnivå. Det er viktig å ha et folkehelseperspektiv på alkoholpolitikken, dvs. iverksette tiltak som retter seg mot hele befolkningen eller generelle grupper. Dette arbeidet må skje lokalt – der folk bor – i kommunene.

Kommunene er gjennom alkoholloven gitt gode verktøy til å begrense alkoholforbruket og sørge for at omsetning foregår i henhold til lovgivningen gjennom innvilgning, kontroll og inndragelse av salgs- og skjenkebevilling. Når kommunen skal vurdere om salgs- og skjenkebevillinger skal gis, hvilke åpningstider som skal fastsettes og hvilke kontrolltiltak og reaksjoner som skal iverksettes, må kommunen ta hensyn til de utfordringene kommunen har, knyttet til alkoholbruk.

Forebygging av rusmiddelrelaterte skader og problemer handler imidlertid ikke bare om alkohol og andre rusmidler, men også om å skape gode og trygge oppvekstvilkår for barn og unge, forebygge sykdom og skader, og å utvikle et samfunn som legger til rette for sunne levevaner, beskytter mot helsetrusler og som fremmer fellesskap, trygghet, inkludering og deltakelse. En god hjemmesituasjon, en god barnehage, kvalitet i skolefritidsordning og skole er med på å skape fotfeste for unge mennesker og beskytter mot uønsket væremåte og eventuelle veier inn i rus og kriminalitet. Dette er forhold som kommunen kan påvirke.

■

Kommunene og alkoholpolitikken

Norske kommuner fører en stadig mer liberal alkoholpolitikk. Ingen kommuner er lenger «hvite», stadig flere innfører makstid på salg og skjenking og samtlige av Vinmonopolets utsalg har nå selvbetjening.

- Sirius-undersøkelsen forklarer ikke så mye fra år til år, men vi ser noen trender over tid, sier rådgiver ved Sirius, Øystein Skjælaaen. Skjælaaen er ansvarlig for rapporten «Kommunenes forvaltning av alkoholloven 2012» - en rapport Sirius har kommet med hvert femte år fra 1980 til 1989 og hvert år siden da. Tallene i den siste rapporten er fra 2011. Da var det 430 kommuner i Norge.
- I løpet av de siste 30 årene er antallet skjenkesteder i Norge tredoblet. I 1980 var nesten 100 kommuner uten skjenkested - i 2011 var dette redusert til fire. Det er også en dreining mot å servere sterkere drikker.
- Kommunene jobber vel ikke helt med folkehelsa som ledestjerne, påpeker Skjælaaen.

Økt tilgjengelighet

Det største og viktigste utviklingstrekket er at det har vært en sterk liberalisering av alkoholpolitikken i norske kommuner, forteller Skjælaaen. Tilgjengeligheten til alkohol har økt betydelig over hele landet - det er for eksempel nå salg og skjenking i alle kommuner. Siden 2002 har det ikke vært noen «hvite» kommuner i Norge - altså kommuner der det overhodet ikke blir omsatt alkohol. For 30 år siden var det over 200 kommuner uten salgssted for alkohol. Antallet vinmonopolutsalg har økt kraftig. De siste 10 årene er antallet nesten fordoblet, med en økning på i gjennomsnitt 10,6 utsalg i året.

Ikke folkehelsa som ledestjerne

Noen kommuner har vedtatt at det ikke skal gis mer enn et bestemt antall bevillinger til salg og/eller skjenking, men stadig færre fører denne politikken. Trondheim er nå den eneste store kommunen i landet som har et slikt tak. I 2011 hadde bare 21 kommuner tak på salgsbevillinger, og 30 kommuner hadde tak på tildeling av skjenkebevillinger.

- Begrensning av tilgjengelighet er blant de beste forebyggende virkemidlene mot høyt alkoholforbruk, likevel har nå samtlige kommuner åpnet opp for salg og/eller skjenking og antall bevillinger har økt stort sett alle steder.

Men han klarer ikke helt å bebreide dem.

BEGRENSNING AV TILGJENGELIGHET ER BLANT DE BESTE FOREBYGGENDE VIRKEMIDLENE MOT HØYT ALKOHOLFORBRUK, LIKEVEL HAR NÅ SAMTLIGE KOMMUNER ÅPNET OPP FOR SALG OG/ELLER SKJENKING OG ANTALL BEVILLINGER HAR ØKT STORT SETT ALLE STEDER.

Øystein Skjælaaen

- «Folk godtar nok ikke lenger å måtte kjøre lange avstander for å få tak i alkohol. En politiker vil lett gjøre seg upopulær ved å bestemme noe sånt. Samtidig er det næringsinteresser involvert, og næringsinteresser er mye mer konkrete enn de litt vage folkehelsegevinstene. Man vet jo ikke hvor stor helsegevinsten vil være ved å nekte butikkene å selge øl.»

**DET BLIR STADIG VANLIGERE
Å STILLE VILKÅR FOR SKJENKING.
DET VANLIGSTE VILKÅRET
ER AT SKJENKESTEDET SKAL
HA ORDENSVAKTER.**

Vanligere med vilkår for bevilling

De ferskeste tallene fra Sirius er fra 2011, og vi kan lese i rapporten at det også foregår en betydelig liberalisering når det gjelder salgs- og skjenketider. 373 kommuner har makstid (kl. 20) på salg av alkohol i alkoholgruppe 1 (maks 4,7 volumprosent alkohol) på hverdagene, og 362 kommuner har makstid (kl. 18) på lørdag og dag før helligdag.

Men det er fortsatt mindre vanlig med makstid for skjenking. Den vanligste skjenketida er til kl. 02, men nesten ingen kommuner har kortere skjenketid enn det alkoholloven regner som normalt.

Men noe går også i strengere retning, ifølge rapporten: Det blir stadig vanligere å stille vilkår for skjenking. I 1998 var det bare 35 kommuner som stilte vilkår, mens det i 2011 var 146 som gjorde det. Det vanligste vilkåret er at skjenkestedet skal ha ordensvakter. Et annet vilkår er at de ansatte skal kurses i alkoholloven, og andre kommuner setter som vilkår at det skal være en nedre aldersgrense på skjenkestedet.

Stadig flere overtredelser

Økende grad av vilkår kan nok henge sammen med at Helsedirektoratet i flere år har hatt satsinger rettet mot kontrollvirksomheten i kommunene. Dette kan ha ført til at det gjennomføres flere og mer målrettede kontroller, og at flere overtredelser har blitt avdekket. Alkoholloven krever minst tre ganger så mange kontroller som det er bevillinger i kommunen.

Sirus-rapporten viser at det i 2011 var Oslo som gjennomførte flest kontroller både i antall og i forhold til antall bevillinger - nemlig 4,6 ganger så mange kontroller som det er bevillinger. Med unntak av fem kommuner, oppfylte alle lovens krav om antallet kontroller, og av dem som lå under lå ingen *mye* under kravet. Rapporten sier ingenting om kvaliteten på kontrollene som har blitt utført.

155 kommuner oppga at det var avdekket til sammen 1208 overtredelser knyttet til skjenkebevillinger.

Samlet sett melder kommunene om en økning i overtredelser de siste seks årene, men det meldes om relativt få inndragninger sammenliknet med det relativt store antallet avdekkede overtredelser.

I 2012 lanserte Helsedirektoratet en veileder for dette kontrollarbeidet med den hensikt å heve kvaliteten på kontrollene, få en mer effektiv håndheving av alkohollovens bestemmelser og å gi tydeligere rammebetingelser for salgs- og skjenkebransjen (se egen sak side 8).

Kommunene kan også *avslå* søknad om salgs- eller skjenkebevilling - både med hjemmel i alkohollovens bestemmelser om vandelskrav, og ut fra skjønnsmessige og alkoholpolitiske hensyn. Men den vanligste grunnen til avslag som er rapportert er at søker ikke oppfyller krav om økonomisk vandel, forteller Øystein Skjælaaen.

Alkoholpolitiske hensyn virker ikke å være noen sentral begrunnelse for avslag.

DEN ENKELTE KOMMUNE

- kan sette begrensninger på hvor mange bevillinger kommunen skal ha
- kan avgjøre hvilke vilkår som må oppfylles for å få bevilling
- kan avgjøre hvilke typer steder som kan få bevilling
- har vide muligheter til å regulere salgs- og skjenketider
- skal tilpasse alkoholpolitikken til lokale forhold
- skal føre kontroll med at bevillingene drives i henhold til lov og forskrift
- skal ha en alkoholpolitisk plan hvor kommunens egne mål og virkemidler er nedfelt
- skal føre en helhetlig lokal alkoholpolitikk

REGIONALE KOMPETANSESENTERE RUS:

HELSEREGION NORD:

KOMPETANSESENTER RUS - REGION NORD

(tilknyttet UNN, klinikk for rus- og spesialpsykiatri)

Teknologiveien 10, 8517 Narvik

Tlf 76 96 73 10

Område: Nordland, Troms, Finnmark

www.korusnord.no

HELSEREGION MIDT-NORGE:

KOMPETANSESENTER RUS - REGION MIDT-NORGE

(tilknyttet Rusbehandling midt-Norge HF.

Fra 1.1. 2014 endres dette til St. Olavs Hospital HF)

BESØKSADRESSE: Trondheimsklinikken, Schwachs gate 3, Trondheim

POSTADRESSE: Postboks 654, Sentrum, 7406 Trondheim

Område: Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag.

Tlf hovedkontor Trondheim 73 86 29 00

Underkontor Møre og Romsdal tlf 70 17 03 00

Underkontor Nord-Trøndelag tlf 73 86 29 00

www.rus-midt.no/korus

HELSEREGION VEST

KOMPETANSESENTER RUS

- REGION VEST BERGEN

(tilknyttet Stiftelsen Bergensklinikkene)

Vestre Torggate 11, 5015 Bergen

Tlf 55 90 86 00

Område: Hordaland,

Sogn og Fjordane, Bergen

www.bergensklinikkene.no

KOMPETANSESENTER RUS - REGION VEST STAVANGER

(tilknyttet Rogaland A-senter)

Postboks 5001 Dusavik, 4084 Stavanger

BESØKSADRESSE: Møkstertunet, Skogstøstraen 37, Stavanger

Tlf 51 72 90 00

Område: Rogaland

www.rogaland-asenter.no

KOMPETANSESENTER RUS - REGION ØST

(tilknyttet Sykehuset Innlandet HF)

Sykehuset Innlandet HF

Divisjon Psykisk Helsevern

Avdeling for Rusrelatert psykiatri og Avhengighet

Kompetansesenter rus - region Øst

Postboks 104, 2381 Brumunddal

BESØKSADRESSE: Kjonerud kompetansesenter,

Løvstadveien 7, 2312 Ottestad

Tlf 62 58 15 68

Område: Akershus, Østfold, Hedmark, Oppland

www.rus-ost.no

KOMPETANSESENTER RUS - REGION OSLO

(tilknyttet Oslo kommune, Velferdsetaten)

BESØKSADRESSE: Maridalsveien 3, 0178 Oslo

POSTADRESSE: Postboks 30 Sentrum, 0101 Oslo

Tlf 02 180

Område: Oslo

www.velferdsetaten.oslo.kommune.no/hovedside/kompetansesenter_rus/

HELSEREGION SØR-ØST:

KOMPETANSESENTER RUS - REGION SØR

(tilknyttet Borgestadklinikken)

BESØKSADRESSE: Kongensgate 33, Skien

POSTADRESSE: Postboks 1 Sentrum, 3701 Skien

Tlf 35 90 47 00

Område: Telemark, Buskerud, Vestfold, Agder-fylkene

www.borgestadklinikken.no

Veileder til støtte og hjelp

- Vi er glade for denne veilederen. Den er en god støtte i det daglige arbeidet, og en fin bekreftelse på alt det vi allerede hadde gjort før veilederen kom, sier Trine Høvset, rådgiver ved Folkehelsekontoret i Bærum.

Trine Høvset forteller at kommunene de siste fem-seks årene har jobbet mye med alkoholkontroll, men at de etter at Helsedirektoratets Veileder til salgs- og skjenkekontroll kom i fjor, nok er blitt enda mer bevisst.

Behov for kunnskap

Det var i slutten av 2012 at Helsedirektoratet kom med veilederen som var ment nettopp for å bidra til å styrke kommunenes arbeid med salgs- og skjenkekontroll.

Knut Inge Klepp, divisjonsdirektør i Folkehelsedivisjonen ved direktoratet, forteller at de lagde den blant annet på bakgrunn av en undersøkelse gjort av Sirius, Statens institutt for rusmiddelforskning. Undersøkelsen viste at det var et stort behov for kunnskap og for bedre etterlevelse av loven.

- Både næringene og kommunene etterspurte en veileder, sier han.

Formålet er å gi et nyttig redskap til dem som har en rolle i dette – politiet, kontrollører, ansatte i næringene og de i kommunene som er involvert i kontroll- og sanksjonsarbeidet.

- Det er viktig at alle forstår intensjonen med lov og forskrift, og at alle vet hvordan dette skal etterleves.

Synliggjør god praksis

Før veilederen kom, var det bare alkoholloven med forskrift å forholde seg til.

- Veilederen bygger på forskriften, men mange aktører er involvert i dette, og ikke alle er vant til å lese lovtekster. Derfor var det viktig å utarbeide noe som alle kunne forstå, og som viser eksempler på god praksis rundt i kommunene, fortsetter Klepp.

Synliggjøringen av god praksis er et element ved veilederen som Trine Høvset også trekker fram som positivt.

- Direktoratet har samlet inn god praksis og gode tips fra mange steder i landet som hele kommune-Norge kan nytte godt av. Og mindre kommuner med små ressurser slipper nå å finne opp kruttet selv, sier hun.

«ET PRAKTISK VERKTØY TIL
KONTROLLØRER OG KOMMUNER
FOR Å STYRKE SIN
KONTROLLVIRKSOMHET»

Hun påpeker at loven legger opp til en stor grad av skjønn for den enkelte kommune.

- Vi synes det er riktig med større grad av likebehandling av næringen i Norge. Med denne veilederen har det blitt mer strømlinjeformet.

Alkoholloven åpner for stor selvråderett for kommunene. Virker det ikke provoserende at det kommer en veileder som forsøker å strømlinjeforme dette?

- Det er vel kanskje først og fremst et spørsmål som bør gå til politikerne, men vi her ved Folkehelsekontoret (i Bærum) opplever det ikke sånn.

Inspirert av veilederen

I Bærum har de gjort flere endringer inspirert av veilederen. Nå i høst vedtok kommunestyret at 1/3 av kontrollene på barer og puber skal bli foretatt etter kl. 23, og de jobber med en ny prosedyre på salgs- og skjenkekontroller som presiserer og systematiserer når de ulike stedene skal bli kontrollert, og hyppigheten av kontrollørbesøk.

- Tidspunkt og hyppighet må nødvendigvis varierer for et seniorsenter, en kantine, et hotell, en restaurant, en pub og en bar, forklarer rådgiveren.

Bærum har også ansatt flere kontrollører for å nå kravet om hyppighet. I denne kommunen har de for øvrig alltid gått to og to kontrollører sammen, noe som blir anbefalt i veilederen.

Samarbeid på tvers er også noe de nå vil satse mer på, og Høvset forteller at de nylig har satt i gang et prosjekt for å få faste rammer rundt samarbeidet mellom kommunen, politiet og salgs- og skjenkenæringen.

Skreddersydd for alle aktører

Videre synes Høvset det er nyttig at veilederen er inndelt etter hvem som skal lese den – at det er kapitler spesielt innrettet mot kontrollørene, saksbehandlerne og salgs- og skjenkenæringen. Kommunen har lagt ut link til veilederen på nettsiden sin, så alle som er direkte berørt, og andre interesserte, kan sette seg inn i dette.

- Det er fint for bransjen å vite hva som ligger til grunn for de kontrollene vi gjør, forklarer hun.

Trine Høvset, rådgiver ved Folkehelsekontoret i Bærum.

Ut over å være til inspirasjon og støtte for kommunens eget arbeid, mener Høvset veilederen fungerer godt som utgangspunkt for en kravspesifikasjon for de kommunene som setter kontrollarbeidet ut på anbud. Bærum kommune har riktignok ikke gjort det - der har de ansatt egne kontrollører. Høvset har selv drevet som kontrollør og kjenner godt utfordringene. Knut Inge Klepp er glad for den måten veilederne blir brukt på og at den er verdsatt som et nyttig redskap.

- Vi har nylig lansert en kampanje retta mot publikum i midten av november for å skape forståelse for kommunens arbeid med kontroller, og for å bevisstgjøre folk på beruselsesgradene. For eksempel på hva som menes med «åpenbart påvirket», som er et viktig kriterium for at en person skal nektes å få kjøpe eller bli servert alkohol.

*Kjell Ola Berg,
advokat i NHO Reiseliv.*

Heller dialog enn inndragninger

Kunnskap om gjeldende rett har en alltid godt av, og med Helsedirektoratets *Veileder for salgs- og skjenkekontroll* har kunnskapen blitt lettere tilgjengelig for bevillingshaver, sier advokat Kjell Ola Berg i NHO Reiseliv.

Myten om straff

Det er flere ting ved veilederen han framhever som bra: Den er lettlest og oversiktlig, den klarer å presentere den ganske kompliserte alkoholoven i kortform, og får fram de mest essensielle reglene. Og den oppfordrer flere steder til samarbeid mellom aktørene.

- De beste løsningene for å oppnå hensikten med alkoholoven ligger her, i samarbeidet, ikke i en større iver etter flere inndragninger av bevillinger, mener advokaten, og håper flere kommuner vil følge Bærum kommunes eksempel.

Han håper vi kan fri oss fra myten om at straff endrer atferd. Tett samarbeid og dialog har han derimot stor tro på.

DIREKTORATET HAR
SAMLET INN GOD PRAKSIS
OG GODE TIPS FRA
MANGE STEDER I LANDET SOM
HELE KOMMUNE-NORGE
KAN NYTE GODT AV.

Helsedirektoratet anbefaler blant annet:

- at alle skjenkekontroller og målrettede salgskontroller utføres med 2 kontrollører.
- at kommunens saksbehandler deltar på noen kontroller for å erfare hvordan de utføres, for å avdekke og rette opp i eventuelle svakheter i gjennomføringen.
- at minimum en tredjedel av skjenkekontrollene utføres de siste timene, etter kl. 23 natt til lørdag og natt til søndag.
- at kommunen prioriterer kontroll av og setter av god tid til veiledning og gjennomgang av IK-alkohol.
- at kommunen i størst mulig grad målretter kontrollene.
- at kommunen stiller som vilkår at salg av alkohol i butikk må være registrert i kassen innen salgstidens utløp.
- å kartlegge utelivet og fordele kontrollene ut fra kjente risikoforhold ved det enkelte salgs- og skjenkested.
- bruk av gode og riktige kontrollmetoder for å avdekke avvik.
- å sørge for god opplæring av kontrollørene.
- et utstrakt samarbeid med politiet.
- å skape felles forståelse og likt syn hos alle aktører på hvor grensen for avvik går.
- at kommunen stiller strenge krav til kvalitet på rapportene.

Utdrag fra *Veileder til salgs- og skjenkekontroll*

MÅLET MED VEILEDEREN ER:

- å heve kvaliteten på kontrollene
- å få en mer effektiv håndheving av alkohollovens bestemmelser
- å gi tydeligere rammebetingelser for salgs- og skjenkebransjen

Kommunen skal aktivt informere bevilingshaver om hvordan regelverket skal forstås, og orientere om endringer og nye regler.

For å nå målet om bedre overholdelse av alkoholloven og et trygt uteliv, er det viktig at sentrale aktører som kommune, politi og bransje har en felles problemforståelse. Det bør etableres et formalisert samarbeid med mål om å finne gode løsninger på lokale utfordringer og sette i verk tiltak.

Eksempler på hva kontrolløren skal se etter ved salgskontroll:

- Selges det til mindreårige?
- Selges det til åpenbart påvirkede?
- Selges det utover salgstiden?
- Er den alkoholholdige drikken plassert slik at den ikke kan forveksles med alkoholsvak og/eller alkoholfri drikke?
- Reklameres det for alkoholholdig drikke?
- Har de ansatte kjennskap til IK – alkohol?
- Brukes IK – alkohol aktivt?

Enkelte kontroller kan varsles på forhånd. Det kan bidra til at bransjen skjerper rutinene sine og unngår brudd på alkoholloven, for eksempel overskjenking og skjenking til mindreårige. Det vil bidra til å forebygge og begrense de samfunnsmessige og individuelle skadene – som foto-boksene i trafikken.

Skjenkestedet kan bli stilt ansvarlig og eventuelt også bli straffet hvis en gjest som ikke er i stand til å ta vare på seg selv, ikke får nødvendig hjelp.

Alkoholloven åpner for å anmelde og bøtelegge en person som medvirker til brudd på alkoholloven. Det betyr for eksempel at en person som skjenker en person som er åpenbart påvirket, eller som selger/skjenker alkohol til en mindreårig, kan straffes med bøter eller fengsel.

Mange kommuner kjøper sine kontrolltjenester fra private aktører. Veilederen inneholder også et eksempel på kravspesifikasjon for å sikre gode kontroller når de bruker private vaktelskaper.

VEILEDEREN HAR KAPITLER
SPESIELT INNRETTET MOT
KONTROLLØRENE,
SAKSBEHANDLERNE OG
SALGS- OG SKJENKENÆRINGEN.

Hesledirektoratet har gjennom flere år arbeidet med å styrke kommunenes forvaltning av alkoholoven. Det har vært lagt vekt på å stimulere til samarbeidet mellom bransje og kommune, samt å styrke kontroll- og opplæringsvirksomheten.

Ansvarlig alkoholhåndtering

Ansvarlig alkoholhåndtering er et ledd i et viktig bidrag til folkehelsearbeidet i kommunene. Folkehelsearbeid dreier seg om å skape gode oppvekstvilkår, forebygge sykdom og skader, og utvikle et samfunn som legger til rette for sunne levevaner, beskytter mot helsetrusler og fremmer fellesskap, trygghet, inkludering og deltakelse.

Ansvarlig alkoholhåndtering dreier seg konkret om:

- praksis ved innvilgelse av bevillinger: Helsehensyn skal i større grad ivaretas i forvaltningen av alkoholoven.
- Lokalt samarbeid mellom kommunen, politiet og bransjen
- Opplæring og kompetanseheving for alle aktører
- Utvikling av verktøy og materiell for kommunene og bransjen

Kampanje i julebordsesongen

Åpenbart påvirket

18. november lanserte Helsedirektoratet kampanjen *Åpenbart påvirket*. Målet med kampanjen er å øke forståelsen for og oppslutningen om skjenkebestemmelsene i alkoholloven. Kampanjen bygger opp under det overordnede målet om å redusere alkoholrelatert vold og skader, og er en del av satsingen Ansvarlig alkoholhåndtering.

Alkohol kampanjen har vært synlig i ulike kanaler over hele landet – på TV, kino, utendørsreklame, annonser på nett og i aviser samt i sosiale medier og redaksjonell omtale i aviser over hele landet.

Totalt vil kampanjen gå i tre uker, men nettsider, kino-reklame og informasjon i en del helgemagasiner vil promoveres også etter at denne perioden er over.

Kampanjens delmål

I tillegg til hovedmålet om å øke forståelsen for og oppslutning om skjenkebestemmelsene har kampanjen fire delmål:

- Øke kunnskapsnivået om alkoholens virkning og skader
- Økt kunnskap om hva skjenkereglene innebærer
- Økt forståelse og respekt for ansattes ansvar og oppgaver med å håndheve skjenkebestemmelsene
- Økt forståelse for hvor grensen går for å bli stoppet i døren/baren

Bakgrunn for kampanjens målsetninger

Det har vært en betydelig økning i det totale alkoholkonsumet i Norge. I 1995 var konsumet 4,8 liter ren alkohol per innbygger over 15 år. I 2010 hadde konsumet økt til 6,7 liter. Dette tilsvarer en økning på (40 %).

I Norge er alkohol i omfang det rusmidlet som forårsaker mest skade, knyttet til sykdom, helseplager, sosiale problemer og skader. Tall fra blant annet legevakta i Oslo viser at mye av volden skjer i tilknytning til skjenkesteder. Undersøkelser viser at det foregår et omfattende brudd på alkoholloven i form av overskjenking, og salg og skjenking til mindreårige.

Det er fortsatt et betydelig gap mellom den forskningsbasert kunnskapen om hva som er effektive virkemidler for å begrense alkoholrelaterte skader og problemer, og befolkningens oppfatning om dette.

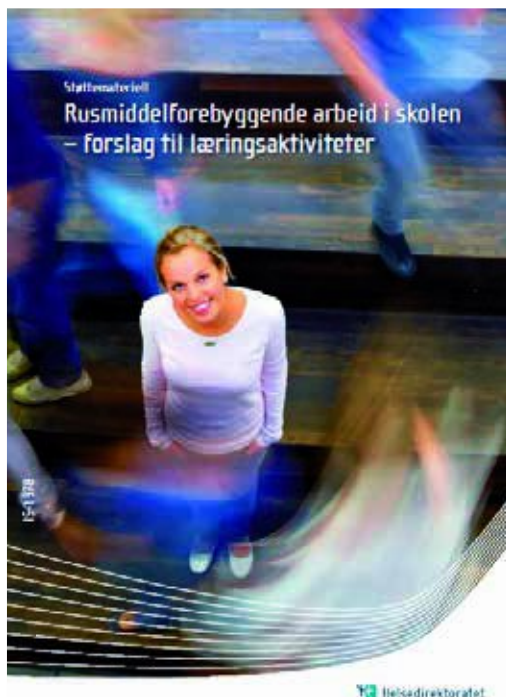
Se mer på www.helsenorge.no/alkohol

Kampanjedesign: Bates United/foto: Dag Spant

Hjelp til **rusmiddelforebygging** i skolen

Støtttematerialet «Rusmiddelforebyggende arbeid i skolen – forslag til læringsaktiviteter» kan være et nyttig verktøy for lærere som skal jobbe med dette temaet.

Støtttematerialet er utarbeidet av Kompetansesenter rus - Nord-Norge i samarbeid med Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet. Hensikten med støtttematerialet er å spre kunnskap om hvordan skolen kan bidra til det rusmiddelforebyggende arbeidet og være en støtte i undervisningen om rusmidler. Målgruppen er først og fremst skoleeiere, rektorer, lærere og skolehelsetjenesten. Grunnleggende for alt helsefremmende og forebyggende arbeid i skolen er Utdanningsdirektoratets satsing «Bedre læringsmiljø». Med «læringsmiljø» menes de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene på skolen som har betydning for elevenes læring, helse og trivsel.

Praktisk hjelpemiddel

– Dette er et praktisk hjelpemiddel til lærere som jobber med temaet rus på ungdomstrinnet og i videregående opplæring, sier Beate Steinkjer. Steinkjer er seniorrådgiver ved KoRus - Nord, og har vært prosjektleder for utarbeidelsen av støtttematerialet.

– Å øke elevenes kunnskap om rusmidler kan ifølge forskning bidra til å påvirke de unges holdninger i gunstig retning. Derfor er dette materialet først og fremst en støtte til undervisningen om rusmidler og tilpasset relevante kompetansemål i de ulike læreplanene. Skolens bidrag til en positiv russtid beskrives i et eget kapittel, da dette er en risikosituasjon med tanke på overdreven bruk av rusmidler. Det pekes dessuten på andre sentrale elementer i lokalt rusforebyggende arbeid – som lokale forebyggingsplaner, samarbeid med foresatte og foreldremøter på skolen. Disse elementene kan ses i sammenheng med lokalt folkehelsearbeid og implementering av Folkehelseloven, som regulerer kommunenes og fylkeskommunenes oppgaver med og ansvar for å fremme befolkningens helse og trivsel.

Skolen som sentral arena

– Skolen er en viktig arena for læring og sosial utvikling, og en sentral arena for forebyggende og holdnings- skapende arbeid. Påvirkning fra jevnaldrende har stor

Vi vil gjerne vite DIN mening om magasinet *God rusforebygging*.

Gå inn på <http://helsedirektoratet.no/alkohol/>

Der finner du både magasinet digitalt, og en kort spørreundersøkelse. Vi trekker to vinnere av en dagstursekk og et gavekort blant dem som svarer innen 10. januar 2014.

**Seniorrådgiver
Beate Steinkjer
ved KoRus - Nord har
vært prosjektleder
for støttematerialet.**

betydning for utvikling av holdninger til bruk av rusmidler og tidspunkt for alkoholdebut. Skolen er også en god arena for å inkludere foresatte i det forebyggende arbeidet. Lærere og andre ansatte i skolen er viktige voksne personer i elevenes liv. For barn som vokser opp under vanskelige betingelser kan læreren bli «den viktige» støttespilleren som bidrar til at de klarer seg «mot alle odds». Gjennom å ha en god relasjon til elevene er lærere både i posisjon og har kompetanse til å arbeide forebyggende, sier Steinkjer.

God tilhørighet, trivsel, tilpasset opplæring og det å lykkes skolefaglig kan være forebyggende mot fremtidige problemer av ulike slag. Når en elev lykkes med skolearbeidet, tilhører et skolemiljø som preges av gode sosiale relasjoner med medelever og voksne, og samtidig blir sett og får positive tilbakemeldinger, reduseres risikoen for problemer og skjevutvikling.

Tydelige regler viktig

Hva kan skolen konkret gjøre?

- Tiltak i klassen kan være arbeid med et godt læringsmiljø og utvikling av sosial kompetanse. Et godt læringsmiljø, trivsel, sosial kompetanse og mestring av skolearbeidet er de mest effektive forebyggende tiltakene for å fremme god psykisk helse hos den enkelte elev, redusere mobbing blant elevene og utsette eller hindre bruk av rusmidler.

Noe av det rusforebyggende arbeidet i skolen er etterspørselsreducerende. I dette ligger at arbeidet har til hensikt å begrense elevenes etterspørsel etter for eksempel tobakk eller alkohol. Skolen kan for eksempel bidra til å utvikle kunnskaper og evne til å tenke kritisk om bruk av rusmidler, samt styrke ferdigheter til å stå imot press. Det forebyggende arbeidet går altså hånd i hånd med skolens kjerneoppdrag, som handler om å arbeide med elevenes kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Andre strategier er tilbudsreducerende. Man kan for eksempel innføre tobakksforbud for alle på skolen og på skolens områder, oppfordre foresatte til å ikke

gi sine ungdommer alkohol før de er fylt 18 år, samt stille krav til at arrangement er i skolens bygninger er rusmiddelfrie. Skolen kan etablere noen få felles formulerte regler om bruk av rusmidler. Regler som er godt kjent blant elevene og som håndheves likt av lærerne har vist seg å virke positivt.

Systematisk og langsiktig arbeid

Hva er det viktigste å ha i tankene når skolen skal jobbe rusforebyggende?

- I alt forebyggende arbeid er det vesentlig å arbeide systematisk og langsiktig. Det er også viktig at alle på skolen involveres i arbeidet og at ledelsen tar et spesielt ansvar. For å få til dette, er planmessig arbeid, godt læringsmiljø og samarbeid skole/hjem sentrale nøkkelord. Når det gjelder temaet rus, er det viktig at en får til gode diskusjoner mellom elever og voksne om utprøving og bruk av rusmidler.
- I forebyggende arbeid er det mest hensiktsmessig først og fremst å arbeide for å hindre at problemer oppstår (proaktive strategier), heller enn å reagere når problemene har oppstått (reaktive strategier). Dette støttematerialet omhandler universell forebygging (primærforebygging), det vil si arbeid som retter seg mot alle elever på en skole og/eller i en klasse. Materialet bør ses i sammenheng med andre relevante satsinger, først og fremst Utdanningsdirektoratets *Bedre læringsmiljø* og veilederen for tidlig intervensjon, *Fra bekymring til handling*, oppsummerer Steinkjer.

Støttematerialet er web-basert, og finnes på www.forebygging.no/skole

Materialet finnes også i PDF-format på hjemmesidene til Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet. Nye læreplanmål er på trappene, og eventuelle endringer knyttet til mål for det rusforebyggende arbeidet vil oppdateres og følges opp på forebygging.no/skole.

Ungdata

- et lokalt «kart» å navigere etter

«På sitt beste kan *Ungdata* være et «kart» som kommunene kan navigere etter. Dette er ungdommenes egen beskrivelse av deres levekår og levevaner. Politikerne får dermed bred kunnskap som kan hjelpe dem til å gjøre prioriteringer i lokalsamfunnet.» Det sier Mira Aaboen Sletten, prosjektleder for Ungdata i Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA). Sammen med Anders Bakken og Lars Roar Frøyland i NOVA er hun faglig ansvarlig for undersøkelsen, som ble gjennomført i hele 100 norske kommuner i løpet det første halvåret i år. Ungdata kan benyttes som et verktøy til folkehelsearbeid og forebygging.

- Svarene fra *Ungdata* gir kommunene god og bred oversikt over ungdomsbefolkningen. Dette både når det gjelder temaer som rusvaner, psykisk helse og fysisk aktivitet. Også trivsel på skolen og forholdet til venner og egne foreldre er viktige temaer i undersøkelsen, fortsetter Aaboen Sletten.

Får si sin mening

Nova ønsker at kommunene skal benytte resultatene fra Ungdata som et verktøy både til forebygging og i folkehelsearbeidet. Ifølge Aaboen Sletten kan kommunene anvende Ungdata på flere måter:

- Først og fremst gir *Ungdata* en tilstandsbeskrivelse. Kommunen får på denne måten bred informasjon om lokale levekårsresultater og ressurser. Dette er kunnskap som kan benyttes aktivt i ulike kommunedelplaner, fortsetter hun. I Ungdata ligger det dessuten et viktig demokratisk prinsipp, ifølge forskeren:
- I *Ungdata* spør vi alle på ungdomstrinnet eller i videregående skole. Her får de svare selv og si sin mening. Ved å vise til funn fra *Ungdata*, kan for eksempel ungdomsråd påvirke ulike politiske prosesser. Resultatene gir der-

med grunnlag for lokal medvirkning, sier Aaboen Sletten videre før hun fortsetter:

- *Ungdata* er dessuten et godt utgangspunkt for lokal forebygging. Når en kommune for eksempel skal følge opp folkehelseloven og iverksette ulike forebyggingstiltak, så bør de se til Ungdata-resultatene. Disse kan gi et godt utgangspunkt for prioriteringer som skal gjøres, fortsetter hun.

Det er på bakgrunn av dette at Aaboen Sletten mener *Ungdata* er et godt verktøy å styre etter, både for politikere og ulike fagetater som jobber med ungdom. Svarene fra ungdommene bør være interessante både for dem som jobber i skole og helsesektoren, og alle som er opptatt av forebygging, også politiet.

Undersøkelsen vil kunne bidra til at ulike faggrupper kommer i dialog. Ved å samarbeide om prosessen før og etter resultatene, kan en samle de ulike faggruppene og enhetene som jobber med ungdom.

Tre ulike statlige instanser står bak *Ungdata*-satsingen, både Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helsedirektoratet og Justisdepartementet. At kommunene nå får anledning til å gjennomføre undersøkelsen gratis, er

**FØRST OG FREMST
GIR UNGDATA EN
TILSTANDSBESKRIVELSE.
KOMMUNEN FÅR PÅ
DENNE MÅTEN BRED
INFORMASJON OM LOKALE
LEVEKÅRSRESULTATER
OG RESSURSER.**

HELHET: Ungdata bidrar til større fokus på ungdomsbefolkningen. Undersøkelsen favner bredt, noe som bidrar til helhetlig kunnskap om ungdom - Resultatene herfra er relevante for alle som jobber med ungdom, og er et godt utgangspunkt for samarbeid mellom skolen, hjemmet og andre sektorer i en kommune, sier Mira Aaboen Sletten.

et ledd i den nasjonale folkehelsesatsingen. NOVA håper at *Ungdata* vil være et gratis tilbud til kommunene også de neste årene, slik at kommuner kan gjennomføre den på nytt etter tre-fire år. På den måten vil kommunene kunne følge lokale utviklingstrekk i ungdomsbefolkningen.

Lokalt engasjement

Aaboen Sletten håper at kommunene kan bruke *Ungdata*-resultatene til å skape et lokalt engasjement. Dette både i debatten om skole, om rus og om forebygging generelt. Særlig mener hun funnene herfra er nyttige for politikerne når de står midt i den lokale fordelingsdebatten.

- *Ungdata* blir nyttig når en kommune klarer å utnytte resultatene herfra til egne tiltak. Når man i et lokalsamfunn skal diskutere hvordan man kan forebygge ulike livsstilssykdommer og rusproblemer, er det viktig å ha fokus på ungdomsbefolkningen. Imidlertid bør også foreldrene kunne finne interessante svar fra de unge på spørsmål som angår livsstil og holdninger blant dem, fortsetter hun.

I lys av undersøkelsen håper NOVA at det skapes et stort lokalt engasjement, som også skolen kan dra nytte av. ■

Aaboen Sletten håper at vi i Norge på sikt kan utvikle spesielle undervisningsprogrammer i lys av funnene fra *Ungdata*. Hun mener dessuten at resultatene herfra bør kunne utnyttes i skolen, for eksempel i samfunnsfagsundervisningen, men også i diskusjonen omkring ulike verdier og holdninger som pågår kontinuerlig i skolen.

- Kommunene - og skolene - må bare være kreative når det gjelder hvordan de kan jobbe videre med materialet fra *Ungdata*.

Nasjonal database

Alle funnene fra *Ungdata*-kommunene samles dessuten i en nasjonal database som skal benyttes i nasjonal forskning.

- Dette er bonusen ved *Ungdata*. Mer forskning vil skape en bred kunnskapsoversikt om ungdomsbefolkningen - både deres forhold til skolen, til venner og foreldre, til rus og psykisk helse. Vi lærer også mer om deres livsstil og generelle levekår. Alt dette må vi utnytte i ungdomsforskningen. Undersøkelsen bidrar også til mer kunnskap om ulike påvirkningsfaktorer med hensyn til helse, noe som er et viktig grunnlag i folkehelsearbeidet.

Tidlig intervensjon i oppvekstsektoren: **FRA URO TIL HANDLING**

Er du urolig for et barn? Følg magesfølelsen din og la uroen bli til handling!
Det er budskapet til kollegiet ved Stavern Skole i Vestfold fra rektor Eva Guii-Larsen og lærer Trine Bålsrød Vik.

Vestfoldkommunen Larvik har satset på opplæring og planarbeid for tidlig intervensjon gjennom satsingen *Fra uro til handling*. Skoler, SFO, barnehager og familiesentrene er involvert. Blant annet har 3 skoler, SFO og to barnehager pluss familiesentrene fra de aktuelle bydelene vært med i kommuneprogrammet *Barn i Rusfamilier* i regi av Kompetansesenter rus - sør, Borgestad-klinikken. Det innebærer at kommunen har en felles satsing for barn fra 0 til 16 år, og det er ganske unikt, mener rektor.

På skolen i Stavern møter vi en engasjert rektor Eva Guii-Larsen og lærer Trine Bålsrød Vik. Begge er tydelige på skolens rolle og plass som tidlig intervensjonsarena.

Samarbeid skole og barnevern

- Vi kan ikke la være å gjøre noe når vi er urolig for et barn. Det er vår plikt å følge magesfølelsen og undersøke nærmere hva som kan være årsaken til et barns vanskeligheter. Det er en del av jobben å se hele barnet! Vi bruker bevisst begrepet «uro» og ikke «bekymring». Jeg mener at uroen kommer tidligere enn bekymringen, og når vi har bestemt oss for å bruke begrepet «fra uro til handling» så innebærer det en bevisstgjøring om å gripe tidlig inn, så tidlig som mulig, sier rektor. Hun medgir at det er ressurskrevende å sette av tid til opplæring, interne drøftinger og samarbeidsmøter, men sier også at hun først og fremst blir frustrert når barn har det vanskelig og ikke får den hjelpen de trenger. Samarbeidet mellom skole og barnevern er sentralt i denne satsingen, og det kan noen ganger være utfordrende. Men det er også blitt lettere for skolen å ta uformell kontakt med barnevernet, få råd og veiledning og noen ganger også møte barnevernet sammen med foreldrene og drøfte uroen rundt et barn, før det går så langt at saken er blitt til en bekymringsmelding.

Informasjonsmaterieil

I alle klasserom på Stavern Skole henger det plakater fra kommunenes «uro»-satsing. Plakatene har barna som målgruppe med budskapet «Ikke alle har det bra hjemme». Er du urolig, snakk med en voksen du stoler på, sier plakatteksen videre. Plakatene i klasserommene kan vekke reaksjoner hos barna, sier Trine Bålsrød Vik. Hun mener det er viktig at de voksne følger med på reaksjonene hos barna og gjerne lytter til det barna snakker om rundt plakaten.

Hun har opplevd barn som har henvendt seg til henne og sagt «Jeg er et av de barna som har det vanskelig hjemme». Da følger hun dette opp først med barnet alene og etterpå gjennom en samtale med de foresatte. Er hun fortsatt urolig for barnets situasjon, følges de nye rutinene som er utarbeidet. De finnes blant annet tydelig trykket opp i laminert plakat: «Jeg er urolig, hva gjør jeg?».

Bålsrød Vik har engasjert seg i arbeidet både med å utarbeide informasjonsmateriellet, og ved å være en ressursperson på egen skole og på andre skoler/barnehager.

- Når jeg møter personalet, går jeg igjennom de rutinene som er utarbeidet, oppfordrer til at det lages lokale oppfølgingsrutiner og at det øves på å gjennomføre «Den nødvendige samtalen», som er en planlagt og forberedt samtale med foresatte når vi er urolige for et barn, forklarer hun.

Trygghet i rutiner

Møter du ikke mye skepsis og barrierer blant skolepersonalet? Er dette skolens oppgave?

- Noen er skeptiske, men vi er tydelige på at dette ER en del av vår jobb og at vi ikke kan la være å gjøre noe, sier rektor. Trine Bålsrød Vik sier det kan være utfordrende å ta opp med foreldre uroen for et barn, og mange er redde

Samtaler om foreldrerollen og alkoholbruk i 1. klasse

Å snakke med foreldre om alkoholbruk og hvordan deres holdninger påvirker barna er tema allerede i 1. klasse på Stavern skole.

Det er viktig å sette rus på dagsorden i foreldregruppen, og starte tidlig, mener lærer Trine Bålsrød Vik som har fått gjennomslag på sin skole for å starte allerede på et av foreldremøtene i 1. klasse. Hun mener det er viktig med økt bevisstgjøring blant foreldrene om hvordan deres forhold til alkohol påvirker barna, og ønsker å bidra til å bryte ned noen av tabuene forbundet med å snakke om egne og andres alkoholvaner.

Sentralt i foreldremøtet er refleksjon i grupper over spørsmål som «Er det ok å drikke litt alkohol med barn tilstede? Hvordan har bruken av alkohol endret seg etter at vi ble foreldre? Hvilken promillegrense skal vi ha rundt barna våre? Hvor mange øl er det ok å ta til fredagstacoen? Hva om noen av barnas venner er til stede? Er det naturlig å snakke med foreldrene til barnas venner om bruk av alkohol?»

Bålsrød Vik sier det ble gode samtaler mellom foreldrene, og i evalueringen etterpå har flere gitt uttrykk for at dette var nyttig og at det var bra med en bevisstgjøring om foreldrerollen og alkoholbruk. «Dette var bra, men hva med dobbeltmoralen, hva gjør vi i Syden?» var en av tilbakemeldingene i etterkant. Det kom også fram at noen hadde dilemmaer i egen familie omkring dette. «Hvordan si fra til barnets bestefar at han drikker for mye på familiesammenkomster?»

- Vi har barrierer for å ta opp med hverandre temaer knyttet til hvordan vi drikker alkohol. Vi vet at 90 % av alle voksne drikker, og målet med disse temasamlingene er å skape en større bevissthet rundt våre alkoholvaner, vår rolle som foreldre og hvordan måten vi drikker på påvirker barna, sier Trine Bålsrød Vik.

Les mer om «Fra uro til handling» i Larvik kommune:

www.larvik.kommune/uro

Les mer om *Barn i Rusfamilier*:

www.borgestadklinikken.no/barn-i-rusfamilier

for å ta feil. Men erfaringen er at de nye rutinene skaper trygghet. Ifølge rutinene skal en drøfte uroen for et barn først med kollegaer, og så begynne å loggføre det som skaper uro. Foreldrene inviteres inn til å drøfte uroen. Kommunen har familiesentre med helsesøster, psykolog og andre fagpersoner som også ofte kobles inn. I samtalene der er det rutiner for å snakke nærmere med de voksne om eventuell problematikk i familiene knyttet til rus, dårlig psykisk helse eller vold. Etter at saken har vært belyst sammen med foreldrene, tas det stilling til om barnevernet skal kobles inn.

- Som oftest får vi til enighet mellom foreldrene og oss om at det er nødvendig med hjelp fra barnevernet, men ikke alltid, sier rektor Eva Guui-Larsen.

REDUSERE SOSIAL ULIKSKAP

Førebygging av fråvere og fråfall i skulen

Satsingsområde i Kompetansesenter rus - vest Bergen

Ein skulle kanskje tru at skulen er med på å utjamne sosial ulikskap, men diverre er det god dokumentasjon som tyder at den heller er med å forsterke denne ulikskapen.

Faktorar utanfor skulen, spesielt familiefaktoren, er i stor grad avgjerande, så det er ikkje skulen sjølv som produserer denne ulikskapen. Elevane møter på skulen «som dei er» men skulen har som oppgåve «å gjere dei til noko anna». Ei stor oppgåve som skulen kan strekkje seg etter, er å «gjere gull av dei som trur dei er gråstein» (Gudmund Hernes, FAFO rapport 2010:03).

**STYRKING AV SELF-EFFICACY
- ELLER MEISTRINGSSTRUA OM EIN VIL
- TIL DEI SOM TRENG DET ALLER MEST,
MÅ TIL EI KVAR TID VERE PÅ DAGSORDEN.**

I stor grad kan ein seie at karakterskilnadane, skulkefrekvens i skulen, drop-out av skulen, mobbing, kriminalitet og til slutt helseskilnadane dannar såkalla gradientar; dess høgare ein kjem på den sosiale rangstigen, dess betre

er karakterane, dess mindre er sjansen for at ein skulkar skulen og droppar ut av den, dess mindre er sjansen for å bli mobba, dess mindre er sjansen for å havne i fengsel og dess betre er helsa.

Synet skal sjølvsagt ikke vera fatalistisk. Styrking av *self-efficacy* - eller meistringsstrua om ein vil - til dei som treng det aller mest, må til ei kvar tid vere på dagsorden. Noko av det viktigaste dei unge kan lære i skulen, er at du blir noko du kan påverke, og dine evner kan du faktisk gjere noko med. For at ein elev, eit barn eller ein ungdom skal kunne forstå, må den sjølv ha vorte forstått. For å forstå eleven, som profesjonell, må ein vere villig til å pusla saman med den og leita etter dei brikkene som ikkje er heilt på plass. Prøva å sjå det dei ser, prøva å høyre det dei høyrer, prøva å føla det dei føler, prøva å kjenna det dei kjenner, prøva å lukta det dei luktar og prøva å vere der dei var og er.

Når ein blir stilt ovanfor konfliktfylte situasjonar, som bryt med ynskjer, behov og personlegdom til individet (eleven) kan ein skilje mellom tre generelle meistringsstrategiar:

Reidar Dale fra
KoRus - Bergen.

- Tilpasse seg, og forbli i systemet.
- Endre eller reformere systemet.
- Velje «exit», der ein går ut av systemet/situasjonen. (A.O. Hirschman; Exit, Voice and Loyalty, 1970)

KoRus - Bergen har eitt av desse «exit» som satsingsområde: førebyggje skulk, fråvere og fråfall i skulen. Alle barn og ungdomar er ulike, og kvart tilfelle av fråvere er unikt og vil kreve ulik innsats frå involverte aktørar. Vi har i haust innleia nytt samarbeid med kommunar som vil satse på arbeid med å redusere fråveret blant elevar på ungdomsskulen. I det høve er nye skular og tidlegare deltakande skular invitert for skuleåret 2013/1014 til samarbeid med kompetanseheving og erfaringsutveksling rundt tema som skulk, fråvere og samarbeid mellom skule og heimen. KoRus - Bergen ynskjer å stimulere til å oppretthalde fokuset med å styrkje arbeidet rundt elevar som er i risiko for å droppe ut av skulen. Leiarar og personale får tilbod om å delta i utviklingsarbeid.

Ein har fokus på korleis følgje opp elevar med fråvere og på samarbeid heim skule. Med nye og tidlegare skular, er det totalt 14 skular fordelt på 7 kommunar, der Bergen er breiast representert.

Fleire studier viser at:

- Elevar med høgt fråvere presterer også dårlegare på skulen.
- Tidlegare skuleprestasjonar er den viktigaste predikatorene for fråfall.
- Elevar med høgt fråvere, svake læringsresultat og tilpasnings- og motivasjonsproblem i ungdomsskulen har høgare sannsynlighet for å dette ut av vidaregåande opplæring.
- Bruk av tobakk, alkohol og marihuana heng saman med både helserelatert fråvere, skulking og skulemotivasjon.
- Det er samansette årsaker til fråfall hos den enkelte elev, og at årsakene relativt ofte ikkje er direkte skulerelaterte.
- Blant dei som ikkje fullfører vidaregåande opplæring innan fem år etter avslutta grunnskule, er bruken av

ordningar som sosialhjelp, attføring, og rehabilitering til dels omfattande.

- De høgaktive lovbrytarane har i liten grad foreldre med høgare utdanning, og i langt høgare grad foreldre med utdanning på grunnskolenivå eller lågare.
- Å ikkje skaffe seg utdanning vil bety å stilla seg utanfor meir enn 95 % av arbeidsmarknaden (dramatisk nedgang i arbeidsplassar for ufaglærte).

ELEVAR MED MYKJE ULEGITIMERT FRÅVERE, OG SOM PÅ EIN ELLER ANNEN MÅTE ER I KONFLIKT MED SKULEN, FÅR ALTSÅ I STØRRE GRAD ENN ANDRE VANSKAR SEINARE I LIVET.

Elevar med mykje ulegitimert fråvere, og som på ein eller annen måte er i konflikt med skulen, får altså i større grad enn andre vanskar seinare i livet. Elevar med lære- og åtferdsvanskar, og dei som droppar ut av skulen, er overrepresentert blant dei som får problem med rusbruk, kriminalitet og psykiske vanskar. Dette går på folkehelsa laus, og er eit ikkje så reint lite samfunnsproblem. Skal ein ha moglegheit for å bøta på dette, må samarbeid - det å gjera noko saman - plasserast i høgsetet. Samarbeid med eleven og rundt eleven. Skulking og fråfall er sjeldan redusert til den eine eller den andre faktoren. Det handlar om ein prosess som skjer i konteksten av alle hendingar i livet til den unge.

Altfor mange barn og unge får ikkje hjelp, som dei både har trong til og krav på, til å finna dei mest vesentlege brikkene i sitt eige puslespel. Skuleundersøkinga KoRus - Bergen gjennomførte i 2008 viste at elevar som vel «exit-varianten» stort sett har dei same ambisjonane om gode karakterar og vidare utdanning som alle andre. Dette tenkjer eg er eit godt utgangspunkt for å pusle saman.

Et kompetanse- og holdningsløft på Haugalandet

Ti kommuner i Nord-Rogaland samarbeider om *Haugalandsløftet*, som retter seg mot barnehager, barne- og ungdomsskoler og PP-tjenester. Barn, foreldre og ansatte skal merke en forskjell i løpet av innsatsperioden.

**HAUGALANDSLØFTET SKAL BIDRA
TIL AT BARN OG UNGE
FÅR UTNYTTE SINE RESSURSER
OG BLI GODT INKLUDERT I
DET ORDINÆRE OPPLEGGET
I SKOLE OG BARNEHAGE**

*Marit Ness, prosjektleder
Haugalandsløftet, Nord-Rogaland.*

Hvorfor et kompetanseløft?

Antallet barn som mottar spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp i grunnskoler og barnehager er høyt på Haugalandet. Kommunene ønsker forskningsbasert kompetansebygging for å bedre kvaliteten på tjenestene, sier prosjektleder Marit Ness, og fortsetter: Kommunene ønsker også at tilbudene skal være samordnet og effektive slik at fagfolk ikke jobber parallellt med de samme barna og familiene, uten å vite om hverandre. Innsatsen skal være felles, slik at alle fagfolk har samme opplæring og fokus. Helsestasjoner og barnevern er også sentrale for barns oppvekst og inkluderes i opplæringen, sier Ness.

Kommunene Karmøy, Haugesund, Utsira, Bokn, Tysvær, Vindafjord, Suldal, Sauda, Sveio og Etne deltar i prosjektet. I tillegg er Statped, Høgskolen Stord/Haugesund, Kompetansesenter rus - vest Stavanger og Helse Fonna samarbeidspartnere. Innsatsen går over seks år, fra 2012 til sommeren 2017.

Visjon og handling

- *Haugalandsløftet* skal bidra til at barn og unge får utnytte sine ressurser og blir godt inkludert i det ordinære opplegget i skole og barnehage, sier prosjektleder Marit Ness, som kommer fra PP-tjenesten. Foreldrene har den viktigste påvirkningsmuligheten på små barn, derfor er foreldrene en sentral del av satsingen. Foreldrene vil få tilbud om kurskvelder og foreldreveiledning. Vi annonserte en kurskveld med Pål Roland, Senter for atferdsforskning ved Universitetet i Stavanger. Han snakket om foreldreskapet og «Betydningen av relasjonsbygging og grensesetting». Han var opptatt av varme og grensesettende voksne og «Hvordan håndtere utfordrende atferd hos barn?» Vi hadde en fantastisk pågang fra foreldre, det var stappfullt og sier noe om behovet, sier Ness.

Haugandsløftet, Plenum i Tysvær kommune med 300 deltakere for alle ti kommuner. Foto: Marit Ness

Atferdsforsker Roland snakket bl.a. om «Hva virker - og hva virker ikke inår det gjelder å ha god innflytelse på egne barn? Hvilke feller kan foreldre gå i? Å utøve foreldreskapet med varme versus autoritær oppdragelse. Hvordan investere i barnet i tidlig alder for å forebygge konflikter i tenårene?» Temamøtet for foreldrene ble veldig godt mottatt, og vi vil gjøre mer av dette, sier prosjektleder Marit Ness.

En anerkjent canadisk forsker, Dr. Avis Glaze, var invitert til å snakke om temaet foreldrerollen, som et ledd i å fokusere på foreldres betydning for en god oppvekst og læring for barn. KoRus - Stavanger gav økonomisk støtte til dette.

God politisk forankring

Prosjektlederen forteller at *Haugandsløftet* er forankret politisk i alle kommunene. Styringsgruppen for *Haugandsløftet* består av rådmenn og representanter fra hovedsamarbeidspartnerne. Man har etablert en interkommunal prosjektgruppe der alle kommunene er representert. I tillegg deltar samarbeidspartnerne fast. De ti kommunene har etablert hver sin kommunale gruppe, med bred representasjon fra ulike områder. Man har også etablert en tidlig intervensjonsgruppe (TI) i *Haugandsløftet* med en representant fra hver kommune. Gruppen skal ha særlig fokus på tidlig intervensjon i kommunene, slik at man lettere kan koordinere behov og tilbud.

Effektivitet på fire områder

Kompetanse, kvalitet, fornyelse/forenkling og tverrfaglig og flerfaglig samhandling er de fire områdene vi konsentrerer oss om, forklarer prosjektlederen. Når det gjelder kompetansehevingen, så er det viktig med en helhetlig profil, der endring og forbedring skjer når alle fagfolk gjør ting på samme forskningsbaserte måte, med metoder som er dokumentert effektive og virksomme, sier Ness. Helhetlige tjenester er en forbedring i våre ti kommuner, ved at vi går raskere frem når alle går i takt, med samme mål og samme fokus. Og resultatet blir mer effektivitet, når vi får hjelp til å gjennomføre innsatsen, sier prosjektlederen.

Innhold i effektevalueringen er ikke avklart, vi skal inkludere både det pedagogiske området, men også rus og psykisk helse. Vi skal se på om de som jobber nært barna bruker tiden effektivt, om de organiserer seg effektivt og bruker tekniske hjelpemidler på en virksom og effektiv måte.

Alle som jobber med barn og familier i våre ti kommuner i Nord-Rogaland skal ha kontaktpunkter med hverandre, slik at dobbeltarbeid unngås. Og satsingen på *Barn i rusfamilier* er en gavepakke når det gjelder samhandling og er et svært nyttig bidrag fra KoRus - Stavanger.

Samarbeidspartnere

KoRus - Stavanger bidrar ved å stimulere til at *Haugandsløftet* fokuserer på tidlig innsats i tråd med veilederen

Haugalandsløftet

- På vegne av barn og unge

«Fra bekymring til handling». KoRus - Stavanger er opp-tatt av at tidlig innsats innenfor rus og psykisk helse inkluderes i kompetanseløftet. KoRus - Stavanger er en pådriver for kunnskapsbasert tidlig intervensjon og forebygging. Styringsgruppen for *Haugalandsløftet* har bestemt at dette også skal være en sentral del av prosjektet, understreker Næss.

KoRus - Stavanger bidrar i ulike delprosjekter/kursdager innenfor tidlig intervensjon. Eksempelvis har 120 deltakere fra kommunene fått opplæring i MI (motiverende samtaler). Tretti personer har fått kurslederutdanning i MI, slik at kommunene selv kan videreutvikle bruk av MI. KoRus - Stavanger følger opp gruppen med nettverkssamlinger og tilbyr dessuten programmet *Barn i rusfamilier* til kommunene i *Haugalandsløftet*.

Relasjonskompetanse

Ni områder skal satses langsiktig på i kompetanseløftet i Nord-Rogaland gjennom seks år.

I grunnskoler og barnehager er et viktig tema «Pedagogisk ledelse». Det innebærer hvordan man ser barnas ressurser og har dialog med det enkelte barn, slik at ikke bare læringen ivaretas, men at man også ser de barna som er sårbare og som har vanskelige oppvekstvilkår i hjemmet. Disse barna skal sikres gode forhold i skole og barnehage. Man skal også ha et samfunnsperspektiv i skolen, der lærerne ser barna i sammenheng med familie, oppvekstforhold og nærmiljø.

Verdier og dannelse

Dannelse handler om hvordan voksne bidrar til å bygge barnas personlige karakter. Dette temaet er inkludert i kompetanseløftet i skoler og barnehager i prosjektkommunene. Hvilke verdier bygger vi samfunnet på, hva slags forhold skal vi ha til hverandre, hvordan utvikle barna til å bli gode voksne. Høflighet, varme, omtanke for andre og raushet er en del av dannelsesprosessen når barn skal utvikle personligheten sin i gode lærings- og oppvekstmiljø, som gir robust psykisk helse.

Innovasjonskompetanse skal det også satses på, og innebærer hvordan man iverksetter gode ideer og anvender disse i praksis. Hvordan anvende opplæring i hverdagen? Hvordan bruke ny kunnskap med virksom erfaring? Hvordan

organisere arbeidet med barn og unge effektivt? Hvordan er viljen og evnen til å tenke nytt?

Robusthet

Når vi er i mål med innsatsen, ønsker vi at mange flere barn har et bedre utviklings- og læringsmiljø, at vi ser tidligere signaler hos barn i barnehage og skole som lever i vanskelige oppvekstforhold og miljø, at vi organiserer arbeidet mer effektivt, og at vi samhandler slik at vi vet om hverandres innsats i barn og familier som mottar hjelp fra kommunen. Flere barn og unge får robust psykisk helse, avslutter en optimistisk prosjektleder Marit Ness i *Haugalandsløftet*.

Kontaktperson: Marit Ness,
marit.ness@haugalandsløftet.no

Mer informasjon:
www.haugalandsløftet.no

Bernt Netland, Korus - Stavanger:
Bernt.netland@ras.rl.no

Bidrag fra KoRus - Stavanger i Haugalandsløftet:

- Spisskompetanse innenfor tidlig intervensjon
- MI (Motiverende samtaler)
- MI - kurslederopplæring
- MI - nettverk for kursledere
- TWEAK og EDPS-samtale om rusbruk og graviditet for helsesøstre
- Barn i rusfamilier, opplærings- og veiledningsprogram
- TI - Tidlig intervensjonsforum, samarbeid om felles innsats
- Stillingsressurs gjennom samarbeid
- Stimuleringsmidler
- Inkludere flere aktører som RVTS og BUP

«TIDLIG SAMTALE» for gode levevaner i svangerskapet

Gravide kvinner vil leve sunt, og de søker ivrig etter informasjon. De får både gode og tvilsomme råd fra internett, kjente og ukjente. Kvinnene selv sier at de har størst tillit til helsepersonell. Derfor er det viktig at de får mulighet til å møte jordmor eller lege rett etter at graviditeten er bekreftet. Det fører ofte til gode levevaner fra starten av.

- Det sier jordmor Elin Barane Helland fra Time kommune. Hun har erfaring med mange «tidlige samtaler med gravide». Nå leder hun også et pilotprosjekt i Rogaland.

Helsepersonell i svangerskapsomsorgen har en unik mulighet til å nå hele familien og følge opp gravide og deres partnere. Med samhandlingsreformen skal kommunenes innsats på forebygging og tidlig intervensjon økes, og svangerskapsomsorgen er en viktig del av det helsefremmende arbeidet.

Mors levevaner før og under graviditeten kan påvirke fosterets utvikling og helse senere i livet, og har derfor stor betydning for alle.

Pilotprosjektet *Tidlig samtale med gravide om alkohol og levevaner (FRIDA)* pågår i åtte kommuner i Rogaland i 2013. Med i prosjektet er Gjesdal, Haugesund, Hå, Karmøy, Klepp, Sandnes, Sola og Time. I disse kommunene kan kvinnene (før svangerskapsuke 9) kontakte helsestasjonen og få en gratis samtale innen en uke. Samtalen dreier seg om alkoholbruk, røyk/snus, andre rusmidler, medisinbruk, folat, kosthold, helsekost og fysisk aktivitet. Det er også rom for å ta opp andre temaer som kvinnen selv ønsker. I tillegg til kunnskap får den gravide mulighet til å reflektere over levevanene. Nærmere tre hundre kvinner i pilotkommunene har tatt initiativ og kommet til en samtale.

Helsepersonell har fått økt kompetanse gjennom opplæring i samtaletemaer og samtalemetoden som baserer seg på motiverende intervju (MI). De har også fått erfaring med hvordan de skal informere om tilbudet og hvordan de kan etablere nye samarbeidsrutiner med apoteker, fastleger og helsesøstre osv.

Helsedirektoratet har utarbeidet informasjons- og støttemateriell. Heftet *Tidlig samtale om alkohol og levevaner; Veiviser for helsepersonell i svangerskapsomsorgen (IS-2065)* omtaler hvordan man kan strukturere samtalen og informere i dialog. Den nyeste kunnskapen er samlet i heftet. Det gis også tips om hvordan man kan motivere for endringer i levevaner.

Heftet kan bestilles fra Helsedirektoratet: Trykksak@helsedirektoratet.no. Det kan lastes ned fra www.helsedirektoratet.no/publikasjoner eller bestilles via denne nettsiden.

**I TILLEGG TIL KUNNSKAP
FÅR DEN GRAVIDE
MULIGHET TIL Å REFLEKTERE
OVER LEVEVANENE.**

Økt fokus i kommunene på de risikoutsatte barna etter programinnsatsen *Barn i Rusfamilier*

Nå ser ikke alle rart på oss lenger når vi er bekymret for et barn. Dette sier en barnevernsansatt om endringene i kommunen etter deltakelse i tidlig intervensjonsprogrammet *Barn i Rusfamilier* i regi av Kompetansesenter rus – sør, Borgestadklinikken. Telemarksforskning har evaluert kommuneprogrammet med godt resultat.

Programmet *Barn i Rusfamilier* har som mål å heve kompetansen blant ansatte i kommunene som kommer i kontakt med risikoutsatte barn og unge. Det er videre en målsetting at kommunen utvikler en felles kunnskapsplattform og at det utvikles gode samarbeidsrutiner i de tjenestene som kommer i kontakt med barn som har det vanskelig pga. rus i familien. *Barn i Rusfamilier* er et av kommuneprogrammene fra KoRus – Sør, og i perioden 2010–2012 har 20 kommuner deltatt.

Forsker Karin Gustavsén har sammen med kollegaene Geir Møller og Ingvild Vardheim fra Telemarksforskning stått bak evalueringen.

Kommunene som deltar i *Barn i Rusfamilier* forplikter seg til å sende ansatte fra skoler, barnehager, barnevern, helsestasjon og PPT på kurssamlinger. Opplæringen dreier seg blant annet om hvordan voksnes rusbruk skader barna,

rus i et familieperspektiv, hvordan man kan samtale med barn og foreldre, taushetsplikten og faglige barrierer i møtet med det rusrelaterte problemet.

Det er gjennomgående gode tilbakemeldinger fra deltakerne i programmene. Gjennom intervjuer og spørreskjemaer kommer det fram at etter prosjektperioden har kunnskapen økt om utsatte barn, og at det i større grad etablert felles plattform og rutiner for samarbeid. I noen av kommunene som er med i evalueringen rapporteres det om merkbar økning i meldinger til barnevernet fra barnehagene. Men til tross for dette, er omsetning av ny kunnskap til ny praksis et utfordrende område for kommunene som har deltatt.

Prosjektledernes oppfølging og tilrettelegging får svært gode tilbakemeldinger i evalueringen, og det gjør også kurs-samlingene og materialet som er utviklet.

Karin Gustavsen og Geir Møller fra Telemarksforskning har stått bak evalueringen.

Men hvordan utvikle en smart, virksom og barnerett praksis i kommunene som varer ut over prosjektperioden? Det spør forskerne i evalueringsrapporten og peker på at *Barn i Rusfamilier* utfordrer de profesjonelle og organisatoriske grensene i deltakerkommunene. Det er ikke tilstrekkelig med ny kunnskap - det må være tydelige strukturer i den enkelte kommune for hva som skal gjøres når det er bekymring for et barn. Det er viktig å vite om hverandres arbeidsfelt, ansvarsområder og praksisform og øke den flerfaglige kunnskapen. Grensene mellom profesjonene bør mykes opp, det gir økt handlingsrom for rask og samtidig hjelp til utsatte familier, mener forskerne.

- Vi tar anbefalingene fra evalueringen med oss i den videre utviklingen av programmet. Vi vil blant annet før oppstart av opplæringsdagene hjelpe kommunene med å kartlegge hvor de står når det gjelder kunnskap, kompetanse og samarbeidsformer. Det kan bidra til at spredning og implementering av programmet i den enkelte kommune blir mer hensiktsmessig og målbar, sier leder for *Barn i Rusfamilier*, Hilde Jeanette Løberg. *Barn i Rusfamilier* er en tidlig intervensjonssatsing som er anbefalt av Helsedirektoratet. KoRus - Sør vil i tiden framover i samarbeid med de øvrige kompetansesentrene på rusfeltet, tilby programmet til kommuner over hele landet.

Les rapporten på: www.telemarksforskning.no

**BARN I RUSFAMILIER
HAR SOM MÅL
Å HEVE KOMPETANSEN
BLANT ANSATTE I KOMMUNENE
SOM KOMMER I KONTAKT
MED RISIKOUTSATTE BARN OG UNGE.**

Grader av alkohol påvirkning

Skjenkenæringens ansvar er blant annet å sørge for at skjenking av alkohol foregår forsvarlig og lovmessig. Hvis en gjest er åpenbart påvirket av alkohol og/eller andre rusmidler, skal han/hun avvises. Denne oversikten viser sentrale kjennetegn ved ulike grader av alkoholpåvirkning. Oversikten er utviklet for å hjelpe serveringspersonell til å vurdere gjestenes grad av påvirkning.

For mer informasjon om rus og forebygging:

kommunetorget.no

For planlegging av folkehelse- og rusarbeid i kommunene

forebygging.no

Om rusforebyggende og helsefremmende arbeid

settegrenser.no

Om ungdom og alkohol

rustelefonen.no

Opplysningstjeneste om rus og hjelpetiltak

Punkt 11: RS 614 Rapport fra studietur til Stavanger 2009873

Rapport fra studietur til Stavanger 15.10-16.10.2013

Deltakere:

Tjenesteutvalget:

Christian Eikeland, leder Frp
Charlotte Søyland, vara Frp
Helge Rinden, medlem Frp
Oscar Lohne, medlem H
Anne Caroline Bakken, medlem H
Trond Reitan, vara H
Vibecke Andersen, vara H
Jeanette Kleivset, medlem Krf
Anniken Grey medlem Ap
Aslaug Bakke, medlem Ap
Per Kjær, medlem SV

Kommuneadministrasjonen:

Anne Beth Torkelsen, rektor Lunde skole,
Morten Torkelsen, rektor Tangvall skole
Gunnar Skretting, kommunalsjef helse/omsorg
Liv Landaas, kommunalsjef oppvekst

Tirsdag 15.10 dro gruppen med tog fra Kristiansand til Stavanger. Vel framme gikk turen direkte til Bergeland videregående skole der vi ble servert lunsj i skolens kantine. Rektor Leif G Wikene gav oss en omvisning på skolen, der han la hovedvekt på hvordan det bygningsmessige skulle spille sammen med organiseringen av skolen og dens lærings- og elevsyn.

Rektor foredro om idéen bak organisering av skolens pedagogiske, fysiske og økonomiske ressurser, og om lærerprofesjonalitet – pedagogikk eller ingeniørkunst.

Bergeland ligger i sentrum av byen, har 750 elever og 150 ansatte. Skolen har studietilbud innen studiespesialisering, formgiving, helse- og oppvekstfag, teknikk og industriell produksjon, medier og kommunikasjon, alternativ opplæring og fagskole helsefag.

Konsekvenspedagogikk er fundamentet i lærings- og elevsynet på Bergeland videregående skole. Det handler i stor grad om å gi elevene sosial handlingskompetanse, og bevissthet rundt de valg de gjør. I stedet for å føre merknader ved normbrudd, blir eleven konfrontert med dem i veiledningssamtaler med kontaktlærer, og de får veiledning og hjelp til å endre atferd ved hjelp av refleksjon.

Det var interessante foredrag som åpnet opp for mye refleksjon omkring både organisering, ressursbruk og elevsyn.

Etter den skolefaglige delen var det tid for den kulturfaglige. Gruppen nøt et godt måltid på Sjøhuset Skagen, og avsluttet programmet med et besøk i Rogaland teater der vi opplevde Teaterkonsert Beethoven. Stykket var svært fascinerende og handlet om komponisten Beethoven som ble døvt,

malene Turner som ble blind, vitenskapsmannen Darwin som mistet sin datter, og Mandela som satt innesperret i 27 år.

Onsdag 16.10 tilbrakte vi formiddagen i Stavanger rådhus. Leder for hovedstyre for oppvekst, John Petter Hernes (H) ønsket oss velkommen og gav oss god informasjon om hvordan det jobbes på politisk nivå med skolepolitikk i Stavanger. Tema var:

«Stavangerskolen – kvalitet og utvikling»

- blikk fra politisk nivå
- målsettinger
- resultater
- samarbeid og samhandling mellom administrativt- og politisk nivå
- utfordringer

Skolesjef Eli Gundersen og opposisjonsleder fra AP Arnt- Heikki Steinbakk deltok også i tillegg til to fra administrasjonen som holdt innlegg.

Vi fikk informasjon om følgende tema:

«Stavangerskolen – helhet og sammenheng i opplæringen» v/skolesjef Eli Gundersen

«Driftsstyreordningen ved skolene» v/Bjarne Birkeland; nestleder hos skolesjefen

Oppfølging av skoler – «Responser og dialogen» v/spesialrådgiver Rune Knutsen

Etter foredrag og dialog i Stavanger rådhus, spiste gruppen fra Søgne lunsj på Food story sammen med representantene fra Stavanger kommune.

Det var mye interessant å høre, og vi ble tatt i mot og møtt på en svært god måte.

Etter lunsj gikk turen til Byfjord skole. Der fikk vi informasjon om et svært godt arbeid med å sikre gode overganger barnehage –barneskole- ungdomsskole. Skolen ligger tett på barnehage og de to ungdomsskolene de sendte elevene vider til. Her var det absolutt noe å lære.

Dette er en skole som er opptatt av drama og ulike opptredener. De hadde eget kostymelager og scene men fullt lyd- og lysutstyr. Skolene i Stavanger er selvstyrte med egne styrever, og velger i stor grad hva de vil satse på, samtidig som de følges opp i en årlig skoledialog med skolesjefen for å sikre systematisk arbeid med elevresultater.

Skolen er nyrenovert, og har et flott uteområde. Fordi skolen måtte avgi uteareal til en midlertidig barnehage, hadde den fått ressurser til å oppgradere uteområdene. Det var gjort på en slik måte at det skapte stor aktivitet og det framstod som lekkert og enkelt å vedlikeholde.

Etter besøket på Byfjord skole, gikk ferden med tog tilbake til Kristiansand.

En stor takk til Anne Beth og Morten Torkelsen som var hovedansvarlige for opplegget.

Punkt 12: RS 714 Møte i samarbeidsutvalget 2012296

Samarbeidsutvalget

Referat

Tilstede:

Trine Tønnessen – Leder FAU/foresatt
Haakon Mydland – Elevrådsleder
Karin Kleiven - ansatt
Else Mary Olsen – ansatt
Tonje Torbjørnsen - ansatt
Jarle Langeland – Rektor (referent)

Til:

Elin Heimdahl Sekkingstad – Nestleder/foresatt
Sondre Enersen - Elevrepresentant
Charlotte Hansen Søyland – politisk representant

Møtested:

Klasserom på 9. trinn paviljong, Tinntjønn skole

Møtetid:

11. desember 2013 kl 18:00-19:00

SAKSLISTE

1. Godkjenning av innkalling

Ingen innvendinger

2. Godkjenning av referat

Ingen innvendinger

3. Oppsummering etter møte i skolemiljøutvalget

Rektor orienterte om saker fra skolemiljøutvalget

4. Økonomi 2013 2014

Rektor orienterte om økonomien. Per dato ser det ut til at skolen går mot et godt resultat. Når de siste refusjonene kommer inn vil skolen kunne disponere godt med midler for å ta igjen noen investeringer som er utsatt.

Ut i 2014 vil skolen ha noen klare markante økonomiske utfordringer. Dette skyldes delvis reduserte tildelinger og delvis lavere inntekter. Rektor kan ennå ikke forklare hvilke konsekvenser dette får, men at det vil få utslag på driften.

5. Eventuelt

Skoletur: rektor redegjorde for flere muligheter og ba om at det forslaget skolen innstiller går videre til grundigere utredning. Vi ble enige om at det gjorde det. Foresatte ber skolen se på mulighet for at alle får dekket minst en dag i bakken.

Tilpasset opplæring: Videre vil skolen arbeid klarere med å integrere elever i klassene ytterligere, for at de eleven som er i mindre grupper vil få større deler av undervisningen i store grupper. En bedre tilpasset opplæring i klassene vil senke behovet for tildeling av spesialundervisning etter §5 i opplæringsloven. Skolen har tro på at bedre tilpasset opplæring i klassene vil skape et bedre læringsmiljø for elevene. SAU var enige om at dette var en positiv utvikling.

Studentperioden: FAU opplevde at det var meget positivt med studenter, men mente at noen av studentene hadde løst alle oppgavene godt nok. Kanskje skolen kunne vurdere hvordan studentene løste enkelte oppgaver i overtakelsesuken. Skolen ville ta dette med seg inn i evalueringen av studentopplegget.

Rektor orienterte om resultatene av elevundersøkelsen og nasjonale prøver.

Med vennlig hilsen

Jarle Langeland
Rektor

Vedlegg:

SØGNE KOMMUNE

TINNTJØNN SKOLE

Samarbeidsutvalget

MØTEINNKALLING

Til:

Trine Tønnessen – Leder FAU/foresatt
Elin Heimdahl Sekkingstad – Nestleder/foresatt
Haakon Mydland – Elevrådsleder
Sondre Enersen - Elevrepresentant
Charlotte Hansen Søyland – politisk representant
Karin Kleiven - ansatt
Else Mary Olsen – ansatt
Tonje Torbjørnsen - ansatt
Jarle Langeland – Rektor (referent)

Møtested: Klasserom på 9. trinn paviljong, Tinntjønn skole

Møtetid: **11. desember 2013 kl 18:00-19:00**

SAKSLISTE

1. Godkjenning av innkalling
2. Godkjenning av referat
3. Oppsummering etter møte i skolemiljøutvalget
4. Arbeid med ordensregler
5. Økonomi 2013 2014
6. Eventuelt

Med vennlig hilsen

Jarle Langeland
Rektor

Vedlegg:

Postadresse:

Postboks 1051

4682 Søgne

Besøksadresse:

Repstadveien 70

4682 Søgne

Telefon: 38 05 58 50
Telefaks: 38 05 58 51

Org.nr.: 984 446 853

tinntjonn.skole@sogne.kommune.no
www.tinntjonn.no

Punkt 13: RS 814 Møte i skolemiljøutvalget 11. 12. 2013 20111366

Skolemiljøutvalget

Referat

Til: Trine Tønnessen – Leder FAU/foresatt
Haakon Mydland – Elevrådsleder
Tonje Torbjørnsen - ansatt
Jarle Langeland – Rektor (referent)

Til: Elin Heimdahl Sekkingstad – Nestleder/foresatt
Sondre Enersen - Elevrepresentant
Charlotte Hansen Søyland – politisk representant

Møtested: Klasserom på 9. trinn paviljong, Tinntjønn skole

Møtetid: **11. desember 2013 kl 17:00-18:00**

SAKSLISTE

1. Godkjenning av innkalling

Ingen innvendinger

2. Godkjenning av referat

Ingen innvendinger

3. Skolens tilstand

Foreldre: Føler seg ny på skolen, men har ingen innvendinger. Elever trives og at det går bra med skolen. Foreldrene er fornøyd med skolens tilstand.

Elev: Det har vært snakk i elevmiljøet som har diskutert alkohol, røyk og snus bruk. Det har vært noen elever som har begynt å snuse, men det er få som røyker. Disse røyker lite på skolen. Likevel ser det ut til at det startet med noen fester i høst blant unge i Søgne, og at misbruket har sammenheng med dette.

Det har blitt mindre søppel i skolegården, men det kunne vært greit å få rydde. Elevrådsleder vil ta en runde i klassene og oppfordre til bedre søppel. Ellers har elevene har det bra og trives på skolen.

Opplever at skolen mer enn han er vant til at det tas raskt og godt tak i saker som gjelder mobbing og plaging blant elever.

Lærere: Roet seg litt etter studenter og vi er inne i en hektisk tid med mye prøver og retting. Det virker som de ansatte trives og gleder seg til jul.

Rektor: Skolen har hatt en hektisk høst med studenter. Personalet fikk en meget positiv opplevelse i overtakelsesuken. Vi tror vi ser dette blant annet i lite syke. Sykefraværet er meget lavt (et snitt på 2,18 % de tre første kvartall).

Postadresse:

Postboks 1051

4682 Søgne

Besøksadresse:

Repstadveien 70

4682 Søgne

Telefon: 38 05 58 50
Telefaks: 38 05 58 51

Org.nr.: 984 446 853

tinntjonn.skole@sogne.kommune.no
www.tinntjonn.no

Dette virker som er et tegn på god trivsel. Videre har det vært mye fokus på et godt læringsmiljø for elevene. Det ser ikke ut til at det er flere eller verre saker, men at en grundigere gjennomgang av sakene gir et bedre læringsmiljø. Selv om en grundigere gjennomgang av sakene har økt arbeidspresset på skolens administrasjon, så er det tilsvarende godt å se de sakene som hjelper elevene. Vi har nettopp fått resultatene fra nasjonale prøver og elevundersøkelsen. Disse er positive for skolen og viser at skolen har et positivt bidrag, selv om rektor kunne ønsket at dette bidraget var større.

Stort sett opplever at de utviklingsprosjektene som de vil jobbe med og har tro på at vil bidra i den faglige utviklingen, kan gi gode resultater over tid. Ellers er tilstanden på skolen god.

4. Arbeid med ordensregler

Rektor orienterer at arbeidet er i slutføring med nye kompetansemål og en prinsipiell positiv, læringsrettet tilnærming til orden og oppførsel.

5. Eventuelt

- Elever som går tidlig etter terminprøve – skolen ønsker og håper elevene blir igjen på skolen. Da kan de sitte i klasserommet uten å forstyrre andre elever. Skolen har dessverre begrenset mulighet for å sette av personale til å ha ekstra tilsyn. Det er en fin måte å øve på lange prøver, men skolen vil se på andre ordninger med kortere prøver på enkelte trinn.
- Nettbussen - klage på en bussjåfør. Rektor ber foresatte sende over en beskrivelse til han, så ordner skolen dette overfor nettbuss.

Med vennlig hilsen

Jarle Langeland
Rektor

Vedlegg:

SØGNE KOMMUNE

TINNTJØNN SKOLE

Skolemiljøutvalget

MØTEINNKALLING

Til:

Trine Tønnessen – Leder FAU/foresatt
Elin Heimdahl Sekkingstad – Nestleder/foresatt
Haakon Mydland – Elevrådsleder
Sondre Enersen - Elevrepresentant
Charlotte Hansen Søyland – politisk representant
Tonje Torbjørnsen - ansatt
Jarle Langeland – Rektor (referent)

Møtested: Klasserom på 9. trinn paviljong, Tinntjønn skole

Møtetid: **11. desember 2013 kl 17:00-18:00**

SAKSLISTE

1. Godkjenning av innkalling
2. Godkjenning av referat
3. Skolens tilstand
4. Arbeid med ordensregler
5. Eventuelt

Med vennlig hilsen

Jarle Langeland
Rektor

Vedlegg:

Postadresse:

Postboks 1051

4682 Søgne

Besøksadresse:

Repstadveien 70

4682 Søgne

Telefon: 38 05 58 50
Telefaks: 38 05 58 51

Org.nr.: 984 446 853

tinntjonn.skole@sogne.kommune.no
www.tinntjonn.no

Punkt 14: RS 914 Ekstern skolevurdering Nygård skole - rapport 20133711

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING
Knutepunktet SØRLANDET
SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING

VURDERINGSRAPPORT

Nygård skole

Vurderingstema: «Vurdering for læring m/ vekt på leseopplæring»
Dato: 4.-7.november 2013

Fungerende rektor: Dag Røise
dag.roise@søgne.kommune.no

Nygård skole
4.-7-november 2013

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING
Knutepunktet SØRLANDET

Innholdsliste:

1. Forord
2. Fakta om skolen/vurderingstema
3. Vurdering
4. Glansbilde
5. Sterke sider
6. Utviklingsområde
7. Videre arbeid

Vedlegg:

1. Deltakere i vurderingen
2. Tidsplan
3. Metoder
4. Tomme maler som har vært brukt i vurderinga

1 FORORD

Regionalt samarbeid om ekstern vurdering

De sju kommunene i Knutepunkt Sørlandet, Birkenes, Iveland, Kristiansand, Lillesand, Songdalen, Søgne og Vennesla, har valgt å samarbeide om ekstern skolevurdering i regionen. I tillegg deltar Austre Aust-Agder og Lister-regionen i dette samarbeidet.

Ekstern skolevurdering er støttet av Utdanningsdirektoratet. Modellen som benyttes ved vurderinga er utviklet på bakgrunn av en modell fra Hardanger/Voss. Det er etablert ei vurderingsgruppe på ca 25 personer fra kommunene i Knutepunkt Sørlandet. Disse har bred og variert pedagogisk bakgrunn. Flere har erfaring med ekstern vurdering fra tidligere.

Formålet er at vurderingsgruppa skal bistå skoleeier i arbeidet med pedagogisk kvalitetsutvikling i kommunenes grunnskoler. De gir ekstern hjelp i vurderingsarbeidet. På denne måten oppfylles kravet i Opplæringsloven § 13-10 som sier at skoleeier skal "ha eit forsvarleg system for å vurdere om krava i lovverket og forskriftene blir oppfylte, og eit forsvarleg system for å følgje opp resultatane frå desse vurderingane og nasjonale kvalitetsvurderingar".

Vurderinga gir mulighet for en solid her-og-nå-vurdering av valgte fokusområder. Deltakerskolene velger tema for vurderinga i samarbeid med skolefaglig ansvarlig i kommunen.

I forhold til metodikken som benyttes settes det opp konkrete tegn på hva som skal kjennetegne god praksis (glansbilder). Dette vektlegger involvering og løsningsorientering i stedet for problemfokusering. Tegnene fungerer som retning i vurderingsprosessen.

Hva gjør vurdererne?

- Skolen velger et fokusområde for vurdering i samråd med skolefaglig ansvarlig i kommunen
- Vurdererne benytter verktøy utviklet av Utdanningsdirektoratet, bla Ståstedsanalysen og Elevundersøkelsen
- Vurderingsparet forbereder selve vurderinga gjennom et første møte med skolen, glansbilde utarbeides, dvs kriterium på kvalitet og tegn på god praksis utformes, metodevalg gjøres og verktøy tilpassa det skolen ønsker fokus på
- Vurderingsuka gjennomføres og rapport skrives

Rapporten

På bakgrunn av dokumentanalyse, intervju med elever og lærere, møte med foreldre og observasjon på skolen, skriver vurderingsparet en rapport om resultater av vurderinga. Rapporten trekker frem virksomhetens sterke sider og hvilke

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING

Knutepunktet SØRLANDET

utviklingsområder skolen har. Rapporten gir også informasjon om rammene for vurderinga; tidsbruk, metodevalg, verktøy med mer. Politisk ledelse holdes orientert om resultat og skolens plan for oppfølging.

Vurderinga tar ikke mål av seg til å gi et fullstendig bilde av skolen, men er et bidrag til hva skolen trenger å arbeide videre med og utvikle til det bedre. Redskap og metoder som benyttes i ekstern vurdering, kan brukes i det interne vurderingsarbeidet skolen gjør.

Det er vedtatt felles rutiner i skolenettverket for Knutepunkt Sørlandet for oppfølging av rapporten;

- skoleeier velger ut skoler og *følger opp* sine skoler i prosessen
- skoleeier *følger opp rapporten* fra den enkelte skole
- *avtaler om oppfølging* bør inngå i kontrakten på forhånd
- skoleeier *informerer* i sine systemer og leder arbeidet internt

Modell for skolevurdering

Skolenettverket Ekstern vurdering
Knutepunkt Sørlandet
15.02.2011

Åse Paulsen
Koordinator
Pedagogisk senter
Kristiansand

2 FAKTA OM SKOLEN OG VALG AV VURDERINGSTEMA

Nygård skole er en av Søgne kommunes tre barneskoler. For skoleåret 2013/2014 har vi 320 elever, fordelt på to klasser per trinn (tre klasser på 2. trinn).

Skolen ligger sentralt plassert i Søgne kommune i Nygårdsheia 17, og har vært skole siden 1923. Den opprinnelige skolebygningen er fortsatt i bruk. Én av kommunens ballhaller ligger tilknyttet skolen og gir gode muligheter for varierte gymnastikkaktiviteter, men også mulighet for større arrangementer for skolens elever og foresatte.

Skolen er organisert med rektor, 3 avdelingsledere (én for 1.-4. trinn, én for 5.-7. trinn og én for Kompetanseavdelingen) og SFO-leder. For tiden er det ansatt 38 lærere og 27 assistenter.

Nygård skole er utpekt til å være en ressurskole i Søgne kommune for elever med store og sammensatte lærevansker, ofte kombinert med funksjonshemninger. Barn i skolealder får via denne avdelingen, Kompetanseavdelingen, et helhetlig spesialpedagogisk skoletilbud innenfor den klassen de tilhører, i mindre grupper eller en-til-en. I tillegg har kompetanseavdelingen hatt ansvar for å utføre spesialpedagogiske tjenester i barnehager for samme elevgruppegruppe. Det foregår i nær dialog med enhetsleder for barnehager. Tilbudet via avdelingen er hjemlet i opplæringslovens § 4A-2, §5.3 og §5.7.

Skolen har SFO-ordning med ca 100 barn. Leksehjelptilbudet for 1.-4. trinns elever gjennomføres av SFO-personalet. Kompetanseavdelingen har egen SFO/avlastning med ca. 12 barn.

Visjon: «En skole med trivsel og læring for alle».

Skolen har bedt om vurdering på temaet «Vurdering for læring knyttet opp mot lesing som grunnleggende ferdighet».

Skolen har hatt Vurdering for læring som hovedfokus de siste 2 årene, samtidig som det har vært jobbet med grunnleggende ferdigheter.

Skoleåret 2013/2014 har skolen ønsket å spisse fokuset i «Vurdering for læring» inn mot hvordan vi skal gi god undervisningsvurdering/framovermelding i arbeidet med lesing i alle fag.

Ulike undersøkelser indikerer at skolens ansatte er blitt mer bevisste på hvordan vurderingen skal gis for å fremme læring, og at elevene og foresatte i større grad er bevisste på hva de skal jobbe med for å utvikle bedre ferdigheter.

Skolens resultater fra Nasjonale prøver i lesing er likevel fortsatt noe dårligere enn i engelsk og regning, og vi ønsker derfor å få vurdert skolens praksis i forhold til valgt vurderingsemne.

3 VURDERING

Faglig grunnlag for ekstern vurdering

Kvalitetsarbeid og skolebasert vurdering
Skoleutvikling og organisasjonsendring

Skolevurdering

Endring av praksis

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING
Knutepunktet SØRLANDET

4 GLANSBILDE/ KRITERIUM

Vurderingstema: Vurdering for læring med vekt på leseopplæring	
Kriterium	Tegn på god praksis
Skolen driver planmessig, systematisk leseopplæring i alle fag og har gode vurderings- og oppfølgingsrutiner.	<ul style="list-style-type: none">• Skolen har en strukturert plan for hvordan leseopplæringen på alle trinn skal gjennomføres.• Skolen har gode rutiner for kartlegging av leseferdigheter.• Skolen har rutiner for å fange opp elever som har svak leseutvikling (tidlig innsats) og en plan for oppfølging.• Skolen har arena for felles refleksjon og læring
Læreren gir tilpasset undervisning i lesing, og prioriterer aktiviteter med lesestimulerende arbeid.	<ul style="list-style-type: none">• Læreren tilpasser stoffet til elevens nivå• Læreren har klare mål for leseopplæringen for hver enkelt elev.• Læreren tilrettelegger slik at det er sammenheng mellom mål for opplæringen, arbeidsmåtene og vurderingsarbeidet.• Læreren vektlegger lesing for læring i alle fag
Elevene utvikler gode leseferdigheter og er bevisst på egen leseutvikling.	<ul style="list-style-type: none">• Elevene får delta aktivt i vurderingen av egen kompetanse• Elevene forstår hvilke kompetanse og læringsmål de arbeider mot• Elevene utvikler leseferdigheter som redskap for læring i alle fag• Elevene bruker ulike lesestrategier som er tilpasset lesingens formål
Foreldrene brukes som ressurs i elevenes leseutvikling.	<ul style="list-style-type: none">• Foreldrene blir informert om kartleggingsresultater og om barnas leseutvikling.• Foreldrene vet hvordan de kan hjelpe barnet til å bli en god leser.• Foreldrene kjenner læringsmålene til elevene knyttet til lesing• Hjem/skole kjenner til forventningene til hverandre, og kjenner til forventningene som gjelder samarbeid

**5 SKOLENS STERKE SIDER INNEN
VURDERINGSOMRÅDET**

Kriterium: Skolen driver planmessig, systematisk leseopplæring i alle fag og har gode vurderings- og oppfølgingsrutiner.

- *Skolen har en strukturert plan for hvordan leseopplæringen på alle trinn skal gjennomføres.*

Lærerne sier i intervju at de har arbeidet med Vurdering for læring. Ledelsen sier at dette er kommunens, og dermed skolens satsingsområde. Jfr Pedagogisk utviklingsplan for Søgne kommune. Som en del av dette arbeidet, har de prøvd ut ulike lesestrategier. I mange klasserom ser vi oppslag som viser disse lesestrategiene. Lærerne sier også at de finner mange tips til leseopplæringen i læreboka.

Når vi ser på halvårsplanene for fag, ser vi at innholdet i planene i stor grad er hentet fra lærebøkene. Dette bekreftes også av lærerne og skolens ledelse.

Konklusjon:

Lærerne bruker ulike lesestrategier i undervisningen.

- *Skolen har gode rutiner for kartlegging av leseferdigheter.*

Lærerne informerer oss om at skolen har gode rutiner for kartlegging av elevenes leseferdigheter. Vi har fått skolens plan for kartleggingsarbeidet som gjennomføres. I etterkant av kartleggingen, blir alle resultatene gjennomgått på trinn i samarbeid med ledelsen.

Konklusjon:

Skolen har gode rutiner for kartlegging av leseferdigheter.

Kriterium: Læreren gir tilpasset undervisning i lesing, og prioriterer aktiviteter med lesestimulerende arbeid.

- *Læreren tilpasser stoffet til elevens nivå*
- *Læreren har klare mål for leseopplæringen for hver enkelt elev.*

Mange lærere sier i intervju at de lager tilpassede ukeplaner til enkeltelever som trenger det. På noen trinn har elevene samme leselekse, men lærerne gjør individuelle avtaler med elevene og foreldrene om hvor mye de skal lese, og hva de skal øve spesielt på.

De sier også at de har mål for fagene på ukeplanen, men at de i perioder bare har mål for lesing.

Lærerne sier videre at de hjelper elevene å velge bibliotekbøker og lesehefter som er tilpasset elevenes lesenivå. Elevene sier at de får hjelp med å velge bøker, og hvis bøkene er for lette eller for vanskelige, får de hjelp til å finne ny bok. Både elever og lærere forteller om nivådelte lekser i matematikk og engelsk.

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING

Knutepunktet SØRLANDET

Foreldrene forteller også om mål på ukeplaner.

Konklusjon:

Læreren tilpasser i stor grad leksene til elevenes nivå.

- *Læreren vektlegger lesing for læring i alle fag*

Lærerne sier i intervju at de er bevisst på å bruke lesing i alle fag. De nevner ulike lesestrategier og arbeidsmetoder som de bruker i det daglige arbeidet. Dette bekreftes av elevene, som forteller hvordan de bruker lesestrategier og ulike arbeidsmetoder i fagene.

Konklusjon:

Læreren vektlegger lesing for læring i alle fag.

Kriterium: Elevene utvikler gode leseferdigheter og er bevisst på egen leseutvikling.

- *Elevene får delta aktivt i vurderingen av egen kompetanse*

Gjennom samtaler med elevene får vi vite om flere ulike metoder som elevene bruker for å vurdere egen kompetanse. Vi får dette bekreftet gjennom samtaler med lærerne.

12. På vår skole får alle elever delta aktivt i vurderingen av egen kompetanse				
Ståstedsanalysen 2013/2014	43,2%	56,8%	0,0%	

Konklusjon:

Elevene får delta aktivt i vurderingen av egen kompetanse

Her ser vi en forskjell mellom det elevene og lærerne sier i intervju, og det lærerne svarer i Ståstedsanalysen.

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING

Knutepunktet SØRLANDET

- *Elevene forstår hvilke kompetanse og læringsmål de arbeider mot*

Alle klassene har mål på ukeplanene, og vi har sett flere eksempler på at målene for timen er skrevet på tavla, og/eller blitt lest opp i starten av timene. Vi har også hørt fra lærerne at enkelte elever har andre ukeplaner og mål enn det resten av klassen har. Elevene sier i intervju at de skjønner målene de arbeider mot. Flere lærere forteller oss at de repeterer målene i løpet av timene.

3. Elevene forstår hvilke kompetanse- og læringsmål de arbeider mot				
Ståstedsanalysen 2013/2014	52,6%	47,4%	0,0%	

Konklusjon:

Elevene forstår hvilke kompetanse og læringsmål de arbeider mot. Her ser vi en forskjell mellom det elevene og lærerne sier i intervju, og det lærerne svarer i Ståstedsanalysen.

- *Elevene bruker ulike lesestrategier som er tilpasset lesingens formål*

Elevene forteller om flere ulike lesestrategier, arbeidsmetoder og læringsstrategier de har fått opplæring i som de benytter i flere fag. På veggene ser vi plakater med lesestrategier og læringsstrategier.

Konklusjon:

Elevene bruker ulike lesestrategier som er tilpasset lesingens formål

Kriterium: Foreldrene brukes som ressurs i elevenes leseutvikling.

- *Foreldrene blir informert om kartleggingsresultater og om barnas leseutvikling.*

På utviklingssamtalen er elevenes leseutvikling og resultater fra kartlegging et tema. Foreldrene forteller oss om god informasjon om resultatene på Nasjonale prøver i lesing.

Konklusjon:

Foreldrene blir informert om kartleggingsresultater og om barnas leseutvikling.

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING

Knutepunktet SØRLANDET

- *Foreldrene vet hvordan de kan hjelpe barnet til å bli en god leser.*

Søgne kommune har utarbeidet en foreldreveileder; «Nå gjelder det – Vurdering for læring». Her får foreldrene tips om hvordan de kan hjelpe sitt barn med skolearbeidet. Lærerne på 1.trinn har holdt kurs for foreldre med tema leseopplæring.

Foreldrene sier både i intervju og i foreldreundersøkelsen at de får tips og råd av lærerne om hvordan de kan hjelpe barna med leselekser.

Konklusjon:

Foreldrene vet hvordan de kan hjelpe barnet til å bli en god leser.

- *Foreldrene kjenner læringsmålene til elevene*

Foreldrene forteller oss at de blir gjort kjent med læringsmålene via ukeplanene til elevene. Ukeplanene ligger på skolens hjemmeside. Det er informasjon om målene på foreldremøtene. En del foreldre forteller at de har fortløpende kontakt med læreren om målene.

På utviklingssamtalene setter foreldre, elevene og kontaktlærer opp mål for hva elevene skal jobbe med i løpet av perioden frem til neste samtale.

4. Foreldrene blir gjort kjent med hvilke kompetanse- og læringsmål elevene arbeider mot

Ståstedsanalysen 2013/2014	76,9%	23,1%	0,0%	
----------------------------	-------	-------	------	---

Konklusjon:

Foreldrene kjenner læringsmålene til elevene

- *Hjem/skole kjenner til forventningene til hverandre.*

Foreldrene sier at det er lett å ta kontakt med skolen. Og de sier at lærerne tar kontakt med dem ved behov. På foreldremøte i 1.klasse er gjensidige forventninger mellom hjem/skole et tema. Forventninger til samarbeid rundt eleven blir også avklart på utviklingssamtalene.

Konklusjon:

Hjem/skole kjenner til forventningene til hverandre.

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING

Knutepunktet SØRLANDET

ANNET:

Vi har møtt:

- flinke og taleføre elever som har gitt oss mye god informasjon
- dyktige lærere som har delt raust av sin kompetanse og kunnskap
- reflekterte og hyggelige fagarbeidere og assistenter som har gitt oss mye informasjon
- engasjerte foreldre som har gitt oss gode bidrag til rapporten
- hyggelige og flinke ledere som har lagt godt til rette for vårt arbeid både i forkant og i løpet av vurderingsuka

6 SKOLENS UTVIKLINGSOMRÅDE INNEN VURDERINGSOMRÅDET

Kriterium: Skolen driver planmessig, systematisk leseopplæring i alle fag og har gode vurderings- og oppfølgingsrutiner.

- *Skolen har en strukturert plan for hvordan leseopplæringen på alle trinn skal gjennomføres.*

Selv om lærerne informerer oss om at de bruker ulike lesestrategier og arbeidsmetoder, sier både lærerne og ledelsen at skolen mangler en plan for dette arbeidet. Slik leseopplæringen gjennomføres nå, ser vi ulik praksis på trinnene, og ulik praksis fra lærer til lærer. Dette bekreftes også av foreldrene.

Ledelsen sier at det mangler systematisk og systemisk jobbing med leseopplæringen på Nygård skole. De varierende resultatene i lesing på nasjonale prøver kan være en indikasjon på dette. Ledelsen informerer oss om at arbeidet med leseplan er i gang, og at de regner med at planen skal ferdigstilles i løpet av inneværende skoleår.

Når det gjelder halvårsplanene, sier både lærerne og ledelsen at disse ikke er gode nok. Vi ser at planene har ulik utforming og innhold. Noen er mer lærebokstyrte enn andre. Vi ser lite fokus på leseopplæring i planene.

Organisasjonsanalysen 2013:

	Uenig 1	2	3	4	Enig 5	Snitt
Lærebøkene legger sterke føringer for hvordan jeg legger opp undervisningen.	2,8%	11,1%	50,0%	33,3%	2,8%	3,2

Konklusjon:

Skolen har ikke en strukturert plan for hvordan leseopplæringen på alle trinn skal gjennomføres.

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING

Knutepunktet SØRLANDET

- *Skolen har rutiner for å fange opp elever som har svak leseutvikling (tidlig innsats) og en plan for oppfølging*

Ledelsen informerer oss om skolens kartleggingsrutiner og oppfølging av disse. Så vidt vi forstår, legges det ned et betydelig arbeid med kartlegging av elevenes ferdigheter.

På 1.-4.trinn brukes styrkingsressursen til tiltak etter oppsatt plan, for elever som trenger det. På 5.-7.trinn er tiltakene i større grad avhengig av hvilke ressurser som finnes på trinnet. Dette gjelder både elever med svake resultater og de spesielt flinke elevene.

26. Skolen bruker resultater fra kartlegginger når vi planlegger nye læringsaktiviteter				
Ståstedsanalysen 2013/2014	38,5%	59,0%	2,6%	
27. Lærerne følger opp resultater fra kartlegginger og prøver i det daglige arbeidet med hver enkelt elev				
Ståstedsanalysen 2013/2014	53,8%	41,0%	5,1%	
28. Når skolen oppdager at enkeltelever har svak faglig progresjon, gis eleven raskt ekstra støtte for å komme over i et positivt læringsløp				
Ståstedsanalysen 2013/2014	44,7%	42,1%	13,2%	

Konklusjon:

Skolen har rutiner for å kartlegge elever som har svak faglig leseutvikling, men har ikke gode nok rutiner og planer for oppfølgingsarbeidet.

- *Skolen har arena for felles refleksjon og læring.*

Skolen har satt av 2,5t/u til pedagogisk utviklingsarbeid. Vi har sett en plan for hva denne tiden skal brukes til høsten 2013. Så vidt vi kan se, er det ikke satt av fast tid til refleksjon og læring på planen.

I intervju med lærerne får vi vite at erfaringsdeling og refleksjon i personalet ikke skjer jevnlig, men at de ønsker mer tid til dette. Ledelsen sier de satte av mer tid til erfaringsdeling og refleksjon forrige skoleår, men at det ikke er satt på planen i høst.

Ledelsen sier de sender ukesmail med hva som skal tas opp i møtene, men det er sjelden personalet får presentert problemstillinger på forhånd, slik at de vet hva som skal drøftes og diskuteres. Ledelsen sier at det heller ikke er satt opp plan for organisering og gjennomføring av møtene.

Det kan derfor bli en utfordring å få til lærende møter der lærerne kan bidra med medvirkning og medskapning.

Ledelsen sier at det er varierende hvordan møtene oppsummeres.

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING
Knutepunktet SØRLANDET

Organisasjonsanalysen 2013:

	Uenig 1	2	3	4	Enig 5	Snitt
Lærerne på denne skolen bruker ofte fellestiden til å drøfte hvordan vanlige hjelpemidler (f.eks. maler for arbeidsplaner, gjennomføring av elevsamtaler) kan forbedres.	8,3%	11,1%	41,7%	27,8%	11,1%	3,2
Lærerne på denne skolen bruker ofte fellestiden til å drøfte erfaringer med nye undervisningsmetoder.	0,0%	19,4%	41,7%	33,3%	5,6%	3,3
Lærerne bruker ofte fellestiden til å drøfte hvordan nye undervisningsmetoder kan innarbeides på hele skolen.	2,8%	16,7%	47,2%	27,8%	5,6%	3,2

Konklusjon:

Skolen har en felles arena, men høsten 2013 er det i liten grad tilrettelagt for erfaringsdeling og læring.

Kriterium: Læreren gir tilpasset undervisning i lesing, og prioriterer aktiviteter med lesestimulerende arbeid.

- *Læreren tilpasser stoffet til elevens nivå*

Under observasjon ser vi ulik variasjon og tilpasning av arbeidsoppgaver og arbeidsmetoder. På noen trinn ser vi lærerstyrt undervisning der elevene jobber med de samme oppgavene. I andre klasser ser vi mer variasjon i metoder og oppgaver.

24. Elevene får oppgaver tilpasset sitt nivå				
Ståstedsanalysen 2013/2014	56,4%	41,0%	2,6%	
25. Skolen vår tilrettelegger for at alle elevene opplever mestring				
Ståstedsanalysen 2013/2014	66,7%	33,3%	0,0%	

Disse funnene bekreftes i elevundersøkelsen for 2013.

Konklusjon:

Lærerne tilpasser stoffet til elevenes nivå i ulik grad.

7 VIDERE ARBEID

Fra læreplanenes prinsipper for opplæringen:

«Skolen og lærebedrifta skal vere lærande organisasjonar og leggje til rette for at lærarane kan lære av kvarandre gjennom samarbeid om planlegging, gjennomføring og vurdering av opplæringa»

Vi ønsker Nygård skole lykke til med videre utvikling av en lærende organisasjon, herunder arbeidet med å skape en arena for erfaringsdeling og læring, slik at lærerne kan bidra med medvirkning og medskapning i lærende møter.

Søgne, 7.november 2013

Gerd Helga Stifoss-Hanssen
Skolenettverket ekstern vurdering
Knutepunkt Sørlandet.

Erik Støen
Skolenettverket ekstern vurdering
Knutepunkt Sørlandet.

Vedlegg 1

Deltakere i vurderinga

- *Interne: Elever og lærere på alle trin, fagarbeidere og assistenter, foreldre og ledelsen.*
- *Eksterne vurderere: Gerd Helga Stifoss-Hanssen
Erik Støen*

Begrunnelse for valg av informanter

I program for skoleutvikling er det viktig at prosjektet er godt forankret hos alle skolens aktører. Lærere, ledelse, elever, foreldre og fagarbeidere og assistenter er intervjuet.

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING
Knutepunktet SØRLANDET

Vedlegg 2

Tidsplan

TID	TILTAK	ANSVAR
Uke 22	Telefonkontakt mellom vurdererne og skolen	Vurdererne
Uke 25	Første møte mellom skolens ledelse og vurdererne Møtet gjennomføres mandag 25.juni kl. 12.00	Vurderere
Uke 35	Første møte mellom skolens ansatte og vurdererne i fellestiden onsdag 28.august kl. 13.00 Vurdererne gir personalet et innblikk i hva som ekstern vurdering er, og i korte trekk hvordan vurderingsuka blir.	
Uke 35	Rektor informerer personalet om gjennomføring av Ståstedsanalysen på Nygård skole. Oppfordrer alle ansatte til å delta. Frivillighet understrekes. Ståstedsundersøkelsen gjennomføres.	Rektor
Uke 37	Skolen sender vurdererne informasjon etter liste sendt på mail, inkl. Ståstedsundersøkelsen. (Organisasjonsundersøkelsen sendes senere)	Rektor
Uke 37	Skolen bestemmer vurderingsemne – koordinerer med kommunen. Sendes vurdererne	Rektor
Uke 38	Vurdererne jobber ut forslag til glansbilde og oversender skolen.	Vurderere
Uke 38	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide foreløpig timeplan for uke 45 	Vurderere + rektor
Uke 41	Kommentarer til <i>forslag til glansbilde</i> sendes vurdererne	Rektor
Uke 42	Vurdererne utarbeider samtaleguider	Vurdererne
Uke 43	Organisasjonsanalysen: <ul style="list-style-type: none"> • Personalet får en gjennomgang av bakgrunnen for organisasjonsanalysen og gjennomfører denne. • Resultatet av organisasjonsanalysen m/rektors forslag til oppsummering oversendes vurderere. 	Rektor Rektor
Uke 44	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomgang av resultatet av organisasjonsanalysen m/rektors oppsummering i fellestid onsdag. • Skolen lager en kort beskrivelse av skolen sin. Skal være innledning på rapporten 	Rektor
Uke 44	SISTE FORBEREDELSE for uke 45: <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeidelse av endelig timeplan for uke 45 	Rektor+ Vurderere
Uke 46	<ul style="list-style-type: none"> • Endelig rapport oversendes skolen, skoleeier og Ped.senter. • Evalueringsskjema til vurdererne 	Vurderere Rektor

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING
Knutepunktet SØRLANDET

Tidsplan for vurderingsuka, uke 45		
Mandag 4.11.2013		
08.30-09.30	Omvisning på skolen og samtale med rektor og inspektør	
09.30-11.00	Observasjon	
1100-1130	Lunsj	
11.30-12.15	Samtale med elever fra 7.trinn	6 elever til sammen *)
12.15-13.00	Samtale med elever fra 3-4 trinn	6 elever til sammen *)
13.00-13.45	Samtale med elever fra 5-6 trinn	6 elever til sammen *)
14.30-15.30	Samtale med lærere fra 5.-7.trinn.	Samtlige lærere som tilhører trinnene
15.15-16.00	Mulig samtale med rektor og inspektør	
18.00-19.30	Foreldremøte med 2 representanter/ klassekontakter fra hvert trinn	Rektor har kalt inn til møtet **)
Tirsdag 5.11.2013		
08.30-09.30	Observasjon – 1.3.(4.)trinn	
09.30-10.00	Samtale med elever fra 1.-2 trinn	6 elever til sammen *)
10.00- 11.00	Samtale med fagarbeidere og assistenter, evt. SFO-personale med pedagogiske oppgaver.	Fagarbeidere og assistenter fra alle trinn, SFO
11.00-11.30	Lunsj	
13.15-14.15	Observasjon – 4.-7.trinn	
14.15-15.15	Samtale med lærere fra 1.-4.trinn	Samtlige lærere som tilhører trinnene.
15.15-16.00	Mulig samtale med rektor og inspektør	
Onsdag 6.11.2013		
08.30-11.00	Observasjon	
11.00-11.30	Lunsj	
11.30-12.30	Mulig samtale med rektor og inspektør	
12.30-14.00	Observasjon og rapportskrivning.	
Torsdag 7.11.2013		
13.00-14.00	Framlegging av rapport for rektor og inspektør	
14.30-15.30	Framlegging av rapport for personalet. Skoledirektøren (evt.repr) og leder i foreldreutvalget (evt. styret) er invitert.	

Vedlegg 3

Metoder

Dokument- og resultatanalyse

Ståstedsanalysen med nasjonale prøver og elevundersøkelsen, foreldreundersøkelsen, Organisasjonsanalysen, halvårsplaner, ukeplaner for alle trinn, skjema for Utviklingssamtalen, foreldreveileder for Vurdering for læring, pedagogisk utviklingsplan for Søgne kommune, plan for pedagogisk utvikling på Nygård skole høsten 2013, dokumenter knyttet til Vurdering for læring og Grunnleggende ferdigheter, kartleggingsplan og medarbeiderundersøkelsen.

Kriterium og tegn på god praksis

Vurderingsparet utarbeidet forslag til et glansbilde med kriterium og tegn på god praksis. Dette med utgangspunkt i L-06, Opplæringslova med forskrift, skolens planer og direktoratets nettside "vurdering for læring". Forslag til kriterium med tegn på god praksis ble drøftet på skolen. Skolen godkjente disse med små endringer.

Samtaleguider

For å fange lik tematikk, har vurdererne i forkant utarbeidet ulike guider til hjelp for samtaler med elevgrupper, foreldre, fagarbeidere og assistenter og pedagoger.

Møte med foresatte

En forutsetning for god skoleutvikling er god dialog mellom hjem og skole. Foresatte må få anledning til å involvere og engasjere seg. I løpet av denne vurderinga har vi hatt møte med klassekontaktene og representanter fra FAU.

Møte med ledelsen

Ledelsen har ei nøkkelrolle i utviklingsarbeidet som skolen skal ta tak i når konklusjonene i rapporten er klare. En god dialog med ledelsen danner grunnlag for gjensidig forståelse av skolen sin nå-situasjon og for videre arbeid.

Observasjon

Vi observerte i alle klasser på alle trinn.

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING
Knutepunktet SØRLANDET

Vedlegg 4:

Spørsmålsguide elever:

Vurderingstema: Vurdering for læring med vekt på leseopplæring	
Kriterium	Tegn på god praksis
Læreren gir tilpasset undervisning i lesing, og prioriterer aktiviteter med lesestimulerende arbeid.	<ul style="list-style-type: none">• Når snakker læreren med deg om hvordan du leser (lesehastighet – leseforståelse) og hvilke mål du skal oppnå i lesing?• Vet du hva som kjennetegner en god leser?• Når snakker læreren med deg om hva du kan gjøre for å bli en bedre leser?• Hvordan øver dere på å bli bedre lesere?• Hvis du er med på å vurdere hvordan du leser selv: Når og hvordan gjør du det?
Elevene utvikler gode leseferdigheter og er bevisst på egen leseutvikling.	<ul style="list-style-type: none">• Hvordan tilpasser læreren lesestoffet slik at det passer for deg?• I hvilke andre fag er læreren opptatt av det å være en god leser?• Hvilke ulike måter å lese på kjenner dere til?(som dere bruker i timene)
Foreldrene brukes som ressurs i elevenes leseutvikling.	<ul style="list-style-type: none">• Vet foreldrene hvordan de kan hjelpe deg til å bli en god leser?
	Hva er bra på Nygård skole?
	Hva kan bli bedre på Nygård skole?
	Hva kan elevene bli flinkere til?

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING
Knutepunktet SØRLANDET

Spørsmålsguide foreldre:

Vurderingstema: Vurdering for læring med vekt på leseopplæring	
Kriterium	Tegn på god praksis
Skolen driver planmessig, systematisk leseopplæring i alle fag og har gode vurderings- og oppfølgingsrutiner.	<ul style="list-style-type: none">• Kjenner dere skolens plan for hvordan leseopplæringen på alle trinn skal gjennomføres?
Læreren gir tilpasset undervisning i lesing, og prioriterer aktiviteter med lesestimulerende arbeid.	<ul style="list-style-type: none">• Kjenner dere til målene for leseopplæringen for deres barn?
Foreldrene brukes som ressurs i elevenes leseutvikling.	<ul style="list-style-type: none">• På hvilken måte blir dere som foreldrene informert om kartleggingsresultater og om barnas leseutvikling?• Vet dere foreldrene hvordan dere kan hjelpe deres barn til å bli en god leser?• Kjenner dere foreldrene læringsmålene til elevene knyttet til lesing?• Kjenner hjem/skole til forventningene til hverandre og forventningene som gjelder samarbeid?
	Dette er bra på Nygård skole
	Dette kan bli bedre på Nygård skole
	Dette kan vi foreldrene bli flinkere til

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING

Knutepunktet SØRLANDET

Spørsmålsguide fagarbeidere og assistenter:

Vurderingstema: Vurdering for læring med vekt på leseopplæring	
Kriterium	Tegn på god praksis
Skolen driver planmessig, systematisk leseopplæring i alle fag og har gode vurderings- og oppfølgingsrutiner.	<ul style="list-style-type: none">• Hva er bra med Nygård skole?• Kjenner du skolens rutiner for å fange opp elever som har svak leseutvikling (tidlig innsats)?• Kjenner du til Nygård skoles leseopplæringsplan?
Læreren gir tilpasset undervisning i lesing, og prioriterer aktiviteter med lesestimulerende arbeid.	<ul style="list-style-type: none">• Er du delaktig i å tilpasse stoffet til de enkelte elevenes nivå? Evt. hvordan?• Kjenner du målene for leseopplæringen til de elevene du arbeider med?• Er du med på å bestemme hva elevene skal arbeide med i timene?
Elevene utvikler gode leseferdigheter og er bevisst på egen leseutvikling.	<ul style="list-style-type: none">• Vet du hvordan elevene får delta aktivt i vurderingen av egen kompetanse?• Forklarer du elevene hvilke kompetanse- og læringsmål de arbeider mot? Evt. hvordan?• Hvordan jobber du for å utvikle elevenes leseferdigheter som redskap for læring i alle fag?• Vet du hvilke lesestrategier elevene bruker?
	Hva er bra på Nygård skole?
	Hva kan bli bedre på Nygård skole?
	Hva kan fagarbeidere og assistenter bli flinkere til?

SKOLENETTVERKET EKSTERN VURDERING

Knutepunktet SØRLANDET

Spørsmålsguide Lærere:

Vurderingstema: Vurdering for læring med vekt på leseopplæring	
Kriterium	Tegn på god praksis
Skolen driver planmessig, systematisk leseopplæring i alle fag og har gode vurderings- og oppfølgingsrutiner.	<ul style="list-style-type: none">• Har skolen en strukturert plan for hvordan leseopplæringen på alle trinn skal gjennomføres?• Har skolen gode rutiner for kartlegging av leseferdigheter?• Har skolen rutiner for å fange opp elever som har svak leseutvikling (tidlig innsats) og en plan for oppfølging av disse elevene?• Er det satt av tid til felles refleksjon og læring i personalet?
Læreren gir tilpasset undervisning i lesing, og prioriterer aktiviteter med lesestimulerende arbeid.	<ul style="list-style-type: none">• Hvordan tilpasser du stoffet til de enkelte elevenes nivå?• Har du klare mål for leseopplæringen for hver enkelt elev?• Hvordan tilrettelegger du slik at det er sammenheng mellom mål for opplæringen, arbeidsmåtene og vurderingsarbeidet?• Hvordan arbeider du med lesing for læring i alle fag?
Elevene utvikler gode leseferdigheter og er bevisst på egen leseutvikling.	<ul style="list-style-type: none">• Får elevene delta aktivt i vurderingen av egen kompetanse?• Hvordan forklarer du elevene hvilke kompetanse- og læringsmål de arbeider mot?• Hvordan jobber du for å utvikle elevenes leseferdigheter som redskap for læring i alle fag?• Hvilke lesestrategier bruker elevene?
Foreldrene brukes som ressurs i elevenes leseutvikling.	<ul style="list-style-type: none">• På hvilken måte blir foreldrene informert om kartleggingsresultater og om barnas leseutvikling?• Vet foreldrene hvordan de kan hjelpe sitt barn til å bli en god leser?• Kjenner foreldrene læringsmålene til elevene knyttet til lesing?• Kjenner hjem/skole til forventningene til hverandre og forventningene som gjelder samarbeid?

**Punkt 15: RS 1014 ORIENTERING OM PLAN FOR DEN KULTURELLE
SKOLESEKKEN I SØGNE 2013-2014 20132518**

Saksframlegg

ORIENTERING OM PLAN FOR DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN I SØGNE 2013-2014

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
10/14	Tjenesteutvalget	15.01.2014

Bakgrunn for saken:

Fra 2003 har Staten gitt midler til Søgne kommune for bruk i Den kulturelle skolesekken. Midlene skal brukes på formidling av profesjonell kunst og kultur for alle kommunens elever i grunnskolen.

For skoleåret 2013-2014 mottar Søgne kommune kr 119.060 i statlige midler til bruk i Den kulturelle skolesekken.

For å få utbetalt midlene må det lages en plan for aktiviteter for elevene i Søgne i Den kulturelle skolesekken.

I tillegg må det avlegges aktivitetsrapport og regnskap for foregående skoleår.

Planen for inneværende skoleår følger vedlagt, og den inneholder rapport og regnskap for aktivitetene i forrige skoleår.

Vedlegg:

1 PLAN FOR DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN I SØGNE 2013-2014

PLAN FOR

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

I SØGNE

2013-2014

INNHOOLD

1. Ordliste og definisjoner.....	Side 3
2. Bakgrunn	4
3. Nasjonale føringer	5
4. Lokal forankring	6
5. Ansvarsområder for DKS-kontakten	7
6. Mål	9
7. Målsetting i Søgne	10
8. Plankrav for skolene i Søgne.....	11
9. Aktiviteter og regnskap DKS 2012-13.....	13
10. DKS rapportering skoleåret 2012-13.....	14
11. Fordeling av midler skoleåret 2013-14.....	19
12. Registrerte aktiviteter skoleåret 2013-14.....	20
13. Handlingsplan for DKS i Søgne skoleåret 2013-14...	38

Forsidebilde

En skoleklasse fra Lunde skole følger ivrig med da steinaldermenneskene Sol (Maiken Ahnger Myklebust) og Måne (Jostein Andreassen) kommer ut av lavvoen med et kjøttstykke som skal tilberedes i kokegrop, slik det trolig skjedde for 8.000 år siden i Søgne.

187 elever fikk våren 2013 oppleve en hel skoletema dag på Kultursenteret Søgne gamle prestegård. Elevene fikk innføring i steinalderen ved hjelp av skuespill, foredrag, utstilling og film, egenaktiviteter samt steinaldermat.

Planen er godkjent av fylkeskommunen (dato) .

1. ORDLISTE OG DEFINISJONER

Aktiviteter: (tidligere tiltak eller tilbud) brukes om produksjoner og hendelser mer generelt.

Deltakere: (tidligere elever eller billetter) brukes om hvor mange elever som deltar på ulike aktiviteter.

Elever: brukes kun om det totale antallet elever i et fylke eller en kommune, eller når man snakker om skoleelevene mer generelt.

Elevarrangør: (tidligere elevverter/kulturvert) brukes når elevene er aktive i planleggingen og gjennomføringen av hendelser på skolen.

Fylkeskommunen: (tidligere fylket) brukes om den administrative enheten som er ansvarlig for DKS i et fylke. Det innebærer at turneorganisasjoner og andre som er ansvarlige for innholdet i DKS i et fylke regnes som fylkeskommune i denne sammenhengen.

Hendelse: (tidligere tiltak, aktivitet, enkeltarrangement, tilbud) bruker vi for å beskrive en enkelt omvisning, framvisning, konsert eller verksted.

Uttrykk: (tidligere sjanger, fagfelt og kunstart) bruker vi for å skille mellom ulike kunst- og kulturuttrykk. Uttrykkene i DKS er visuell kunst, musikk, litteratur, kulturarv, film, scenekunst og kunstarter i samspill.

Produksjon: (tidligere tilbud) bruker vi for å beskrive noe som er laget/produsert for å være en del av Den kulturelle skolesekken. Det kan være en utstilling, forestilling, konsert, verksted eller lignende.

Verksted: (tidligere workshop) brukes for å beskrive produksjoner hvor elevene deltar i skapende prosesser.

Ord som **ikke** skal brukes i rapporteringssammenheng:

billetter

elevverter

fagfelt

kunstart

sjanger

tiltak

workshop.

2. BAKGRUNN

Den kulturelle skolesekken (DKS) ble introdusert som et nasjonalt tiltak i 2001. Fra 2003 har det blitt gitt midler til lokale tiltak i DKS i Søgne.

I 2004-2005 ble det utarbeidet "Plan for Den kulturelle skolesekken i Søgne 2005-2007". Planen inneholdt en handlingsplan for hvert skoleår.

Til sammen i de 10 årene, fra 2003 og til 2013, har DKS i Søgne blitt tilført kr 862.844 i eksterne midler, som har blitt brukt til konkrete kulturtiltak for elevene.

Kravene for å få tildelt midler til hvert skoleår er at kommunen lager en handlingsplan for kulturaktiviteter som skal gjennomføres. Videre at det til fylkeskommunen avlegges rapport, statistikk og regnskap etter skoleårets slutt.

Til kulturaktivitetene som skal gjennomføres ved skolene et det stilt krav om at aktiviteten skal formidles av profesjonelle kunstnere eller institusjoner.

Skolesekkforumet i Søgne har i møte av 12.9. og 21.11. 2013 gått gjennom "Plan for Den kulturelle skolesekken i Søgne 2013-14" og laget en spesifisert handlingsplan for skoleåret 2013-14.

3. NASJONALE FØRINGER

Følgende ligger fra sentralt hold til grunn for gjennomføringen av Den kulturelle skolesekken:

For alle elever

DKS skal favne om alle elever i grunnskolen og den videregående opplæringen, uavhengig av hvilken skole de går på og hvilken bakgrunn de har.

Realisere mål i læreplanverket

Innholdet i kunst- og kulturtilbudene i DKS skal medvirke til å realisere skolens mål, slik de kommer til uttrykk i den generelle delen i læreplanverket og i de ulike læreplanene.

Høy kvalitet

Elevene skal møte profesjonelle kunst- og kulturtilbud med høy kunstnerisk kvalitet.

Kulturelt mangfold

DKS skal omfatte ulike kunst- og kulturuttrykk med røtter i et mangfold av kulturer og fra ulike tidsperioder.

Bredde

Både musikk, scenekunst, visuell kunst, film, litteratur og kulturarv skal være representert i DKS. Det skal være variasjon i formidlingsmåtene.

Regularitet

Elevene skal sikres et regelmessig tilbud på alle klassetrinn.

Samarbeid kultur skole

Arbeidet med DKS skal skje i et godt samarbeid mellom kultur og opplæringssektoren på alle nivå. Det skal sikres god forankring og tid til planlegging i skolen.

Rollefordeling kultur skole

Opplæringssektoren har ansvaret for å legge for- og etterarbeid pedagogisk til rette for elevene, mens kultursektoren har ansvaret for kvalitet i produksjonene i DKS og for å informere om innholdet i god tid.

Lokal forankring og eierskap

DKS må forankres lokalt, i den enkelte skole, kommunen og fylket. Dette sikrer lokal entusiasme og gir rom for mange lokale varianter, slik at alle skal kunne kjenne eierskap til DKS.

Høsten 2013 innføres ny kulturskoletime for elever på 1.-4. trinn i grunnskolen.

Departementet legger til grunn at dette gir kulturskolene og aktører som samarbeider med tilbud fra DKS anledning til å samarbeide om innhold og gjennomføring.

4. LOKAL FORANKRING

Koordinator for DKS er Søgne er kulturrådgiver i Enhet for kultur, Magne Haugland. Han er også ansvarlig for møteinnkallinger, møtereferater, regnskap og rapportering til fylkeskommunen.

Ved hver skole er det oppnevnt en skolesekkontakt. Disse innkalles regelmessig til informasjons- og planleggingsmøter (skolesekkforum).

Skolesekkforumet i Søgne består for tiden av følgende:

Tove Bakke Pedersen – Langenes skole
Inger-Lise Rygg Johnsen – Nygård skole
Chatrine Hovland Vedå – Lunde skole
Tobias Andersen – Samfundets skole
Mardon Brunvatne – Tangvall skole
Tonje Thorbjørnsen – Tinnjønn skole
Magne Haugland – Enhet for kultur.

DKS-kontaktene blir via koordinator informert om aktuelle kulturaktiviteter i kommunen og i vår landsdel.

5. ANSVARSOMRÅDER FOR DKS-KONTAKTEN

Det er utarbeidet følgende "ABC" for skolesekkontaktene i Søgne:

A. Tilbudet fra Fylkeskommunen

Skolesekk-kontakten på hver skole er ansvarlig for å bestille de aktiviteter som tilbys fra Fylkeskommunen. Disse fins på vaf.ksys.no.

Sjekk dato, klokkeslett, antall elever, faktaark og eventuell lærerveiledning. Tilbudene formidles til aktuelle lærere.

DKS-kontakten er ansvarlig for å ta imot de som kommer med aktiviteten og sørge for at det som står på faktaarket av tekniske ting er på plass i det aktuelle formidlingsrommet.

Skoler i Søgne som ønsker å motta midler lokalt, må benytte seg av flest mulig av de kulturtiltak som tilbys fra Fylkeskommunen.

B. Registrering av lokale aktiviteter

Skolesekk-kontakten på hver skole registrerer på fastsatt skjema aktuelle lokale aktiviteter som ønskes gjennomført på den enkelte skole.

Arbeidet med dette bør starte etter påske foran hver nytt skoleår. Registreringene skal leveres koordinator senest 2 uker etter at nytt skoleår har startet.

C. Hvem kan engasjeres?

Bare profesjonelle kunstnere og kultur-, kunst-, eller museumsinstitusjoner kan delta (CV for kunstner skal vedlegges). Private institusjoner skal være godkjent av koordinator.

D. Lokale plankrav

I skoleåret skal et minimum av aktivitetene nevnt i de lokale plankravene gjennomføres ved hver enkelt skole. Dette for å sikre at kjennskapen til kommunens kulturelle infrastruktur blir ivaretatt.

E. Hva lokale midler ikke kan brukes til

Midlene i DKS skal ikke gå til investeringer/opprusting av skolene, kompetanseheving, nettverkssamlinger eller kulturtorg.

Midlene kan ikke brukes på skoleavslutningsturer.

Ekskursjoner til tekniske-, naturfaglige- eller miljøinstitusjoner faller normalt utenfor Den kulturelle skolesekkens målområde, se kap. 6 "Målsetting".

Det anbefales vanligvis ikke aktiviteter hvor transportkostnadene utgjør hoveddelen av budsjettet for aktivitetstiltaket.

F. Hva lokale midler kan brukes til

Midlene kan brukes til engasjement av lokale kunstnere, forfattere, kunst-, kultur- og museumsinstitusjoner i undervisningssammenheng; til utsmykkingsprosjekter eller oppsetting av egne musikk-, danse- eller teaterforestillinger med innleid profesjonell hjelp.

Lokale midler skal i hovedsak brukes på kulturaktiviteter i egen kommune, fylke eller i Agder-regionen.

Unntak kan gjøres i spesielle tilfeller, for eksempel studieekskursjon til dikterhjemmet Aulestad, Vigelandsparken i Oslo, teater- eller operatortur til Oslo/Stavanger/Bergen for å oppleve oppsetninger av regionale forfattere, skuespillere, sangere eller musikere som det har vært jobbet med i klassen, eller lignende.

G. Regninger

Søgne kommune har fra 4.10.2010 innført elektronisk fakturabehandling. Dette medfører at du som DKS-kontakt må gjøre følgende:

Når du som DKS bestiller/kjøper en tjeneste hvor det skal sendes faktura, så må du be om / kreve at følgende blir notert på fakturaen:

- 1) **Fakturaadresse: Søgne kommune, Postboks 1051, 4682 Søgne**
- 2) **Bestillers navn: Skolens DKS-kontakt**
- 3) **DKS-koordinators ansattnummer: 51085**
- 4) **Aktivitetsnummeret i handlingsplanen for DKS: For eksempel "A 2"**
- 5) **Be om at beløpet ikke kommer på en samlefaktura til Søgne kommune.**

Dersom du hopper over ett av disse punktene, så virker ikke det nye fakturasystemet i kommunen. Glem ikke riktig *aktivitetsnummer*!

Dersom du skulle få tilsendt en *papirfaktura*, så må du føre på opplysning nr. 2, 3 og 4 og sende den med internposten til DKS-koordinatoren.

Din skole skal normalt *ikke* attestere, anvise eller betale en faktura som gjelder en DKS-aktivitet eller en DKS-transport.

Unntaket er dersom summen på regningen overstiger beløpet som din skole har fått tildelt til aktiviteten. I slike tilfeller kan du attestere, rektor anvise og skolen betale. Kopi av regningen må da sendes til DKS-koordinator med påført aktivitetsnummer og skolens *budsjettpostnummer* som koordinator da overfører avtalt beløp til.

Regninger som sendes koordinator etter *1. juli* etter avsluttet skoleår, vil vanligvis ikke bli dekket av midlene i Den kulturelle skolesekken.

H. Gjennomføring

Skolesekk-kontakten ved hver enkelt skole har ansvar for at aktivitetene blir gjennomført i henhold til godkjent registrerings skjema.

Registrerte aktiviteter som ikke blir gjennomført skal straks rapporteres til DKS-koordinator. Skoler som ikke får gjennomført en bestemt aktivitet, kan omdisponere beløpet til en annen godkjent aktivitet etter at koordinator har blitt kontaktet.

I. Møteplikt

Skolesekk-kontakten eller dennes varaperson har møteplikt i Skolesekkforumet.

6. MÅL

Hovedmålsettingene for Den kulturelle skolesekken er:

- * **Den kulturelle skolesekken skal medvirke til at alle elever i grunnskolen får et profesjonelt kunst- og kulturtilbud.**
- ** **Den kulturelle skolesekken skal legge til rette for at elever i grunnskolen lettere skal få tilgang til, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for til kunst- og kulturuttrykk av alle slag.**
- *** **Den kulturelle skolesekken skal medvirke til å utvikle ei helhetlig innlemming av kunstneriske og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolens læringsmål.**

Om bruken av midlene som gis i Den kulturelle skolesekken sier Kulturdepartementet:

- Nyskaping og nyutvikling av tilbud skal prioriteres.
- Tilskuddet til Den kulturelle skolesekken skal brukes til mer kunst og kultur til skoleelevene. Midlene kan ikke anvendes til administrasjon, herunder regnes også kompetanseheving, turnelegging, nettverkssamlinger, kulturtorg eller lignende.
- Den kulturelle skolesekken skal være et tillegg til eksisterende satsinger på skole-, kunst- og kulturområdet og ikke komme i stedet for eksisterende tiltak eller satsinger som blir finansiert med andre midler.
- Den lokale forankringen er sentral i tiltaket. Som skoleeier har kommunen ansvar for å forankre Den kulturelle skolesekken på skolene i tråd med gjeldende læreplanverk.

Særskilte satsingsområder

- * Kulturelt mangfold, oppfølging av Mangfoldighetsåret 2008.
- * Sikre at personer med nedsatt funksjonsevne skal ha lik tilgang og anledning til å delta i kulturlivet som andre.
- * Samisk kunst- og kulturuttrykk og samisk kulturarv skal være en integrert del av DKS.
- * Styrking av den språklige identiteten til elevene. Styrke både norsk språk generelt og nynorsk spesielt.
- * Det oppfordres til å ta 200-årsjubileet for den norske Grunnloven i 2014 med i planleggingen av DKS.

7. MÅLSETTING I SØGNE

Den kulturelle skolesekken i Søgne skal gi grunnskoleelever flere kulturopplevelser og større egenaktivitet.

For å oppnå overordnet målsetting og variasjon i kulturuttrykkene, vil en i Søgne vektlegge at skolesekktiltakene tar utgangspunkt i tre hovedkriterier:

- 1. Den enkelte skoles satsing på egne arrangementer, oppsetninger eller aktiviteter (for eksempel oppsett av musikaler, ekskursjoner, kulturprosjekter og lignende).*
- 2. Samarbeid med lokale eller regionale kunstnere og utøvere.*
- 3. Samhandling med lokale eller regionale kulturinstitusjoner (for eksempel Enhet for kultur, Søgne kultursole, Søgne bibliotek, Søgne bygdemuseum, Søgne kirke, Søgne zoologiske og geologiske museum, Søgne historielag, Sørlandets kunstmuseum, Agder teater, Vest-Agder-museet, Stiftelsen Arkivet osv.).*

Følgende kunst- og kulturuttrykk ønskes ivaretatt i DKS Søgne:

- scenekunst, inkl. dans og teater
- visuell kunst, inkl. billedkunst, arkitektur, design og kunsthåndverk
- musikk
- film
- litteratur
- kulturarv (kan også omfatte naturhistoriske museer)
- kunstarter i samspill.

8. PLANKRAV FOR SKOLENE I SØGNE

For at flest mulig elever i Søgne i løpet av sin grunnskoletid skal ha vært innom elementer i den kommunale og regionale kulturen anbefales at hver skole hvert skoleår som minimum er innom minst 1-2 av følgende aktiviteter:

Fra Søgne kommune:

- * Vilhelm Krag
- * Bjørnstjerne Bjørnson
- * Søgne zoologiske og geologiske museum
- * Kystfortet i Ny-Hellesund
- * Søgne gamle kirke
- * Søgne bygdemuseum

Det er heller ikke noe i veien for at følgende tema utvikles i skolen til konkrete aktiviteter:

- Arkeologi i Søgne/regionen
- Bjørnstjerne Bjørnson og Søgne/nasjonalt
- Vilhelm Krag og Søgne/regionalt
- Krigsminner i Søgne/regionen
- Kystkultur/Listerskøyta/Songvaar fyr/Bredalsholmen.
- Kulturelt mangfold
- Styrking av den skriftlige identiteten til elevene.

De to siste punktene er ført opp som "Særskilte satsingsområder" i tilsagnsbrevet fra Kulturdepartementet som gjelder skoleåret 2013-2014.

Fra Agder-regionen:

- * Sørlandets kunstmuseum
- * Agder teater
- * Bomuldsfabriken kunsthall
- * Vigeland's hus
- * Sjølingstad Uldvarefabrik
- * Vest-Agder-museet Kristiansand
- * Lindesnes fyrmuseum

- * Gimle Gård
- * Agder naturmuseum og botaniske hage
- * DS Hestmanden
- * Vest-Agder-museet Mandal (sjøfartsutstilling, fiskeriavdeling, kunst)
- * Vest-Agder-museet Lista (Nordberg Fort, redningsstasjon, Listerskøyta kystkultursenter)
- * Lister utvandreremuseum
- * Knaben gruvemuseum
- * Kristiansand kanonmuseum
- * Stiftelsen Arkivet
- * Setesdalsbanen
- * Evje og Hornnes museum, Fennefoss
- * Setesdalsmuseet
- * Hovden jernvinnemuseum
- * Ibsen-museet, Grimstad
- * Næs Jernverksmuseum
- * Barnevandrersementet, Kongsmo (www.barnevandring.no)

I tillegg kan det tenkes på forfattere, filmfestival, musikkfestival, teaterfestival, protestfestival og diverse teaterspill som fins/foregår på Sørlandet.

9. AKTIVITETER OG REGNSKAP DKS 2012-13

Aktiviteter og regnskap for Den kulturelle skolesekken 2012-13 i Søgne						
<i>Aktivi- tetsnr</i>	<i>Aktivitet</i>	<i>Skole</i>	<i>Kl.</i>	<i>Ant. elev</i>	<i>Budsjett</i>	<i>Regnskap</i>
1	Søgne zoologiske og geologiske mus.	Samfundet	1-4	69	3.000	2.800
2	Thorbjørn Egners forfatterskap	Langenes	3	38	6.300	6.490
3	Arbeid med ull - Sjølingstad	Langenes	4	34	4.600	3.500
4	Bronseplassen	Langenes	6	40	6.400	6.190
5	Søgne i ny og gammel tid	Lunde	5		4.600	UTGIKK
6	Søgne i ny og gammel tid	Lunde	6		5.700	UTGIKK
7	Søgne i ny og gammel tid	Lunde	7		5.400	UTGIKK
8	Arbeid med ull - Sjølingstad	Nygård	4	39	4.100	3.600
9	Barnevandringene	Nygård	5		7.150	UTGIKK
10	Kristiansand grafiske verksted	Nygård	7		5.000	UTGIKK
11	Arbeid med ull - Sjølingstad	Tinntjønn	8	81	9.500	2.000
12	Om igjen - redesign	Tinntjønn	8	60	3.000	3.450
13	Kunstsamlig hos Anna Berthelsen	Tangvall	9	65		4.000
14	Steinalderen og Sol-utstilling	Lu, Ny,La	5,6	187	21.000	33.115
15	Arbeid med ull – Sjølingstad	Tangvall	8	53		2.160
	SUM			666	85.750	67.385

Søgne kommune var for skoleåret 2012-13 tildelt kr 92.000.

Ikke benyttede midler (92.000 – 67.385) kr 24.615 blir overført til skoleåret 2013-14.

Søgne, 25.9.13
Magne Haugland
regnskapsansvarlig for DKS

Aktiviteter i Søgne skoleåret 2012-13 fordelt på uttrykk

1	Visuell kunst	2
2	Musikk	0
3	Litteratur	1
4	Kulturarv	7
5	Film	0
6	Scenekunst	0
7	<u>Kunstarter i samspill</u>	<u>0</u>
	SUM	10

10. DKS RAPPORTERING SKOLEÅRET 2012-13

1 Generelle opplysninger

DKS-koordinator
Magne Haugland

E-post
magne.haugland@sogne.kommune.no

Ansvarlig etat
Enhet for kultur

Adresse
Postboks 1051

Postnummer
4682

Poststed
Søgne

Telefon
38054306

Mobil
90145871

Kontonr. for tilskuddet
30900960405

Overføringen skal merkes slik
DKS-midler Magne Haugland

Antall grunnskoler i kommunen
6

Antall grunnskoleelever i kommunen
1446

2 Mål, satsingsområder og organisering

Hva har vært målene for kommunens arbeid med Den kulturelle skolesekken?

Den kulturelle skolesekken i Søgne skal gi grunnskoleelever flere kulturopplevelser og større egenaktivitet.

Hvordan arbeides det for å sikre forankring i skolen

Ved hver skole er det oppnevnt en skolesekkontakt. Disse innkalles av skolesekkordinatoren i Enhet for kultur til informasjons- og planleggingsmøter ("skolesekkforum").

Hadde dere aktiviteter som bidrar til å fremme kulturelt mangfold?

Nei

Ga dere et tilbud innenfor samisk kunst og kultur?

Nei

Har kommunen hatt aktiviteter som inkluderer elever med spesielle behov?
Nei

Kort beskrivelse av hvordan Den kulturelle skolesekken har vært organisert

Det er oppnevnt en DKS-kontakt ved hver skole.
Disse innkalles til møter av koordinator for DKS som er ansatt i Eneht for kultur.
Koordinatoren er sekretær for skolesekkforumet.

DKS-kontaktene ved hver skole kommer med forslag til aktiviteter i handlingsplanen. Koordinatoren organiserer og legger til rette for fellesaktiviteter man blir enige om.

Var det rutiner for samarbeid mellom kultur- og skolesektor om Den kulturelle skolesekken?

Ja

Hvor stor stillingsprosent ble brukt til administrasjon av Den kulturelle skolesekken i kommunen?

12

3 Aktiviteter

Tittel

Bronseplassen (Langenes skole)

Uttrykk

Kulturarv

Ansvarlig

Skole

Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.

Lære om hvordan menneskene levde på den tiden.

Klassetrinn

6. trinn

Totalt antall deltakere

40

Antall hendelser

1

Hendelsens varighet

mer enn 90 min.

Honorar/RDO/billetter

2 590,00

Materiell

0,00

Elevtransport

3 600,00

Annet

0,00

Forklaring annet:

Tittel

Vest-Agder museet Sjølingstad Uldvarefabrik (Nygård skole)

Uttrykk

Kulturarv

Ansvarlig

Skole

Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.

Museumsbesøk og laging bruksgjenstand i ull.

Klassetrinn

4. trinn

Totalt antall deltakere

39

Antall hendelser

1

Hendelsens varighet

mer enn 90 min.

Honorar/RDO/billetter

0,00

Materiell

0,00

Elevtransport

3 600,00

Annet

0,00

Forklaring annet:

Tittel

Steinalderen og Sol-utstilling (Lunde, Nygård og Langenes skoler)

Uttrykk

Kulturarv

Ansvarlig

Kommune

Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.

Eleven fikk innføring i steinalderen ved hjelp av: skuespill, foredrag, utstilling og film, egenaktiviteter samt steinaldermat.

Klassetrinn

5. trinn, 6. trinn

Totalt antall deltakere

187

Antall hendelser

9

Hendelsens varighet

mer enn 90 min.

Honorar/RDO/billetter

13 228,00

Materiell

19 887,00

Elevtransport

0,00

Annet

0,00

Forklaring annet:**Tittel**

Design og redesign (Tinntjønn skole)

Uttrykk

Visuell kunst

Ansvarlig

Skole

Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.

Besøk på "Om igjen" på Odderøya og informasjon og workshop i redesign.

Klassetrinn

8. trinn

Totalt antall deltakere

21

Antall hendelser

1

Hendelsens varighet

mer enn 90 min.

Honorar/RDO/billetter

1 000,00

Materiell

0,00

Elevtransport

2 450,00

Annet

0,00

Forklaring annet:**Tittel**

Vest-Agder museet Sjølingstad Uldvarefabrik (Tangvall skole)

Uttrykk

Kulturarv

Ansvarlig

Skole

Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.

Museumsbesøk og laging bruksgjenstand i ull.

Klassetrinn

8. trinn

Totalt antall deltakere

60

Antall hendelser

1

Hendelsens varighet

mer enn 90 min.

Honorar/RDO/billetter

2 160,00

Materiell

0,00

Elevtransport

0,00

Annet

0,00

Forklaring annet:**Tittel**

Torbjørn Egners forfatterskap (Langenes skole)

Uttrykk

Litteratur

Ansvarlig

Skole

Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.

Besøk med guide Kardemomme by. Forarbeid på skolen.

Klassetrinn

3. trinn

Totalt antall deltakere

38

Antall hendelser

1

Hendelsens varighet

mer enn 90 min.

Honorar/RDO/billetter	Materiell	Elevtransport
3 240,00	0,00	3 250,00
Annet	Forklaring annet:	
0,00		

Tittel		
Vest-Agder museet Sjølingstad Uldvarefabrik (Langenes skole)		
Uttrykk	Ansvarlig	
Kulturarv	Kommune	
Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.		
Museumsbesøk og laging bruksgjenstand i ull.		
Klassetrinn		
4. trinn		
Totalt antall deltakere	Antall hendelser	Hendelsens varighet
34	1	mer enn 90 min.
Honorar/RDO/billetter	Materiell	Elevtransport
0,00	0,00	3 500,00
Annet	Forklaring annet:	
0,00		

Tittel		
Søgne zoologiske og geologiske museum (Samfundets skole)		
Uttrykk	Ansvarlig	
Kulturarv	Skole	
Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.		
Besøk på museet med omvisning.		
Klassetrinn		
1. trinn, 2. trinn, 3. trinn, 4. trinn		
Totalt antall deltakere	Antall hendelser	Hendelsens varighet
69	6	mer enn 90 min.
Honorar/RDO/billetter	Materiell	Elevtransport
1 380,00	0,00	1 500,00
Annet	Forklaring annet:	
0,00		

Tittel		
Vest-Agder museet Sjølingstad Uldvarefabrik (Tinntjønn skole)		
Uttrykk	Ansvarlig	
Kulturarv	Skole	
Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.		
Museumsbesøk og laging bruksgjenstand i ull.		
Klassetrinn		
8. trinn		
Totalt antall deltakere	Antall hendelser	Hendelsens varighet
81	1	mer enn 90 min.
Honorar/RDO/billetter	Materiell	Elevtransport
2 000,00	0,00	0,00
Annet	Forklaring annet:	
0,00		

Tittel	
Kunstnerbesøk (Tangvall skole)	
Uttrykk	Ansvarlig
Visuell kunst	Skole

Kort om aktivitetens innhold, involverte aktører o.l.

Kunstsamling hos kunstner Anne Berthelsen i Kunstsalongen, omvisning i atelieret.

Klassetrinn

9. trinn

Totalt antall deltakere	Antall hendelser	Hendelsens varighet
65	2	mer enn 90 min.
Honorar/RDO/billetter	Materiell	Eletransport
4 000,00	0,00	0,00
Annet	Forklaring annet:	
0,00		

4 Regnskapssammendrag**Utgifter**

Abonnement/egenandeler til fylkeskommunal ordning

0,00

Transport eller liknende knyttet til fylkeskommunale aktiviteter

0,00

Lønnskostnader til administrasjon

30 000,00

Andre utgifter administrasjon

0,00

Aktiviteter

67 385,00

Nettverk o.l.

0,00

Annet

0,00

Spillemidler overført til neste år

24 615,00

Sum: 122 000,00

Inntekter

Spillemidler fra fylkeskommunen

-

Renteinntekter

0,00

Spillemidler overført fra foregående år

0,00

Egne midler til produksjoner og formidling

0,00

Egne midler til lønnskostnader

30 000,00

Egne midler til administrasjon

0,00

Annet

0,00

Sum: 30 000,00

11. FORDELING AV MIDLER SKOLEÅRET 2013-14

Den tildelte summen for bruk av lokale midler i DKS i Søgne har for inneværende skoleår blitt øket med kr 27.060, og er på kr 119.060.

I tillegg kan det brukes kr 71.965 ekstra, som har samlet seg opp på fond, bl.a. fra færre gjennomførte tiltak i forrige skoleår.

Summen til bruk for skoleåret 2013-14 er dermed på kr 191.025.

Etter at fellestiltakene er trukket ut, er den resterende sum på kr 147.000 fordelt mellom skolene etter elevtallet og avrundet til nærmeste hele tusen.

Fordelingen av midler mellom skolene ser da slik ut for skoleåret 2013-14:

<i>Skole</i>	<i>Elever</i>	<i>Tildelt sum</i>	<i>Korrigert 21.11.</i>
Langenes	263	27.000	18.150
Lunde	340	35.000	14.050
Nygård	319	33.000	20.960
Tangvall	216	22.000	15.000
Tinntjønn	226	23.000	18.100
Samfundet	75	7.000	3.860
2/4 fellestiltak		44.025	100.905
<i>SUM</i>	<i>1.439</i>	<i>191.025</i>	<i>191.025</i>

På møte med DKS kontaktene 21.11.13 ble det vedtatt at det lages et fellestiltak for ca 300 av elevene ved ungdomsskolene. Fellestiltaket er *Le Misérables* på Kilden med en kostnadsramme på ca kr 40.000 inkl transport.

12. REGISTRERTE AKTIVITETER SKOLEÅRET 2013-14

Enhet for kultur

06.09.2013

Skjema

for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

①

Skole: Samfundets skole, Oftenes	Postadresse: Oftenesheia 2
Skolesekkontakt: Tobias Andersen	Telefon: 38053600
E-mail: oftenes@samfundet.org	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kulturarv/forhist.	Klassetrinn: 3 Antall elever: 16
Aktivitetsens navn: Bronseplassen	
Aktivitetsens mål: Hvordan folk levde i bronsealderen	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): en dag	
Antall hendelser (eks. visninger):	
Tiltakssted(er): Bronseplassen i Høvåg	

Organisering/samarbeidspartnere:	
Innholdsbeskrivelse: Elevene på 3. trinn har om bronsealderen. Vi ønsker at de får et bedre grunnlag til å kunne leve seg inn i hvordan folk hadde det på denne tiden.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar(70,- pr. pers.+2 voksne).....kr	1260,-
Materiell kr	
Transport kr	2600,-
Annet: kr	
Sum kr:	3860,-
Tid for gjennomføring: (dato/måned for oppstart og avslutning)	oktober 2013 VÅR 2014
Tiltaksansvarlig(e): Tobias Andersen	Dato for tiltaksutarbeidelse: 6 sept. 2012
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

Skjema for registrering av **AKTIVITET (tiltak)** i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Langenes skole	Postadresse: 4640
Skolesekkontakt: Tove Bakke Pedersen	Telefon: 380 55980
E.mail: tove.bakkepedersen@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Litteratur	Klassetrinn: 3.trinn Antall elever: 32
Aktivitetsens navn: Torbjørn Egners forfatterskap	
Aktivitetsens mål: bli kjent med bøkene hans. Besøke Kardemommeby som avslutning.	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 1 skoledag Antall hendelser (eks. visninger):	
Tiltakssted(er): Kr.sand dyrepark	

Organisering/samarbeidspartnere:	
Innholdsbeskrivelse: På skolen jobber elevene med boka "Kardemommeby" og lærer seg tegneteknikken til Egner. De ser også filmen om Kardemommeby. I Kardemommeby får vi komme inn i husene.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar:Omvisning med guide..... kr	3250,-
Materiell kr	
TransportBuss..... kr	3250,-
Annet: kr	
Sum kr:	6500,-
Tid for gjennomføring: (dato/måned for oppstart og avslutning) nov/des. 13	
Tiltaksansvarlig(e): Tove Bakke Pedersen	Dato for tiltaksutarbeidelse: 28.08.2013

Skjema for registrering av **AKTIVITET (tiltak)** i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Langenes skole	Postadresse: 4640
Skolesekkontakt: Tove Bakke Pedersen	Telefon: 380 55980
E.mail: tove.bakkepedersen@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kulturarv	Klassetrinn: 4.trinn Antall elever: 40
Aktivitetsens navn: "Arbeid med ull"	
Aktivitetsens mål: Lære om egenskapene til ull. Lage en bruksgjenstand i ull.	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 1 skoledag Antall hendelser (eks. visninger):	
Tiltakssted(er): Sjølingstad Uldvarefabrik	

Organisering/samarbeidspartnere:	
Innholdsbeskrivelse: På skolen jobber vi med grunnprinsipper for arbeid med ull – plantefarging, veving, filting og strikking. På Sjølingstad får vi omvisning og arbeid med filting.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar: kr	
Materiell ...Opplegg + nålefilt: 30 kr pr.pers kr	1200,-
TransportBuss..... kr	3750,-
Annet: kr	
Sum kr:	4950,-
Tid for gjennomføring: (dato/måned for oppstart og avslutning) nov/des. 13	
Tiltaksansvarlig(e): Jytte Aas-Hansen	Dato for tiltaksutarbeidelse: 28.08.2013

4

Skjema for registrering av **AKTIVITET (tiltak)** i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Langenes skole	Postadresse: 4640
Skolesekkontakt: Tove Bakke Pedersen	Telefon: 380 55980
E.mail: tove.bakkepedersen@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kulturarv/ forhistorie	Klassetrinn: 6.trinn Antall elever: 40
Aktivitetsens navn: Tur til Bronsplassen	
Aktivitetsens mål: Hvordan levde menneskene i Vikingetiden	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 1 skoledag	
Antall hendelser (eks. visninger):	
Tiltakssted(er): Bronseplassen i Høvåg	

Organisering/samarbeidspartnere:	
Innholdsbeskrivelse: Vikingtiden er pensum . Vi vil besøke Bronseplassen som motivasjon til å arbeide med dette.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar: 70 kr pr pers..... kr	2800,-
Materiell kr	
TransportBuss..... kr	3900,-
Annet: kr	
Sum kr:	6700,-
Tid for gjennomføring: (dato/måned for oppstart og avslutning) oktober eller april – hva som er ledig	
Tiltaksansvarlig(e): Ingrid Mørkve Simonsen	Dato for tiltaksutarbeidelse: 26.08.2013

Skjema for registrering av **AKTIVITET** (tiltak) i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Lunde	Postadresse: Repstadveien 11
Skolesekkontakt: Chatrine Hovland Vedå E.mail: chatrine.hovland@sogne.kommune.no	Telefon: 95810217

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kulturarv	Klassetrinn: 5 Antall elever: 27
Aktivitetsens navn: Kystkultur. Aktivitetsens mål: Etter at Listerskøyta forsvant, er et blitt et «hull» i opplæringen til barna på Lunde. Ny Hellesund, og alt rundt dette temaet er i ferd med å glippe for oss. Det ønsker vi å unngå. Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): Hel skoledag. Antall hendelser (eks. visninger): Tiltakssted(er): Ny Hellesund.	

Organisering/samarbeidspartnere: Magnar Ekrem og Jostein Andreassen.	
Innholdsbeskrivelse: Rundtur med båt. Fokus på sjøfart, fiske og livet i gamle dager.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar kr	2.400
Materiell kr	
Transport Hølleferja..... kr	1.350
Annet: kr	
Sum kr:	3.750
Tid for gjennomføring: Våren 2014 (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Chatrine Hovland Vedå	Dato for tiltaksutarbeidelse: 13.11.13
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

6

Skjema for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Lunde	Postadresse: Repstadveien 11
Skolesekkontakt: Chatrine Hovland Vedå E.mail: chatrine.hovland@sogne.kommune.no	Telefon: 95810217

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kulturarv	Klassetrinn: 6 Antall elever: 44
Aktivitetsens navn: Søgne i ny og gammel tid	
Aktivitetsens mål: Etter at Listerskøyta forsvant, er et blitt et «hull» i opplæringen til barna på Lunde. Ny-Hellesund, og alt rundt dette temaet er i ferd med å glippe for oss. Det ønsker vi å unngå.	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): Hel skoledag.	
Antall hendelser (eks. visninger):	
Tiltakssted(er): Ny-Hellesund	

Organisering/samarbeidspartnere: Magnar Ekrem og Jostein Andreassen.	
Innholdsbeskrivelse: 2. verdenskrig. Søgne, fortet og Ny-Hellesund	
Kostnader/budsjett:	
Honorar kr	2.400
Materiell kr	
Transport Hølleferja..... kr	2.200
Annet: kr	
Sum kr:	4.600
Tid for gjennomføring: Våren 2014 (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Chatrine Hovland Vedå	Dato for tiltaksutarbeidelse: 13.11.13
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

7

Skjema for registrering av **AKTIVITET** (tiltak) i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Lunde	Postadresse: Repstadveien 11
Skolesekkontakt: Chatrine Hovland Vedå E.mail: chatrine.hovland@sogne.kommune.no	Telefon: 95810217

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kunstarter i samspill	Klassetrinn: 7 Antall elever: 66
Aktivitetsens navn: Kunstliv Aktivitetsens mål: Etter at Listerskøyta forsvant, er et blitt et «hull» i opplæringen til barna på Lunde. Ny-Hellesund, og alt rundt dette temaet er i ferd med å glippe for oss. Det ønsker vi å unngå. Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): Hel skoledag. Antall hendelser (eks. visninger): Tiltakssted(er): Ny-Hellesund.	

Organisering/samarbeidspartnere: Magnar Ekrem og Jostein Andreassen.	
Innholdsbeskrivelse: Kunsthåndverk, kunst og litteratur, Krag, N Grieg, Amandus Nielsen. Loka kunsthåndverker. Per Front.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar..... kr	2.400
Materiell kr	
Transport Hølleferja..... kr	3.300
Annet: kr	
Sum kr:	5.700
Tid for gjennomføring: Våren 2014 (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Chatrine Hovland Vedå	Dato for tiltaksutarbeidelse: 13.11.13
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

Skjema
for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle
skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Nygård skole og komp.senter	Postadresse: Nygårdsheia 17, PB 1093, 4683 SØGNE
Skolesekkontakt: Tore Gundersen	Telefon: 38055930 / 38055931
E-mail: nygaard.skole@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kulturarv	Klassetrinn: 4. Antall elever: 48
Aktivitetsens navn: Sjølingstad Uldvarefabrikk Aktivitetsens mål: Lære om Uldvarefabrikken + lage en ting av ull	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 5 timer + 4 t på skolen. Antall hendelser (eks. visninger): 1.	
Tiltakssted(er): Sjølingstad Uldvarefabrikk	

Organisering/samarbeidspartnere: Sjølingstad Uldvarefabrikk	
Innholdsbeskrivelse: Historiekunnskap om fabrikk. De får høre om arbeidernes liv og får se alle prosesser råulla må gjennom før den ender opp som ferdig vare. Være med å lage enkle ting av ull.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar ... Inngangsbillett kr	960.-
Materiell:	
Transport ... Buss kr	4.700.-
Annet: ... Dekkes av skolen kr	1.500.-
Sum kr:	4.160.-
Tid for gjennomføring: Desember 2013 – avslutning des. 2013. <small>(dato/måned for oppstart og avslutning)</small>	
Tiltaksansvarlig(e): Dag Røise	Dato for tiltaksutarbeidelse: 10.09.2013
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

Skjema
for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle
skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Nygård skole og komp.senter	Postadresse: Nygårdsheia 17, PB 1093, 4683 SØGNE
Skolesekkontakt: Tore Gundersen E-mail: nygaard.skole@sogne.kommune.no	Telefon: 38055930 / 38055931

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kulturarv	Klassetrinn: 5. Antall elever: 40
Aktivitetsens navn: Opplæring omkring Barnevandringene Aktivitetsens mål: Historie omkring barnevandringene.	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 6 timer + 3 t på skolen. Antall hendelser (eks. visninger): 1.	
Tiltakssted(er): Marnardal	

Organisering/samarbeidspartnere: Aktuell kommune	
Innholdsbeskrivelse: Undervisning på skolen. Historiekunnskap omkring barnevandringene. Besøke barnevandringsmuseet. Påfølgende ekskursjon. Gå deler av veien barna måtte gå.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar ... Inngang. m/omvisning kr	5.000.-
Materiell kr	
Transport ... Buss kr	4.800.-
Annet: Dekkes av skolen kr	1.500.-
Sum kr:	8.300.-
Tid for gjennomføring: April/Mai 2014. (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Dag Røise	Dato for tiltaksutarbeidelse: 10.09.2013
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

10

Skjema
for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle
skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Nygård skole og komp.senter	Postadresse: Nygårdsheia 17, PB 1093, 4683 SØGNE
Skolesekkontakt: Tore Gundersen	Telefon: 38055930 / 38055931
E-mail: nygaard.skole@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Billedkunst	Klassetrinn: 7. Antall elever: 50
Aktivitetsens navn: Kristiansand Grafiske Verksted	
Aktivitetsens mål: Lære om billedkunst + lage bilder	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 5 timer + 4 t på skolen. Antall hendelser (eks. visninger): 1.	
Tiltakssted(er): Kristiansand Grafiske Verksted	

Organisering/samarbeidspartnere: Galleri BI-Z	
Innholdsbeskrivelse: Gjennom å lage et bilde få kunnskap om teknikker og metoder for å få et godt resultat. Omvisning på galleriet, få kjennskap til bruken av de forskjellige maskinene/verktøy som brukes.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar ... Inngangsbillett kr	3.000.-
Materiell kr	
Transport ... Buss kr	3.600.-
Annet: Dekkes av skolen kr	1.500.-
Sum kr:	5.100.-
Tid for gjennomføring: Oktober 2014 – avsluttes okt. 2014. (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Dag Røise	Dato for tiltaksutarbeidelse: 10.09.2013
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

Skjema
for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle
skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Nygård skole og komp.senter	Postadresse: Nygårdsheia 17, PB 1093, 4683 SØGNE
Skolesekkontakt: Dag Røise	Telefon: 38055930 / 38055931
E-mail: nygaard.skole@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kulturarv	Klassetrinn: 2. Antall elever: 58
Aktivitetsens navn: «Bygaden». Om jul i gamle dager.	
Aktivitetsens mål: Gi innblikk i hvordan jul ble feiret i gamle dager blant borgerskapet i byen. Julepynt og symbolikk.	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 2 timer + 1 t på skolen. Antall hendelser (eks. visninger): 1	
Tiltakssted(er): Kristiansand museum (Vest-Agder Museet).	

Organisering/samarbeidspartnere: Kristiansand museum v/Tale Christiansen	
Innholdsbeskrivelse: Undervisning på skolen om jul i gamle dager, juletradisjoner og skikker. Besøke «Bygada» hvor det blir en vandring fra post til post. Besøke rike familier og fattige familier. Juletradisjoner hos de forskjellige husstandene.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar	kr
Materiell:	
Transport ... Buss	kr
Annet:	kr
Sum kr:	3.400.-
Tid for gjennomføring: Desember 2013. (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Dag Røise	Dato for tiltaksutarbeidelse: 11.11.2013
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

**Skjema
for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle
skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14**

Skole: Tinntjønn skole	Postadresse: Repstadveien 70, 4640 SØGNE
Skolesekkontakt: Tonje Thorbjørnsen	Telefon: 38055850
E-mail: tonje.thorbjornsen@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kulturarv	Klassetrinn: 8 Antall elever: 80
Aktivitetens navn: Lindesnes fyr. Aktivitetens mål: Få omvisning på Lindesnes fyr og lære om kystkultur. Aktivitetens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 1 dag Antall hendelser (eks. visninger): 1 Tiltakssted(er): Lindesnes fyr	

Organisering/samarbeidspartnere: Tinntjønn skole og Lindesnes fyr.	
Innholdsbeskrivelse: Dagsbesøk for å se på fyret og kystkulturen.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar kr	2800,-
Materiell kr	
Transport kr	12300,-
Annet: kr	
Sum kr:	15100,-
Tid for gjennomføring: Mars 2014 (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Bent Svendsen og Tonje Thorbjørnsen	Dato for tiltaksutarbeidelse: 09.09.13
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

Skjema for registrering av **AKTIVITET** (tiltak) i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Tinntjønn	Postadresse: Postboks 1051, 4682 Søgne
Skolesekkontakt: Tonje A. H. Thorbjørnsen	Telefon: 38055850
E-mail: tonje.thorbjornsen@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Scenekunst/kulturarv	Klassetrinn: 8+9 Antall elever: 25
<p>Aktivitetens navn: Omvisning på Kilden teater- og konserthus.</p> <p>Aktivitetens mål: Elevene skal få innblikk i hva som foregår på og bak scenene i Kilden.</p> <p>Aktivitetens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 1,5 time Antall hendelser (eks. visninger): 1</p> <p>Tiltakssted(er): Kilden teater- og konserthus.</p>	

Organisering/samarbeidspartnere: Kilden teater- og konserthus.	
Innholdsbeskrivelse: Elevene på valgfaget «Produksjon for sal og scene» får omvisning på Kilden. Elever på valgfaget «Design og redesign» får omvisning i kostymeavdelingen.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar	kr 0,-
Materiell	kr 0,-
Transport	kr 3000,-
Annet:	kr
Sum kr:	3000,-
Tid for gjennomføring: 09.10.13 (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Tonje Thorbjørnsen	Dato for tiltaksutarbeidelse: 09.09.13.

Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet
--

14

Skjema for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: TANGVALL	Postadresse: Stemveien 1
Skolesekkontakt: Mården Brunantne	Telefon: 48 00 1377
E.mail: Mården.Brunantne@sosie.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Industrihistorie	Klassetrinn: 8 Antall elever: 70
Aktivitetsens navn: Sjellingsdal Udonfabrikk	
Aktivitetsens mål: Kunnskap om norsk industrihistorie	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): ca. 2 timer	
Antall hendelser (eks. visninger): 2	
Tiltakssted(er): Sjellingsdal	

Organisering/samarbeidspartnere: Omviser på stedet	
Innholdsbeskrivelse: Veiringsprosjektet	
Kostnader/budsjett:	
Honorar 1500	kr
Materiell	kr
Transport 6500	kr
Annet:	kr
Sum kr:	8000
Tid for gjennomføring: (dato/måned for oppstart og avslutning) Høsten 2013	
Tiltaksansvarlig(e): Mården Brunantne	Dato for tiltaksutarbeidelse:
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

Skjema for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: <u>Tangerall</u>	Postadresse: <u>Stamveien 1</u>
Skolesekkontakt: <u>Mardon Brumtnne</u>	Telefon: <u>4800 1977</u>
E.mail: <u>mardon.brumtnne@rosdal.kommune.no</u>	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): <u>Billedkunst</u>	Klassetrinn: <u>9</u> Antall elever: <u>79</u>
Aktivitetens navn: <u>Kunstpariktionen på Odderøya</u>	
Aktivitetens mål: <u>Kunstprosjekt</u>	
Aktivitetens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): Antall hendelser (eks. visninger):	
Tiltakssted(er): <u>Kunstpariktionen på Odderøya</u>	

Organisering/samarbeidspartnere: <u>Anna Berghelsen</u>	
Innholdsbeskrivelse: <u>Besøk i atelieret, forskjellige kunstutstillinger uten prisenst</u>	
Kostnader/budsjett:	
Honorar <u>2000</u> kr	
Materiell kr	
Transport <u>5000</u> kr	
Annet: kr	
Sum kr: <u>7000</u>	
Tid for gjennomføring: (dato/måned for oppstart og avslutning) <u>Våren 2014</u>	
Tiltaksansvarlig(e): <u>Mardon Brumtnne</u>	Dato for tiltaksutarbeidelse:
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

16

Skjema
for registrering av AKTIVITET (tiltak) i Den kulturelle
skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Lunde, Samfundet, Langenes	Postadresse:
Skolesekkontakt: Magne Haugland	Telefon: 38054306
E.mail: magne.haugland@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Kunstarter i samspill.	Klassetrinn: 3. – 4. Antall elever: 200
Aktivitetsens navn: Vann i bevegelse.	
Aktivitetsens mål: Lære om vann, former og lyd.	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 90 min. Antall hendelser (eks. visninger): 8.	
Tiltakssted(er): Kultursenteret Søgne gamle prestegård.	

Organisering/samarbeidspartnere: Elvefestivalen og Erich Baeuerle	
Innholdsbeskrivelse: Eksperimenter med vann, bølger, gjenklang, vandrdåper, dekorasjoner og pendler.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar kr	5.000
Materiell kr	
Transport Lunde kr	6.300
Transport Samfundet kr	1.511
Annet: kr	
Sum kr:	12.811
Tid for gjennomføring: 9. – 11. sept. 13. (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Magne Haugland	Dato for tiltaksutarbeidelse: 2.9.2013
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

Skjema for registrering av **AKTIVITET** (tiltak) i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Ikke avklart	Postadresse:
Skolesekkontakt: Magne Haugland	Telefon: 38054306
E.mail: magne.haugland@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Teater	Klassetrinn: Ikke avkl. Antall elever: 240
Aktivitetens navn: "Gutten og laksen" Aktivitetens mål: Opplive en profesjonell teaterframførelse basert på en sann hendelse som skjedde i Søgne i 1948. Manus Kai Erland. Medvirkende: Inger Lise Rypdal, Max August Key Graarud, Ole Geir Feste. Regi: Mette Brantzeg. Musikk: Marius Rypdal. Aktivitetens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 60 min. Antall hendelser (eks. visninger): 1 Tiltakssted(er): Kultursalen Søgne gamle prestegård.	

Organisering/samarbeidspartnere: Kai Erland.	
Innholdsbeskrivelse: En teaterforestilling om et barns kamp for å innta livet. Et barns møte med den indre ensomheten og behovet for tilhørighet, og en mors kamp med skyldfølelse og behovet for å beskytte gutten fra mer sorg.	
Kostnader/budsjett:	
Honorar..... kr	10.000
Materiell kr	
Transport kr	10.000
Annet: kr	
Sum kr:	20.000
Tid for gjennomføring: 2014 (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Magne Haugland	Dato for tiltaksutarbeidelse: 13.12.13
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

Skjema for registrering av **AKTIVITET** (tiltak) i Den kulturelle skolesekken i Søgne skoleåret 2013-14

Skole: Tangvall og Tinntjønn	Postadresse:
Skolesekkontakt: Magne Haugland	Telefon: 38054306
E.mail: magne.haugland@sogne.kommune.no	

Uttrykk (Kulturgruppering/sjanger): Teater	Klassetrinn: 8, 9, 10 Antall elever: 370
Aktivitetsens navn: Les Misérables	
Aktivitetsens mål: Opplive en av de mest berømte og oftest framførte musikalene i verden. Basert på romanen av Victor Hugo. Bakteppet er den franske revolusjon, som også inspirerte til norsk grunnlov i 1814.	
Aktivitetsens lengde (mindre eller lengre enn 90 min): 100 min.	
Antall hendelser (eks. visninger): 2	
Tiltakssted(er): Kilden teater- og konserthus	

Organisering/samarbeidspartnere: Agder Teater	
Innholdsbeskrivelse:	
Kostnader/budsjett:	
Honorar..... kr	20.000
Materiell kr	20.000
Transport kr	
Annet: kr	
Sum kr:	40.000
Tid for gjennomføring: 31.3. og 19.5. 2014 (dato/måned for oppstart og avslutning)	
Tiltaksansvarlig(e): Tonje Thorbjørnsen, Mardon Brunvatne, Magne Haugland	Dato for tiltaksutarbeidelse: 11.12.13
Vedlegg: CV for profesjonell kunstner eller program fra besøksstedet	

13. HANDLINGSPLAN FOR DKS I SØGNE SKOLEÅRET 2013-14

Nr	Aktivitetsnavn	Budsjett kr	Art	Startdato	Skole	Trinn	Ant.elever	Budsjett kr	Status/regnskap
1A	Bronseplassen i Høvåg		Kulturarv	Vår 14	Samfundet	3	16	3.860	
	SUM SAMFUNDET							3.860	
2A	T. Egners forfatterskap / Kardemomme by		Litteratur	Nov. 13	Langenes	3	32	6.500	
3A	Industrihistorie / Sjølingstad		Kulturarv	Nov. 13	Langenes	4	40	4.950	
4A	Bronseplassen i Høvåg		Kulturarv	Okt.13/	Langenes	6	40	6.700	
	SUM LANGENES							18.150	
5A	Kystkultur i Ny-Hellesund		Kulturarv	Vår 14	Lunde	5	27	3.750	
6A	Krigshistorie i Ny-Hellesund		Kulturarv	Vår 14	Lunde	6	44	4.600	
7A	Kunst og litteratur i Ny-Hellesund		Kulturarv	Vår 14	Lunde	7	66	5.700	
	SUM LUNDE							14.050	
8A	Industrihistorie / Sjølingstad		Kulturarv	Des. 13	Nygård	4	48	4.160	
9A	Barnevandringene		Kulturarv	April 14	Nygård	5	40	8.300	
10A	Kristiansand grafiske verksted		Visuell kunst	Okt. 14?	Nygård	7	50	5.100	
11A	Kristiansand museum /Jul i gamle dager		Kulturarv	Des. 13	Nygård	2	58	3.400	
	SUM NYGÅRD							20.960	
12A	Lindenes fyr		Kulturarv	Mars 14	Tinntjønn	8	80	15.100	
13A	Omvising i Kilden		Scenekunst	9.10.13	Tinntjønn	8 og 9	25	3.000	
	SUM TINNTJØNN							18.100	
14A	Industrihistorie / Sjølingstad		Kulturarv	Høst 13	Tangvall	8	70	8.000	
15A	Kunstpaviljongen på Odderøya		Visuell kunst	Vår 14	Tangvall	9	79	7.000	
	SUM TANGVALL							15.000	
16A	Vann i bevegelse		Kulturarv	Sep. 13	Lang., Lunde, Samfundet	3,4,5	181	12.811	
17A	Grunnlovens 200-årsjubileum		Kulturarv	Vår 14				20.000	
18A	Guttien og laksen		Senekunst	Mars 14				20.000	
19A	Steinalderen og Sol-utstilling		Kulturarv	Juni 14				8.094	
20A	Les Misérables		Scenekunst	Vår 14	Tang., Tinntj.	8, 9, 10	370	40.000	
	SUM FELLESTILTAK							100.905	
	TOTAL SUM	191.025						191.025	

A jour pr. 2.1.14. M. Haugland

Overbudsjettering eller overforbruk må dekkes av den enkelte skole.

**Punkt 16: Z Forslag til møteprotokoll etter møtet i Tjenesteutvalget
15.1.2014**

Møteprotokoll

Utvalg: Tjenesteutvalget
Møtested: Kommunestyresalen, Søgne rådhus
Dato: 15.1.2014
Tid: 09:00

Faste medlemmer som møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Christian Eikeland	Leder	FRP
Oscar Löhne	Medlem	H
Anne Caroline Bakken	Medlem	H
Benedicte Andresen	Medlem	H
Janette Kleivset	Medlem	KRF
Jørund Try	Nestleder	SP
Anniken Gray	Medlem	AP
Per Kjær	Medlem	SV

Forfall faste medlemmer:

Navn	Funksjon	Representerer
Helge Rinden	MEDL	FRP
Aslaug Bakke	MEDL	AP
Grethe Jakobsen Alver	MEDL	H

Varamedlemmer som møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Bernt Ludvig Daland	Helge Rinden	FRP
Ngadhenjim Hoti	Grethe Jakobsen Alver	H
Reidun Gøthesen Scherpf	Aslaug Bakke	AP

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Liv Landaas	Kommunalsjef oppvekst
Dag Røise	Enhetsleder Nygård skole
Cecilia Mossige Johansen	Enhetsleder Langenes skole
Anne Beth Torkelsen	Enhetsleder Lunde skole
Liv Turid Naglestad	Enhetsleder Søgne og Songdalen barnevernstjeneste
Bror Olav Andreas Skrede	Rådgiver/Utvalgssekretær

Av elleve medlemmer møtte elleve. Bernt Ludvig Daland, Frp, møtte for Helge Rinden, Frp, Hoti Ngadhenjim H, møtte for Grethe Jakobsen Alver, H, og Reidun Gøthesen Scherpf, AP, møtte for Aslaug Bakke, AP.

Program:

- 09.00: Behandling av RS 1/14 Tilsyn Søgne og Songdalen barnevernstjeneste. Leder av barnevernstjenesten informerer.
- 09.15: Informasjon og drøfting av SFO ordning og leksehjelp 1. - 4.trinn ved barneskolerektorene.
- 10.30: Behandling av saker.
Fungerende rektor på Nygård skole informerer om ekstern skolevurdering.
Enhetsleder for kultur er til stede ved behandling av sak om kulturmidler og investeringsmidler.
- 11.30: Lunsj.
- 12.00: Evt. fortsatt behandling av saker.

Underskrift:

Vi bekrefter med våre underskrifter at protokollen er ført i samsvar med det som ble bestemt i møtet.

Christian Eikeland
Leder

Bror Olav Andreas Skrede
Utvalgssekretær

Saksnr	Innhold	U.off.
PS 1/14	Godkjenning av protokoll etter møtet 27.11.2013	
PS 2/14	Referatsaker januar 2014	
RS 1/14	Tilsyn - Søgne og Songdalen barneverntjeneste	
RS 2/14	Endelig rapport fra systemrevisjon med Søgne og Songdalen barneverntjeneste	
RS 3/14	Rapport til Prosjektleder, Sanseshage trinn II 2013	
RS 4/14	Innvilget søknad om tilskudd til rekruttering av psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene	
RS 5/14	God rusforebygging 2013 - Et temamagasin om kommuner og rusarbeid (Helsedirektoratet)	
RS 6/14	Rapport fra studietur til Stavanger	
RS 7/14	Møte i samarbeidsutvalget	
RS 8/14	Møte i skolemiljøutvalget 11. 12. 2013	
RS 9/14	Ekstern skolevurdering Nygård skole - rapport	
RS 10/14	ORIENTERING OM PLAN FOR DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN I SØGNE 2013-2014	
PS 3/14	Revidering av retningslinjer for kulturmidler og forslag til retningslinjer for tildeling av investeringsmidler	
PS 4/14	Eventuelt januar 2014	

PS 1/14 Godkjenning av protokoll etter møtet 27.11.2013

Rådmannens forslag til vedtak:

Tjenesteutvalget godkjenner protokoll etter møtet 27.11.2013.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 15.1.2014

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Ingen merknader.

Rådmannens forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Tjenesteutvalget godkjenner protokoll etter møtet 27.11.2013.

PS 2/14 Referatsaker januar 2014

Rådmannens forslag til vedtak:

Tjenesteutvalget tar referatsakene til orientering.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 15.1.2014

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Sak RS 1/14 var i utgangspunktet unntatt offentligheten. Dette er det ingen hjemmel for, så saken ble derfor gjort offentlig ved møtestart.

Jørund Try, SP, la fram en protokolltilførsel til **RS 6/14**: «I rapport fra studietur til Stavanger 15.10 – 16.10.2013 fremgår at flere vararepresentanter til tjenesteutvalget har deltatt. Senterpartiets representant deltok ikke. Heller ikke noen vararepresentanter møtte. Imidlertid møtte vararepresentanter til et annet parti, hvor begge de faste medlemmene møtte. Det førte til at dette partiet med en ekstra deltaker i forhold til representasjonen i Tjenesteutvalget, mens Senterpartiet ikke var representert på studieturen. Dersom vararepresentanter skal kunne delta, burde det også vært innkalt vararepresentant for Senterpartiet. Det er administrasjonens oppgave å kalle inn vararepresentanter. Dersom slik innkalling ikke blir foretatt, bør dette opplyses, slik at partiet er orientert om dette. Dette er ikke gjort. Jeg mener dette ikke er en akseptabel framgangsmåte.»

Rådmannens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Tjenesteutvalget tar referatsakene til orientering.

RS 1/14 Tilsyn - Søgne og Songdalen barneverntjeneste 2013/3566

RS 2/14 Endelig rapport fra systemrevisjon med Søgne og Songdalen barneverntjeneste 2013/3566

RS 3/14 Rapport til Prosjektleder, Sanseshage trinn II 2013 2011/887

RS 4/14 Innvilget søknad om tilskudd til rekruttering av psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene 2013/3824

RS 5/14 God rusforebygging 2013 - Et temamagasin om kommuner og rusarbeid (Helsedirektoratet) 2012/200

RS 6/14 Rapport fra studietur til Stavanger 2009/873

RS 7/14 Møte i samarbeidsutvalget 2012/296

RS 8/14 Møte i skolemiljøutvalget 11. 12. 2013 2011/1366

RS 9/14 Ekstern skolevurdering Nygård skole - rapport 2013/3711

RS 10/14 ORIENTERING OM PLAN FOR DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN I SØGNE 2013-2014 2013/2518

PS 3/14 Revidering av retningslinjer for kulturmidler og forslag til retningslinjer for tildeling av investeringsmidler

Rådmannens forslag til vedtak:

Rådmannen støtter forslaget til retningslinjer for tildeling av kulturmidler og investeringsmidler.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 15.1.2014

Behandling:

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Rådmannen fremmet tilleggsforslag. Gjelder vedlegget «Retningslinjer for tildeling av kulturmidler i Søgne kommune». Rådmannen fremmet forslag om tillegg til punkt 2: «Utgifter til kommunale gebyr vil være inkludert i tildelt beløp.»

Rådmannen fremmet tilleggsforslag. Gjelder punkt 1 i «Retningslinjer for tildeling av kulturmidler i Søgne kommune»: «Kulturstrategi for Søgne kommune ligger til grunn for den kulturpolitikken og de føringer som er gjeldende.» Kulepunkt to under punkt tre strykes.

Christian Eikeland, FrP, fremmet tilleggsforslag: «Tjenesteutvalget viser til kommunestyrets budsjettvedtak for Økonomiplan 2014 – 2017. Enhetens reduksjon på kr. 100 000,- i kulturmidler, skal ikke ramme lag og organisasjoner hvor barn og ungdom deltar.»

Janette Kleivset, KrF, fremmet forslag: «Retningslinjer for tildeling av kulturmidler i Søgne kommune vedtas med følgende endringer: 3. Hva prioriteres: Kulepunkt fire: «som er rent forkynnende» strykes fra retningslinjene.»

Votering:

Rådmannens to tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Janette Kleivset, KrF, sitt forslag falt med fire, Ngadhenjim, H, Kleivsett, KrF, og Daland og Eikeland, FrP, mot sju stemmer, Kjær, SV, Gray og Scherpf, AP, Bakken, Lohne og Andresen H, og Try, SP.

Christian Eikeland, FrP, sitt forslag falt med to, Daland og Eikeland, FrP, mot ni stemmer, Kleivset, KrF, Kjær, SV, Gray og Scherpf, AP, Bakken, Lohne, Ngadhenjim og Andresen H, og Try, SP

Rådmannens forslag med vedtatte endringer ble enstemmig vedtatt.

Innstilling:

Tjenesteutvalget støtter forslaget til retningslinjer for tildeling av kulturmidler og investeringsmidler med de vedtatte endringer.

PS 4/14 Eventuelt januar 2014

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 15.1.2014

Behandling:

Reidun Gøthesen Scherpf, AP, stiller spørsmål ved at brukergruppene ikke har blitt forespurt i forbindelse med vedtaket om stenging av terapibassenget.

Per Kjær, SV, oppfordrer til at kommunestyremøtene skal bli litt mer åpne og interessante.

Anniken Gray, AP, etterlyser en oversikt over kommunens tilbud til bostedsløse.

Christian Eikeland, FrP, gjennomgikk foreløpig oversikt over tema for tjenesteutvalgets kommende møter.